

IZ GENERALNE KURIJE

Predsjednik Hrvatske vlade dr. Ivo Sanader posjetio Generalnu kuću našeg Reda u Rimu 103

OKRUŽNO PISMO O. PROVINCIJALA

Svoj braći Provincije u domovini i inozemstvu 105

IZ PROVINCIJALATA

Briga za redovnička i svećenička zvanja 109

Zahvala o. Provincijala 111

Dan Provincije 112

IZ TAJNIŠTVA

Zapisnik definitorijskog sastanka 113

Primljeni u službu čitača i akolita 113

Svećeničko ređenje i mlada misa 113

Oblačenje i zavjetovanje 113

Duhovne vježbe u 2005. godini 114

Dan Provincije – dnevni red 114

Fra Ivica Udovičić imenovan za Generalnog vizitatora 115

Pročelnik Vijeća za izdavačku djelatnost 115

Nova uprava Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda 116

SJEDNICA JKFP OFM 116

IMOTSKI: Sjednica JKFP OFM 118

Uredovno vrijeme Provincijalata 121

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Maturalni izlet 122

Roditeljski sastanak 123

Susret sjemeništara 123

SINJ: XIX. državno natjecanje u poznavanju latinskog i grčkog jezika i grčke i rimske civilizacije 124

VISOVAC: Život u kući novicijata 126

Duhovne vježbe Generalne Uprave OFM-a na Visovcu 130

U Europu nemojte ući poniženi 132

Vijesti iz Klerikata 135

MAKARSKA: Obilježena 40. obljetnica smrti o. A. Anića 137

DANILO: Antićeva duhovna obnova 139

ZAGREB: 40. obljetnica smrti Sluge Božjega	142
BAST - BAŠKA VODA: Put svjetla	145
ZADAR: Prva samostalna izložba fra Ante Udovičića	146
DRNIŠ: Euharistijski kongres	147
ŠIBENIK: Fra Andrijin jubilej	148
LUDWIGSHAFEN: Susret o. Provincijala s braćom koja žive i rade na području Njemačke	150
SINDEFINGEN: Pokladna dobrotvorna priredba	152
SINDEFINGEN: Korizmena duhovna obnova - «Pod ucjenom ne moramo ni s kim živjeti»	153
SINDEFINGEN: Seminar za ženidbu	154
MAINZ: Misa zahvalnica	155
OFFENBACH: 21. Biblijska olimpijada	156
MARIENTHAL: Hrvatsko hodočašće	157
DARMSTADT: Sakrament svete Potvrde	160

NAŠI POKOJNICI

† fra Anđelko Šimić	162
† fra Aleksandar Ribičić	168
† fra Mijo Čaleta	183

BIBLIOGRAFIJA

Slivno (Zbornik radova u prigodi 250. obljetnice crkve Presvetoga Trojstva), priredila Dragica Selak - Zeljko, 2004.	193
J. Ivan Prcela, HRVATSKI HOLOKAUST II.	193

FRATERNITAS

FRATERNITAS - 5/6. 2005	195
-------------------------------	-----

Predsjednik Hrvatske vlade dr. Ivo Sanader posjetio Generalnu kuću našeg Reda u Rimu

Predsjednik Hrvatske Vlade dr. Ivo Sanader, 22. veljače 2005. u društvu Bože Biškupića, Dragana Primorca, Branka Vukelića, Hide Bišćevića i drugih nakon što se susreo sa svetim ocem Papom Ivanom Pavlom II., posjetio je našu Generalnu kuću u Rimu.

U odsutnosti Generala našega Reda (posjet Mexico) primili su ga Vikar reda fr. Francesco Bravi, Generalni Definitor našega Reda fr. Šime Samac i fr. Dragan Ružić.

Nakon izmjene pozdrava premijer je poklonio poprsje blaženog kardinala Alojzija Stepinca, rad akademskog kipara A. Jurkića. Poslije ovog čina obišli su Generalnu kuću a najviše su se zadržali u crkvi Posrednice Milosti koja je kao i kuća rađena tijekom drugog svjetskog rata i nakon njega (1942.-1947.). Za ovu kuću i crkvu netko je napisao da je to «najhrvatskiji kutak u vječnome gradu», a za crkvu da je «najumjetničkije djelo koje je napravljeno u zadnjih tristo godina u Rimu».

Za nas Hrvate ovaj je «kutak» u Rimu posebno značajan jer ga je vodio fra Dominik Mandić i jer je prepun hrvatskih motiva i simbolike. Može se sigurno reći da nigdje ne postoji takav kutak koji je posvuda protkan hrvatskim tropletom, trobojnicom, hrvatskim vezovima i nošnjama, od Gospe na pročelju koja je u šestinjskoj košulji pa do Gospe Posrednice na svodu crkve s krunom kralja Zvonimira na glavi s tri niza bisera u crven-bijelo-plavoj boji...

Naši su gosti, ne znajući za ovo bogatstvo, ostali zadivljeni ljepotom te će možda sve ovo blago jednog dana preko HTV-a biti predstavljeno hrvatskoj javnosti.

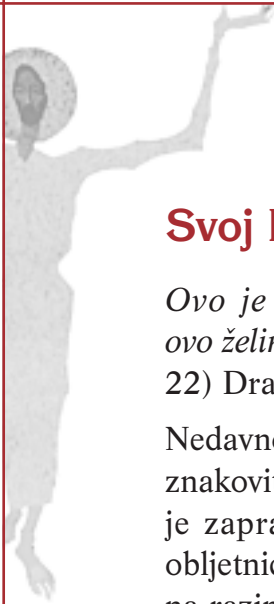
U samoj crkvi osim radova Ivana Meštrovića (Stigmate) i Slavka Kopača (slika sv. Nikole Tavelića), u općoj umjetničkoj kompoziciji nalaze se i neki drugi likovi naše krvi kao što je Papa Sixto V, Sv. Leopold Mandić, Katarina Kosača, bosanska kraljica, a evo sada se pridružuje i lik blaženog Alojzija Stepinca, franjevačkog trećoredca što ovaj «kutak» čini još bogatijim.

Bl. je Alojzije, kao mladi nadbiskup, zaželio postati članom Franjevačkog Svjetovnog Reda, jer kako je kazao u ono vrijeme da mu je za službu i te kako potreban duh sv. Franje.

1935. g. u Zagrebu se održavao kongres franjevačkih profesora iz svih slavenskih Provincija, koji je organizirao fra Karlo Balić, na kojemu je prisustvovao i General Reda fr. Maria Leonardo Bello.

Kongres je završio svetom Misom u franjevačkoj crkvi na Kaptolu tijekom koje je General Reda L. Bello primio mladog nadbiskupa u Franjevački Svjetovni Red te mu dao odijelo i franjevački pasac. Blaženi Alojzije tijekom cijelog života nosio je franjevački pasac i pascem obavijeno njegovo tijelo počiva u zagrebačkoj katedrali.

Fr. Šime

Svoj braći Provincije u domovini i inozemstvu

Ovo je ono što hoću, ovo je ono što tražim, ovo želim cijelim srcem izvršavati (sv. Franjo, l Čel 22) Draga braćo!

Nedavno je Generalna kurija izdala dokument pod znakovitim naslovom: *Milost početka!* Dokument je zapravo najava i prethodnica proslave 800. obljetnice osnutka Franjevačkog reda, koja će se na razini Reda, Konferencija i Provincija odvijati od 2006. do 2009. godine. Program koji je iznijet u dokumentu više je obnoviteljskog nego slavljeničkog karaktera. Intencija je Generalne uprave da se za tu veliku obljetnicu pripravimo prije svega duhovno; da bacimo pogled unatrag, da se vratimo na čista izvorišta, da pijemo čistu vodu i da usvojimo čistu misao; misao nadahnutu, ničim natrunjenu, onakvu kakva se javila i potekla u svoj svojoj čistoći, jedrini i svježini od prvoga dana kad je Franjo uz dopuštenje i blagoslov gospodina pape Inocenta III., u ime Gospodnje, s nekolicinom braće otpočeo franjevačku epopeju. Ukratko: da svaki brat u ovoj prigodi dozove u sjećanje i obnovi u sebi *milost početka* svoga Reda i svoga zvanja u Redu manje braće. Imao sam prigode čuti: *kakav izvor, kakav početak, zar je to danas moguće? To su samo fraze. Jer Franjo je živio i pisao svoje Pravilo i Oporuku u srcu Srednjeg vijeka, a mi smo djeca trećeg milenija. Zar se ta razdaljina može spojiti i zar to danas može biti suvremeno i poticajno? Uopće, može li govor o «povratku na izvore» biti ozbiljan i plodonosan?*

I budući da sam imao prigode čuti i takva razmišljanja, pokušat ću u recima što slijede iznijeti svoje razmišljanje o *povratku na izvore*.

Svakome je jasno da se nijedna rijeka ne vraća svome izvoru; svaka – žurno ili sporije – teče naprijed, prema svome ušću ili moru koje je očekuje. I nema toga koji može okrenuti vode ili kotače povijesti koji su krenuli. Oni jednostavno idu naprijed i nitko ih ne može zaustaviti. No, smisao poziva i *želje povratka na izvore* ne sastoji se u tome da želimo ukloniti ili izbrisati ono što se dogodilo od dana kad je sv. Franjo izgovorio svoju riječ i na prepoznatljiv način otpočeo djelotvornu svoju rijeku, koja evo do danas traje i širi se, te nosi sa sobom toliko života i djela, toliko vrijednosti i svetosti.

Poziv, težnja i želja *povratka na izvore* također se ne sastoji ni u nekom restauratorskom naporu i povratku na stanje kako je bilo, primjerice, u 13. stoljeću ili na stanje od prije pedeset godina ili pak na ono što je bilo i kako je bilo jučer, doslovno jučer. Ovdje je riječ *jučer* zaista suvišna; ovdje vrijeme

ne igra nikakvu ulogu. *Vratiti se na izvore* znači prije svega: vratiti se tamo gdje je riječ još ideja ili ideal, koji lebdi još nedoživljen, neokaljan i iskonski, gdje se nije ispriječila povijest, gdje još nema djela nego je samo ideal koji kao zora puca u ljepoti još nepoznatog i nedoživjelog dana.

Svatko se od nas, svatko na svom životnom putu, nalazi na određenoj dobnoj, duhovnoj i intelektualnoj točki. Netko je prigrlio život i Pravilo Manje braće davno – Kristovom prisposodobom o vinogradu i vinogradarima (Mt 20, 1–16) kazano – još u prvoj uri, kao što su to starija braća naše Zajednice, netko u petoj uri, kao ona braća koja se nalaze u sredini dana svojih, a netko, kao što su to najmlađa braća, u jedanaestoj, odnosno posljednjoj uri. Ali bez obzira na čas kad je netko od nas ušao u Franjevački red i razbaštinio sebe do tri gola zavjeta, bez obzira na službu i godine, porijeklo i sjedine, za svakoga, baš svakoga, i za one od prve kao i za one od posljednje ure, ima smisla, vrijedno je, poželjno i blagotvorno da nam dođe želja da se vratimo u duhu, da dozovemo u sjećanje *milost početka*, onaj trenutak kad nam je ideal sv. Franje zasjao pred očima i kad smo odlučili krenuti ovim putem; da se dozove u dušu onaj osjećaj mladosti, ili čak dječji osjećaj, osjećaj malenih, jednostavan i ravan u smislu i izričaju Krista Gospodina koji slavi Oca, Gospodara neba i zemlje (Mt 11, 25), što je mnoge stvari *sakrio od mudrih i umnih a objavio malenima*.

Jasno je da s godinama dolazi i patnja i patina, iskustvo i navike koje postaju dio nas; s njima smo svikli i na njih se obikli pa ih je teško mijenjati, teško se od njih rastajati i njih se odreći. K tome, prispijevaju i mnoge druge stvari, tako da ona prvotna osjećanja, oni prvotni zanos i poleti, želje i odluke koje su bile početak i zametak svega, polako se gase, guše, potiskuju i nečujno nestaju; u neka životna doba svakoga dana snage kao da silaze. I upravo tada – kad se sjedine na glavi pojave, a s njima i sve drugo što prati naš ljudski i svećeničko-redovnički život – tada, baš tada, vrijedi za svakoga od nas da se sjeti i pomoli: *Bože, daj mi još jedanput, još jedanput daj da osjetim onaj čas kad sam onako malen, jednostavan, srdačan i otvoren za Tvoju riječ – osjetio ljepotu, privlačnost i zov svojega zvanja. I da mi nova snaga uđe i obuzme dušu; dušu izranjenu i iskušanu, izloženu svim vjetrima i mukama ljudskog živovanja i redovničkog bivovanja*.

Braćo! Na *izvore ići* ne znači, kao što vidite, ići u Srednji vijek i vraćati što se vratiti ne može. To nas je poučio i naš Gospodin u slučaju Nikodema koji je za «novo rođenje» mislio da se mora ponovno ući u utrobu majke svoje i roditi se (usp. Iv 3, 1–8). Traži se nešto drugo, traži se duh. Traži se Duh Božji u nama! Ne traži se nemogući povratak u utrobu majke ili u Srednji vijek, nego se traži onaj prvi i pravi duh, *zapretan u grudima našim*, kako veli Psalam, kojemu treba otvoriti vrata i dati mogućnost da nas ponovno zahvati, prožme i osvježi, da nas učini krepkijima i jačima, sretnijima i mirnijima, potpunijima, konkretnijima

i bogolikijima; traži se snaga za dalji put na kojem onaj prvotni ideal blista svjež kao prvo proljeće, kao rana zora što neočekivano otvara nova obzorja; traže se krila za orlov let. Jer, tko smo mi bez svog izvora, bez svježine i zanosa? Umorni putnici koji prečicom hode, te poput Ilije rezignirano i malodušno uzdišu: *Već mi je svega dosta, Gospodine! Uzmi dušu moju* (1 Kr 19, 4)!

Braćo! Naše je vrijeme ovakvo kavo jest. Od Boga je dano i darovano, kao naš opći okvir u koji trebamo utkati naš apostolat, svoje živote i svoje djelo – sve što jesmo, sve što u sebi nosimo i posjedujemo. Nije svejedno je li nam to jasno ili nejasno i nije svejedno želimo li se prepustiti isključivo osobnim, individualnim željama, nacrtima i projektima ili trebamo imati djelotvorni odnos sa stvarnošću i stvarnim potrebama Provincije. A jedno i drugo je usmjereno poviješću koju Bog vodi, dirigira i sve nas usmjerava gdje naniže ući i gdje nam je ići. Zato bih u kontekstu razmišljanja o *povratku na izvore*, iz dubine osobnog uvjerenja, želio kazati: da po uzoru i primjeru već spomenute Kristove prispodobe – ne baš lake za tumačenje – o vinogradarima od prve do posljednje ure, ne raspravljamo i da se ne parničimo bespredmetno o tome tko je s koje strane došao i tko ima veće zasluge, tko je u Provinciji od prvoga časa, od prve ure, a tko je došao oko jedanaeste ure. Pustimo to po strani i *uhvatimo se posla u vinogradu Gospodnjem*. Jer tako je veliko, tako je puno, potrebno i poželjno što valja uraditi.

Rodna je ova zemlja – i gdje je tvrda i kamenita, gdje je suha i bezvodna, i gdje je izobilna u svemu. Naša je dužnost i naša je briga da ne leži neorana i zapuštena, da ne ostaje neplodna. Toliko toga ima za uraditi i toliko se može raditi. Toliko je posla na našem franjevačkom i provincijskom obzorju da svaki brat do zanosa može biti zadovoljan.

Želio bih reći misao, možda želju, možda uvjerenje: mi franjevci, Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, znajući u koga treba staviti nadu, imamo veliku prigodu u ovom vremenu, u ovoj Crkvi, u ovom našem narodu. Povijest Crkve Božje nas poučava da su u njoj pojedini narodi i ustanove uvijek imali, i danas imaju, svoje vrijeme na koje se dugo spremaju u tišini i skrovitosti da bi u danom času pokazali svoje lice pred cijelom Crkvom. Naše franjevaštvo i naša Provincija – uz mnoga časna djela i pothvate u kojima je pred Bogom i Crkvom ostavila prepoznatljiv rukopis – i danas ima svoje vrijeme, svoju šansu i prigodu. Neka bude paradoksalno, ali ću ipak istaknuti: što više krize drugdje, to je veća šansa, to je veće vrijeme našeg franjevačkog *znaka* i poslanja, naše intelektualne i duhovne sposobnosti i franjevačke prodornosti. I to na mnogim poljima.

Svijet i društvo u kojemu stojimo, u kojem se mičemo i jesmo kreću se tako kako se kreću. Jedno i drugo trebaju i traže naše blagotvorne ruke. Smijemo li ostati besćutni i naše suvremenike razočarati u njihovim očekivanjima?

Nije posvuda ovolika i ovakva potreba Franjine djece, Franjinih redovnika kao što je kod nas. Pun nade i budućnosti, prepun vedrine i osmišljenosti osjeća se čovjek koji zna da ujutro kad ustane ima sigurno, veliko i zahtjevno polje rada.

Blagotvorna je riječ, apel i poticaj koji nedavno preminuli papa Ivan Pavao II. uputio (15. studenoga 1982.) *Franjevačkoj obitelji* kad je kazao: *Vi koji ste braća narodu, pođite među mase, među raspršeno i iznemoglo mnoštvo, koje je kao ovce bez pastira, prema kojem je Isus imao samilosti... Pođite i vi ususret ljudima i ženama našega vremena! Nemojte čekati da oni dolaze vama! Tražite vi njih! Ljubav nas na to tjera... Sva će vam Crkva za to biti zahvalana!*

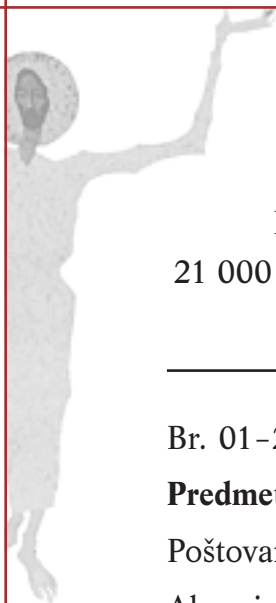
Braćo, *Sramota bi bila za nas sluge Božje*, veli sv. Franjo, *da su sveci izveli velika djela, a mi hoćemo pobrati čast i slavu što ih prepričavamo i propovijedamo* (usp. *Opomene*, 6).

Franjo je u svom vremenu *učinio svoje* i izveo veličajna djela zbog kojih mu je Crkva trajno zahvalna. Nama pak poručuje: *Neka vas Krist pouči o onom što je vama činiti* (2 Čel 214). U našem vremenu, u našoj Crkvi i narodu.

I neka bude završni paradoks: ne priželjkujemo nikakve krize, ali one su jednostavno tu: suvremene, vidljive i opipljive. Ako su suvremene krize kod nas i u svijetu, naše franjevaštvo i naša Provincija ne postaju suvremeni ako bi se htjeli povoditi za krizama i u njih srtati. Naše je biti *signum distinctivum*, raspoznajni znak koji – u ime Gospodnje – hodi naprijed i pod stijegom Presvetog Otkupitelja ostaje na radnom polju. A tko ostaje na njivi Gospodnjoj taj po zagovoru svoga Osnivača i pod sigurnom zaštitom Presvetog Otkupitelja može očekivati uvijek novu mladost duha i obilnu žetvu. Svim krizama usprkos!

Braćo, *uzvjerovah zato* (tako) *i govorim* (2 Kor 4, 13)!

Fra Željko Tolić, *provincijal*

Provincijalat Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja
21 000 SPLIT – Trg Gaje Bulata 3; Tel.021/34 81 82; Fax 021/ 34 78 22
e-mail: provincijalat-franjevaca@st.t-com.hr

Br. 01-277/05.

Split, 1. lipnja 2005.

Predmet: *Briga za redovnička i svećenička zvanja*

Poštovana i draga braćo,

Ako vjera darivanjem jača, onda se i zvanje učvršćuje onoliko koliko se drugom priopćuje. Briga za pastoral zvanja ne smije biti puka vještina usmjerena na osiguranje trajanja naše Zajednice i naših apostolskih pothvata. Ona je još manje sredstvo da dođemo do novih «prikladnih» kandidata ili da nađemo načina kako ćemo «preživjeti». Istinska briga za pastoral zvanja proizlazi iz radosti i oduševljenja što nas je Gospodin Isus, kao i mnoge prije nas, «primio, pridobio i osvojio» (Fil 3, 8-12). To je posljedica koja proizlazi iz našeg osobnog susreta s Gospodinom (Iv 1,40; 4, 39; 12, 22).

«Promatrajte, braćo, sebe koji ste pozvani», podsjeća nas sv. Pavao (1 Kor 1,26). A Gospodin nas je sve pozvao. Ali ne samo za nas i ne samo zbog nas. Dinamička i svakodnevna vjernost tom pozivu ne može se ograničiti samo na osobno područje niti se smije začahuriti u ljušturu osobnog zadovoljstva. Ona se mora priopćiti i prenositi na rast drugih zvanja. Jer istinska radost onoga koji je našao skriveno blago (Mt 13,44), koji se osjeća sretnim i pozvanim, goni ga i potiče da radost svog zvanja i svoje svećeničko-redovničke ostvarenosti podijeli sa što većim brojem osoba, i to izričitim naviještanjem Radosne vijesti zvanja.

Skrb za zvanja naša je permanentna obveza i nitko nas od nje ne može osloboditi. *Nitko nas ne može osloboditi od navještaja evanđelja zvanja preko svjedočanstva života; nitko nas ne može osloboditi od naviještanja sv. Franje (njegove osobe, riječi i života) kako bi u drugima izazvao želju da prihvate njegovo iskustvo evanđeoskog života; nitko nas ne može osloboditi od skrbi za zvanja*, veli Dokument Reda: *Smjernice za pastoral zvanja*, Rim, 2002., str. 15.

«Jao meni», govorio je sv. Pavao, «ako ne propovijedam radosne vijesti» (1 Kor 9,16). Tko je primio Radosnu vijest zvanja ne može je otvoreno ne priopćiti drugima i njih izričito ne pozvati da pođu za Isusom. Zato, braćo, zanosno propovijedajmo, autentično živimo i neumorno svjedočimo ljepotu i puninu Bogu posvećenih osoba. Prijeđimo od «pastorala čekanja» na «pastoral ponude», od «pastorala indiferentnosti, hladnoće i odstupnice» na pastoral «izvidnice», od «pastorala objekata» na «pastoral subjekata».

Gospodin ne prestaje pozivati i kad nam se čini da su nastupile sušnije godine. I to je temelj naše nade. Ne objekti, nego iznad svega i prije svega subjekti. Izabrao je nas da budemo njegov glas i njegova ponuda u mjestima u kojima služimo i u službama koje obnašamo. On se želi poslužiti nama, kako bi njegov poziv odjeknuo, kako bi se čuo i prihvatio. To nas potiče, dapače obvezuje, da nastojimo pozivati sve da pođu za njim.

Ne zaboravimo, braćo, da je radosno življeno zvanje uvijek događaj, priča koja izaziva, zanosna pjesma koja privlači i druge. Zvanje, prihvaćeno s divljenjem i življeno s oduševljenjem, nužno se pretvara u poziv: «Dodite i vidite» (Iv 1, 39).

Braćo, ovo moje razmišljanje želim svakom bratu staviti na srce jer budućnost naše Zajednice i njezina poslanja na ovim našim prostorima zaista ne ovisi o objektima, nego samo i isključivo o subjektima. Uvjeren sam da ćete ovo moje promišljanje razumjeti i prihvatiti, te se radosno, neumorno i založno dati na posao oko naviještanja Radosne vijesti zvanja. Bit ću iskren kad kažem da to osobito očekujem od braće župnika.

Neka dobri i svemogući Bog blagoslovi sve vaše riječi i nastojanja, a Blažena Djeвица Marija, Kraljica Franjevačkog reda, bila vam uvijek *Prijestolje mudrosti* za to izreći i ostvariti!

Za one koji bi ove godine željeli poći u naše Sjemenište i Gimnaziju u Sinju potrebni su slijedeći dokumenti:

ZA UPIS U SJEMENIŠTE

- Krsni list
- Liječničko uvjerenje
- Vlastoručna molba
- Preporuka župnika

ZA UPIS U GIMNAZIJU

- Svjedodžba 7. i 8. razreda
- Rodni list
- Domovnica

Prijave za naše Sjemenište i Gimnaziju u Sinju obaviti će se od 29. do 30. lipnja t. g.

Zainteresirani kandidati za Sjemenište mogu se obratiti:

fra Ivici Udovičiću, ravnatelju i prefektu Sjemeništa (*Alojzija Stepinca* /, 21 230 SINJ; tel. 0217 82 65 19) ili

fra Anti Udovičiću, tajniku Provincije (*Trg Gaje Bulata 3, 21 000 SPLIT*; tel. 021/ 34 81 82; fax: 021/34 78 22).

Zainteresirani kandidati za našu Gimnaziju mogu se obratiti:

fra Nedjeljku Jukiću, ravnatelju Gimnazije (*Ulica Franjevačke klasične gimnazije 22, 21 230 SINJ*; tel/fax: 021/82 1809).

Napominjem također da u našem samostanu u Imotskom djeluje kuća ostulature. Ove godine, Bogu hvala, imamo trojicu postulanata za koje se nadamo da će na ljeto ući u Novicijat. Svi oni koji osjećaju da ih Gospodin zove u svoj vinograd, a nisu prošli kroz naše provincijske odgojno-obrazovne zavode, dakle postulanti, mogu se obratiti: fra Jakovu Udovičiću, magistru postulanata (*Fra Stjepana Vrljića 21, 21 260 IMOTSKI, tel. 021/67 1072*).

Mir i dobro!

Fra Željko Tolić, provincijal

Zahvala o. Provincijala

U subotu, 21. svibnja t. g., doživio sam na povratku u Split prometnu nezgodu. Došlo je do slijetanja s ceste, a potom i prevrtanja zbog čega sam hospitaliziran u KB Firule u Splitu. Nakon što sam obrađen na Hitnom prijemu u spomenutoj bolnici, prebačen sam na odjel Neurokirurgije. Opsežne ozljede na glavi – srećom bez ikakvih posljedica – obradio je dr. Zvonimir Tomić, koji me je i vodio tijekom moga boravka na spomenutom odjelu. Tijekom desetodnevnog boravka u bolnici obavio sam sve moguće pretrage, snimanja glave, vrata, kralješnice, ramena itd. Svi su nalazi pokazali da, Bogu hvala, nema nikakvih povreda, osim što je ostalo nekoliko šavova na glavi. Dok ovo pišem i oni su zacijelili.

Ovom prigodom koristim ono što u sebi duboko osjećam, a to je riječ *zahvale*. Zahvale ljudske, prijateljske, bratske i nadasve iskrene svima koji su me tijekom moga boravka u bolnici posjećivali i molitvom pratili.

Ponajprije o. Nadbiskupu, msgr. dr. Marinu Barišiću i njegovu tajniku don Miroslavu Vidoviću, dr. don Mili Vidoviću, dr. don Slavku Kovačiću, dr. don Ivanu Tadiću, dr. don Josipu Ćoriću, don Vjenceslavu Kujundžiću, don Luki Vrljičku i mnogim drugim dijecezanskim svećenicima koji su me posjećivali. Osobitu zahvalu bolničkom kapelanu koji me svakodnevno posjećivao i donosio sv. Pričest.

Zahvalan sam također i mnogim časnim sestrama raznih kongregacija i ustanova posvećenog života, koje su dolazile, kao i onima koje zbog klauzurnog načina života nisu mogle doći, ali su me pratile svojim molitvama.

Zahvaljujem također mnogim prijateljima, kao i društvenim, kulturnim i političkim djelatnicima grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije koji su i po više puta navraćali i interesirali se za moje zdravlje.

A na osobit, dubok i bratski način zahvalan sam svojoj subraći Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, koji su me dočekali na Hitnom prijemu u Sinju (fra Zoran Kutleša i fra Josip Grbavac) a potom i u Splitu (fra Stjepan Čovo i fra Ante Branko Periša), te svima koji su svakodnevno, ponekad i u kolonama, dolazili, interesirali se i bili mi pri ruci. Posebno zahvaljujem tajniku Provincije fra Anti Udovičiću koji je po više puta dolazio u bolnicu i vodio brigu o svakoj sitnici.

Od srca i iskreno zahvaljujem svima. Ovo bolničko iskustvo za mene je bio događaj koji se pamti i zbog iskazane solidarnosti ne zaboravlja. Ne toliko zbog samog događaja koliko iz svijesti da i Provincijal, tko bio i kad bio, treba bratsko/očinsku pomoć svoje braće kao što i braća trebaju očinsko/bratskog Provincijala.

Fra Željko Tolić, *provincijal*

Dan Provincije

U našoj se Zajednici ustalila praksa da se proslava Dana Provincije održava 1. srpnja na Visovcu. Tu smo praksu planirali nastaviti i ove godine.

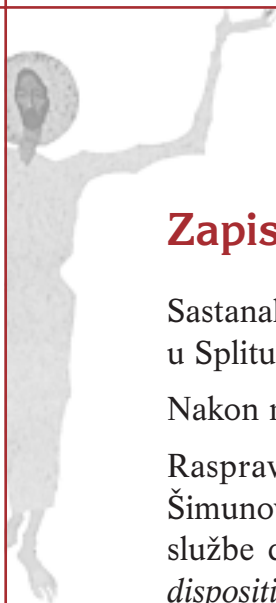
Međutim, budući da ove godine 1. srpnja pada *na prvi petak u mjesecu* i da se pobožnost prvih petaka održava u mnogim župama povjerenih našoj Zajednici, ovim obavještavamo svu braću da se proslava Dana Provincije – zbog što većeg sudjelovanja braće na Danu Provincije – neće održati spomenutog dana, kako je bilo predviđeno, nego u prvu srijedu iza 1. srpnja, a to znači: 6. srpnja 2005.

U nadi, draga braćo, da ćete uvažiti ovu razložnu promjenu i da ćemo se predviđenog dana naći u našem samostanu Gospe od Milosti na Visovcu, želim vam *Mir i dobro* u Isusu Kristu, Gospodinu našem.

Euharistijsko slavlje, koje će predvoditi o. Vikar fra Petar Milanović Trapo, započinje u 12 sati.

Sa sobom ponesite albu i zelenu štolu.

Fra Željko Tolić, *provincijal*

Zapisnik definitorijskog sastanka

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu 19. travnja 2005. godine.

Nakon molitve i pozdrava o. Provincijala utvrđen je Dnevni red.

Raspravljalo se o pastoralnim pitanjima u okviru čega je fra Ljubomir Šimunović razriješen službe župnika župe Gospe od Karmela u Runoviću i službe definitora te je pridružen samostanskoj obitelji na Sumartinu *Ad dispositionem ministri Provincialis*.

Primljeni u službu čitača i akolita

U petak, 15. svibnja, na spomendan BDM Gospe Fatimske vikar provincije fra Petar Milanović – Trapo uveo je braću: fra Joška Ćudinu i fra Ivana Macuta u službu akolita, te braću: fra Ivana Čikaru, fra Damira – Ćiru Čikaru, fra Filipa Mimicu i fra Miju Šabića u službu čitača.

Želimo im obilje Božjeg blagoslova u naviještanju i svjedočenju Božje riječi i služenju oko oltara Gospodnjega.

Svećeničko ređenje i mlada misa

Svećeničko ređenje našeg đakona, fra Domagoja Volarević održalo se u Sinju, u crkvi Čudotvorne Gospe Sinjske, u subotu 25. lipnja 2005. Euharistijsko slavlje, predvodio je splitsko-makarski nadbiskup msgr. Marin Barišić.

Slavlje Mlade mise našeg fra Domagoja bit će u nedjelju 17. srpnja 2005. u Metkoviću u crkvi sv. Ilije s početkom u 10.30 sati.

Želeći mu obilje Božjeg blagoslova i svetu ustrajnost, preporučujemo ga u molitve braće.

Oblačenje i zavjetovanje

Oblačenje ovogodišnjih kandidata održat će se na Visovcu, u petak, 15. srpnja, na svetkovinu *Presvetog Otkupitelja*, zaštitnika naše Provincije, a polaganje prvih privremenih zavjeta bit će u subotu, 9. srpnja.

Euharistijska slavlja počinju u 10.30 sati.

Duhovne vježbe u 2005. godini

Duhovne vježbe u našoj Zajednici bit će i ove, kao i dosadašnjih godina, u pet turnusa.

Zaostrog: 19–24. lipnja. Voditelj: fra Ivan Landeka, župnik na Humcu.

Imotski: 3–8. srpnja. Voditelj: fra Josip Repeša, župnik Banjevaca.

Sinj: 21–26. kolovoza. Voditelj: fra Blaž Toplak, profesor u Sinju.

Makarska: 11–16. rujna. Voditelj: fra Dragan Nimac, meštar novaka.

Visovac: 6–11. studenog. Voditelj: fra Milan Lončar, definator hercegovačke franjevačke provincije.

Duhovne vježbe započinju nedjeljom navečer i završavaju petkom s ručkom. Dobro je da svaki brat svoje sudjelovanje na duhovnim vježbama u jednom od navedenih samostana na vrijeme najavi gvardijanu dotičnog samostana.

Duhovne su vježbe prilika da nam i svagdan postane blagdan.

Dan Provincije – dnevni red

Vijeće za duhovni život

Fra S. Vrljića 21

21 260 IMOTSKI

Imotski, 7. lipnja 2005.

Predmet: *Dan Provincije – dnevni red na susretu braće na Visovcu, 6. srpnja 2005.*

«Ostani s nama, Gospodine!»

- Do 10.00 h okupljanje braće;
- 10.30 h – Euharistijsko razmatranje: «Dajte im vi jesti!». Predavač – fra Josip Repeša, župnik. Slijedi diskusija.
- Stanka s mogućnošću sv. ispovijedi
- 12 h – Koncelebrirano misno slavlje predvodi vikar provincije o. fra Petar Milanović Trapo
- 13 h – zajednički objed
- Poslije objeda rekreacija

Sa sobom ponijeti albu i zelenu štolu.

Fra Miroslav Bustruc, pročelnik vijeća za duhovni život

Fra Ivica Udovičić imenovan za Generalnog vizitatora

Generalna uprava Franjevačkog reda, OFM, u Rimu, na čelu s Generalnim ministrom fra Jose R. Carballom, imenovala je člana naše Provincije fra Ivicu Udovičića, ravnatelja i prefekta u našem Sjemeništu i ujedno profesora na našoj Gimnaziji u Sinju, za Generalnog vizitatora u bratskoj Franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj, sa sjedištem u Sarajevu.

Ovim fra Ivičinim imenovanjem za Generalnog vizitatora Generalna je kurija još jednom, po tko zna koji put u nizu, pokazala koliko cijeni našu Provinciju i ima povjerenja u njezine članove.

Generalnoj upravi zahvaljujemo na ukazanom povjerenju, a istodobno našem subratu fra Ivici želimo obilje Božjeg blagoslova i preporučujemo ga u molitve braće kako bi ovu odgovornu i delikatnu zadaću koju mu je povjerila Generalna uprava izvršio na opće dobro i zadovoljstvo Franjevačkog reda, te među našim dvjema Provincijama još više učvrstio našu stoljetnu povezanost i bratsku blizinu.

Dekret o fra Ivičinu imenovanju za Generalnog vizitatora objavljujemo u cijelosti.

Pročelnik Vijeća za izdavačku djelatnost

Na sastanku Provincijskog definitorija održanom u Splitu 16. veljače 2005. godine fra Josip Grbavac je imenovan pročelnikom Vijeća za izdavačku djelatnost.

T

FR. JOSEPHUS RODRIGUEZ CARBALLO
TOTUS ORDINIS FRATRUUM MINORUM MINISTER GENERALIS
ET IN MILIS IN DOMINO SERVUS

D e c r e t o

Al diletto in Cristo

FR. IVICA UDOVIČIĆ, OFM.
della PROVINCIA DEL "SS. REDENTORE"
in Croazia

Confidando nella tua idoneità, udito il Definitorio Generale nella sessione del 6 maggio 2005 ed avutone il consenso, in virtù di queste *Lettere Patenti* ti eleggo e ti nomino

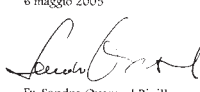
VISITATORE GENERALE
Della PROVINCIA della "S. CROCE"
in BOSNIA-ERZEGOVINA

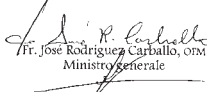
e ti delego tutte le facoltà richieste a tale scopo.

In virtù, dunque, delle presenti Lettere, ti affidiamo i seguenti compiti:

1. Visitare i frati dimoranti nella PROVINCIA della "S. CROCE" in BOSNIA-ERZEGOVINA, secondo le norme contenute nello *Statuto per il Visitatore e Presidente del Capitolo*.
2. Curare la preparazione del Capitolo Provinciale, e presiedere lo stesso Capitolo, secondo il prescritto delle Costituzioni Generali e degli Statuti Generali e particolari.
3. Presiedere il Congresso Capitolare.
4. Confermare le elezioni fatte nel Capitolo Provinciale, o nel Congresso Capitolare, secondo il prescritto delle C.C.G.G. art. 184, § 1.
5. Aver cura che gli Atti delle elezioni, redatti in forma autentica, ed altre cose che avessero bisogno dell'approvazione del Definitorio Generale, siano inviati quanto prima per l'approvazione, secondo il prescritto degli Statuti Generali, art. 165, § 1.
6. Stendere un'accurata relazione della Vista circa lo stato della Provincia, a norma degli Statuti per il Visitatore e Presidente del Capitolo, e trasmetterla al Ministro generale assieme ai formulari che ti verranno consegnati.
7. Terminata le elezioni, sia in Capitolo sia nel Congresso Capitolare, aver cura di trasmettere al Ministro Generale i documenti aggiunti, firmati dal precedente e dall'attuale Definitorio e muniti del sigillo della Provincia, a conferma che il Capitolo e il Congresso Capitolare sono stati legittimamente celebrati.

Roma, Curia Generalizia dell'Ordine
6 maggio 2005

Fr. Sandro Owernd Rigillo, OFM
Segretario generale

Fr. Jose Rodriguez Carballo, OFM
Ministro generale

Via S. Maria Maddalena, 25
00165 ROMA (ITALIA)
Tel. 39.6.684919 / Fax 39.6.6380292

Prot. 095379

Nova uprava Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda

Radni i izborni Kapitul Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda izabrao je 20. travnja t.g. novu upravu u Samoboru u Kući susreta «Tabor».

Novi provincijalni ministar je fra Željko Železnjak, provincijski vikar fra Matija Koren, a novi definatori su fra Nikola Vukoja, fra Ilija Vrdoljak, fra Vlado Mustać, fra Ivan Miklenić, fra Robert Perišić i fra Zdravko Jakobović.

SJEDNICA JKFP OFM

Zagreb, Kaptol 9 – 15. siječnja 2005. g.

U prostorima provincijalata Hrvatske Franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, na Kaptolu, održana je 25. siječnja 2005. sjednica Južnoslavenske konferencije franjevačkih provincijala. Donosimo neke najvažnije točke koje će zanimati braću.

1. Priprava za jubilej 800. obljetnice Reda – O tome je već prije bilo riječi, a sada je došlo i pismo «Milost početaka» u kojemu je ukratko predstavljen program slavlja. Provincijali su najprije kratko iznijeli događanja u pojedinim provincijama, a potom su razgovarali što bi se moglo učiniti i na zajedničkoj razini.

U Provinciji sv. Jeronima (Zadar) već su dobro upoznati s programom Reda, jer su na svojim susretima trajne formacije o tome razgovarali, a imaju u planu s tim i nastaviti. Ne treba se dati blokirati od braće koja to s nepovjerenjem gledaju, ali valja sve to preticati u našu situaciju u ovom vremenu.

U Provinciji Marijina Uznesenja (Mostar) tome su posvetili svoj Kapitul na Rogožinama, a to će biti i predmet susreta u područnim samostanima. Vijeće za duhovnost će to uzeti kao temu duhovnih obnova u Provinciji.

U Provinciji Presv. Otkupitelja (Split) o tome su govorili na Dan Provincije (1. srpnja na Visovcu) kad su proglasili godinu «Duh molitve i pobožnosti». Namjeravaju još više to razrađivati na mjesečnim susretima braće. Fra Željko je priopćio svoje razmišljanje i prijedlog da se na zajedničkom planu široj javnosti predstavimo s našom kulturnom baštinom, da svi mognu steći barem temeljni dojam doprinosa kulturi i umjetnosti, ali i na drugim područjima.

U Provinciji sv. Križa (Ljubljana) nedavni je pohod Generalnog ministra bio u znaku boljeg upoznavanja smisla i dinamike proslave jubileja. Preveden je tekst, a potrebno je raditi na ostvarivanju.

U Bosni Srebrenoj će za to koristiti regionalne susrete braće, ali i Plenarno vijeće Provincije koje će se uskoro održati. Njihov Povijesni institut će raditi na tome da se jubilej bolje predstavi javnosti. Prigodu će iskoristiti da se ozbiljno i odgovorno suoče sa zbiljom 800. godišnje franjevačke baštine, ali još više da tu baštinu nastoje životno prereći u našem vremenu. Napose žele više pažnje posvetiti promicanju franjevačke teologije koja može biti osvježenje današnjem teološkom razmišljanju. Jednako tako žele bolje upotrijebiti Tečaj franjevačke karizme, jer im se čini da on kod nas nije dovoljno vrednovan.

Predloženo je da se o jubileju progovori i na skorom susretu VFZ-a kako bi se tražilo načina da to i zajednički proslavimo. Dobro je razmišljati o kapitulu na Rogožinama franjevačke obitelji kod nas, ali isto tako planirati i druge radne susrete, počevši s onim regionalnim.

Svakako je važno da se ne damo zaustaviti zamorom, moramo biti znakom nade. U tome može pomoći i Priručnik franjevačke teologije koga će izdati Provincija Presv. Otkupitelja.

U Provinciji sv. Ćirila i Metoda to će biti jedna od važnih točaka skorog provincijskoga kapitula. Provincijal je već u božićnom pismu potakao braću da o tome razmišljaju, razgovaraju i traže načine kako to ostvariti u svojim bratstvima, a onda i na provincijskoj razini.

2. Izvješća o pojedinim područjima života i djelovanja – Svaki od provincijalnih ministara kratko je izvijestio o radu područja za koji je zadužen.

Prikupljaju se podaci o karitativnoj djelatnosti naše braće kako bismo imali prikupljeno što se učinilo, što se čini i što se planira. Važno je to imati zapisano jer uistinu su naša braća, osobito u posljednjim godinama, puno učinila i još uvijek čine. Neki su provincijali odmah reagirali u slučaju plimnog vala u Indoneziji i poslali pomoć ondašnjem provincijalnom ministru. Provincijalima se to učinilo vrlo važnim.

U našem se Redu sve više profilira rad u promicanju pravde, mira i brige za stvorenje. Fra Bože Vuleta je poslao izvješće sa susreta iz Južne Afrike s nekim konkretnim prijedlozima u cilju promicanja toga rada. Svakako ćemo još veću brigu posvetiti kako bi se u formaciji odgovornije radilo na formiranju braće za tu dimenziju franjevačke karizme.

Osvrćući se na ono što se kod nas radi, fra Mijo je rekao da treba razlikovati ono što pojedinci rade od onoga što se događa u zajednici. Ima braće koja puno rade, ali u zajednici ne uspijevaju to promicati. Jednako tako potrebno je razlikovati karitativnu djelatnost od rada na promicanju PMSSS. Važno je pripaziti da naše djelovanje ne ostane samo na razini konkretne pomoći, potrebno je otkrivati uzroke nepravdi i njih iskorjenjivati.

Zapaženo je kako nitko iz franjevačkih zajednica nije adekvatno reagirao na teško kršenje ljudskih prava kod nas, napose kad je riječ o Hrvatima u BiH. Možda bi to trebalo podići na razinu Reda, da sva provincijska vijeća reagiraju na svojim područjima. To bi već bilo nešto što bi i odgovorni za BiH morali uzeti u obzir. Svakako, to treba dobro promisliti i argumentirano iznijeti. Stoga je dobro da se tome posveti puna pažnja kako bismo i u takvim situacijama mogli pravovremeno i učinkovito reagirati.

Fra Željko Tolić je izvijestio kako se pripremaju materijali sa susreta Top-10 koji je bio u Trogiru. Dobro će doći i Priručnik franjevačke teologije koji se prevodi. Zamisao zajedničkog predstavljanja kulturnoga blaga u prigodi 800. obljetnice Reda će još razraditi, a potom iznijeti konkretnije prijedloge. U svakom slučaju, treba imati na umu da je to vrlo zahtjevan zadatak. Još nije uspio skupiti odgovorne za pastoral zvanja, ali i to će učiniti kako bi se i na tom području nešto pokrenulo. Kratko je izvijestio da će zajedničku pripravu za doživotne zavjete ove godine organizirati Provincija Presv. Otkupitelja.

Fra Slavko Soldo, odgovorni za FSR i FRAMU, napravio je izvješće na temelju izvješća iz pojedinih provincija. Očito je da se dosta radi, osobito s FRAMOM. Pred nama je osamostaljenje FSR-a i FRAME u BiH. Od 3. do 6. ožujka 2005. bit će u Rami susret trećoredaca i framaša iz BiH na koji će doći i Gen. ministrica FSR-a zajedno s fra Ivanom Matićem. Tada bi se trebala ostvariti ta reorganizacija i u BiH.

Fra Bernardin je izrazio spremnost da na jesen održi već davno najavljavani seminar na temu župskog pastora obogaćenog franjevačkim specifičnostima.

3. Izdanja nekih franjevačkih dokumenata – Fra Nikola je izvijestio o pripremi izdavanja nekih naših dokumenata:

- preveden je RFF i gotov za tisak. Uredba će se tiskati u kuriji u Rimu;
- prevedene su GGKK i GGSS i uskoro idu u tisak;
- prevedena je i knjiga češkog franjevca Holote, «Nisam bio heroj». Braća iz «Svjetla riječi» preuzela su brigu o izdavanju knjige.

Fra Nikola Vukoja, tajnik

IMOTSKI: Sjednica JKFP OFM

Sjednica provincijala Južnoslavenske konferencije upriličena je uz dane održavanja duhovnih vježbi naše generalne uprave na čelu s fra Joseom Carballom, generalnim ministrom, u franjevačkom samostanu na Visovcu.

Kako je bilo i predviđeno, 26. 04. provincijali su se na Visovcu najprije našli na svečanom euharistijskom slavlju koje je predvodio naš Generalni ministar. U tom euharistijskom slavlju, dobro pripremljenom i svečano obavljenom, Generalni je ministar sve nazočne potakao na obnovu našega franjevačkoga poslanja u duhu svetoga Utemeljitelja, podsjećajući nas na okolnost 800. obljetnice utemeljenja našega reda. Euharistijskomu slavlju bili su nazočni i gvardijani provincije Presv. Otkupitelja, te braća iz obližnjih samostana iste Provincije.

Nakon bratskog zajedništva uz objed, u blagovaonici samostana, Generalni ministar s vikarom Reda, fra Francescom Bravi, zaželio je kratki susret s nama provincijalima. Generalni ministar nam je ponovno predočio važnost uključivanja naših bratstava u program Generalnoga definitorija za 800. obljetnicu utemeljenja Reda, podsjetio nas je na skori susret predsjednika franjevačkih konferencija, koji će biti u Generalnoj kuriji, te nam stavio na srce pojačani rad u formaciji naših mladih fratara. S Generalnim smo ministrom, nakon njegovih riječi, izmijenili razgovor o nekim nam zajedničkim pitanjima, primjerice o tijeku obnove zgrade Generalne kurije, o pripravama za izvanredni kapitul našega reda, o namjerama provincije Bosne Srebrene o utemeljenju departmanskog sveučilišta u Sarajevu, u duhu kršćanskog i franjevačkog svjetonazora, i sl.

Istoga dana, 26. 04., provincijali su pošli u franjevački samostan u Imotski, gdje su nastavili sjednicu. U toj su sjednici zaključili ovo što slijedi.

1. Na susret predsjednika konferencije u Rimu, u Generalnoj kuriji, početkom svibnja, poći će fra Željko Tolić. Fra Bernardin, predsjednik Konferencije, dao je fra Željku potrebne materijale za sudjelovanje u Generalnoj kuriji. Isti je zamolio druge provincijale da fra Željku hitno pošalju sažeti (posve kratki) opis (povijesni, duhovno-franjevački, kulturalni i pastoralni profil) o svojim provincijama, te aktualne statističke podatke o personalnom stanju braće.

2. Tijek naše pripreve za 800. obljetnicu osnutka reda Male braće

Nakana je Generalnoga definitorija da proslava 800. obljetnice bude više obnoviteljski događaj nego slavljenički. General nas je pozvao da napravimo zajednički čin otvaranja ove značajne obljetnice.

U cilju obnoviteljskog puta – naglašenoga u programu Generalne kurije – fra Mijo predlaže da se održi susret sa Fra Andreasom Mullerom OFM o Osnovnom tečaju o franjevačkoj misionarskoj karizmi, i to u Rami, od 3. do 4. 06. 2005. Ovaj tečaj bi povezo franjevačke obitelji u djelovanju na jedan novi način (fra Mijo će poslati sve podatke na sve naše adrese). Provincijali će se založiti da na taj tečaj dođu braća koja imaju osjećaj za dublji rad u franjevačkom duhu.

DUHOVNI, SLAVLJENIČKI ČIN otvaranja trogodišnjeg programa o 800. obljetnici Reda održat će se 24. 9. 2005 u svetištu Majke Božje na Trsatu. U ovaj čin potrebno je uključiti sve zajednice da sudjeluju na ovom skupu. Vrlo važno je da na ovom skupu sudjeluju mladi. Fra Bernardin će napisati dopis o našoj nakani u smislu ponude da i oni sudjeluju na tom činu.

Na sjednici smo odredili i Odbor za organizaciju i program spomenutoga otvaranja: fra Nikola Vukoja (voditelj), fra Miljenko Šteko, fra Robert Bahčić. Spomenuti će se što prije sastati i predložiti druge predstavnike franjevačkih zajednica, koji će zajedno s našim Odborom doraditi program slavlja. Fra Serafin Sabol je s oduševljenjem – kako se predmnijevalo – prihvatio naš prijedlog da Trsat bude mjesto susreta, i već poduzeo korake u smislu logistike.

Fra Bernardin će zamoliti riječkog nadbiskupa da predvodi euharistijsko slavlje. U okviru programa na danu otvaranja 800. obljetnice fra Željko Tolić će održati predavanje (30 minuta). Predavač će se usredotočiti na duhovni doprinos sv. Franje Asiškog u našim krajevima, ali i izraziti naš povijesni i aktualni kontekst. Fra Željko Tolić će u suradnji s fra Bernardinom (liturgijski sadržaj) i s fra Nikolom (drugi dio programa i organizacijski-liturgijske pojedinosti) pripremiti knjižicu za taj dan.

3. Sadržaj susreta dviju slavenskih konferencija

Na sjednici smo, potom, razmotrili sadržaj – sa strane naše Konferencije – za susret s provincijalima Zapadnoslavenske konferencije, koji će se, u nazočnosti Generalnoga ministra, održati u Asisu početkom prosinca ove godine.

Ponudit ćemo razgovor o pitanju življenja siromaštva u našoj konferenciji. To je naša izvorna karizma, i gdje se je zapustila ta karizma, rodili su se i drugi grijesi. Najčešće se, doista, događa da – kako o tome veli i Generalni ministar – tamo gdje siromaštvo nije transparentno, nisu transparentni ni ostali zavjeti. Uočava se da sve češće nastaju individualni projekti bez suglasnosti sa zajednicom. Braća nerijetko rade dobro, ali vide samo svoj posao, a zajednica nije u tome uključena. Potrebno je podržati vrijedne kreativne otoke, koje često iniciraju karizmatični franjevci, ali tako da ih zajednica prepozna i podrži. Franjevaštvo je, naime, potrebno vezati za zajednicu.

Istaknuto je također da je teže živjeti franjevaštvo u župi, te je nužno nalaziti načine uključivanja sa zajednicom. Valja promicati povratak korijenima, ali na kreativan način i pristup. Zajedništvo se ne može nametnuti. Nužno je težiti prema siromaštvu prema duhu utemeljitelja i prema iskustvu suvremenog svijeta (osim biblijsko- teološke, posebno novozavjetne dimenzije, valja razvijati socijalno-karitativnu svjedočku dimenziju).

4. Formacija i priprema na svečane zavjete

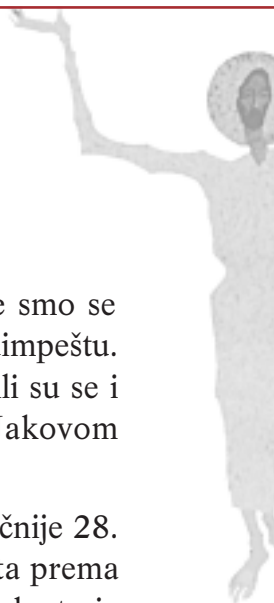
Fra Željko Tolić je izvijestio kako magistri sastavljaju program, a već imaju ineke predavače, npr. fra Božu Vuletu i s. Rebeku Anić. Sam fra Željko i drugi provincijali misle da nije dobro ići stilom predavanja (tako nešto više priliči studijskim seminarima i doškolovanju), nego putem osobnog rada (upoznavanje, odnosno produblivanje Generalnih konstitucija i Statuta, sada obnovljenih, i novijih dokumenata Generalnoga definatorija) i razmjene (razgovora) s fratrima – pa i s časnim sestrama, možda i pojedincima iz FSR – koji su dali životno svjedočanstvo našega poziva i poslanja (fra Ignacije Gavran, fra Bonaventura Duda, fra Julijan Ramljak..., te neki od mlađih). Sav program trotjedne priprave treba prožeti i pripremom naših mladih u programu 800. obljetnice Reda, naših dokumenta, života u bratstvu, Vita consacrata. Sve je pak potrebno shvatiti u smislu produženih duhovnih vježbi, kako to kazuju naše Generalne konstitucije.

Braća u Imotskom su nam iskazali veliku pažnju, bratski nas častili i vozili nas na razgledavanje posebnih spomenika i prirode i umjetnosti u Imotskom.

Fra Robert Bahčić i fra Bernardin Škunca

Uredovno vrijeme Provincijalata

Uredovno vrijeme Provincijalata u srpnju i kolovozu:
od ponedjeljka do petka: od 9 do 12 sati.

Maturalni izlet

Svake godine sjemeništarci maturanti idu na maturalni izlet. Ove smo se godine dogovorili posjetiti jedan od najljepših gradova u Europi, Budimpeštu. Nama, devetorici maturanata i trojici odgojitelja iz Sinja, pridružili su se i trojica postulanata iz Imotskoga sa svojim odgojiteljem fra Jakovom Udovičićem.

Većina nas se skupila u Sinju odmah nakon uskrasnih blagdana, točnije 28. ožujka na Uskrсни ponedjeljak. U utorak ujutro pošli smo s tri auta prema Kninu gdje su nas čekali trojica kolega i gdje smo sačekali postulante iz Imotskog. U kninskom nas je samostanu lijepo ugostio kninski gvardijan, fra Petar Klarić. Na putu prema Zagrebu zastali smo na Plitvicama gdje smo djelomično razgledali Nacionalni park jer zbog zaleđenosti gornjih jezera brodovi nisu vozili. Obogaćeni tim neobičnim zimsko-proljetnim ugođajem nastavili smo putovanje u Zagreb gdje nas je u našem samostanu u Vrbanićevoj ugostio zagrebački gvardijan, fra Frano Doljanin.

U srijedu smo nakon svete mise odmorni i nestrpljivi krenuli prema Budimpešti. Nakon prespavanog puta stigli smo u Budimpeštu i ubrzo pronašli hotel gdje smo se udobno smjestili. Nismo htjeli gubiti dragocjeno vrijeme pa smo odmah krenuli u razgledavanje grada. Najprije smo posjetili Budim odakle se pružao pogled na Dunav i Peštu. Večer smo proveli družeći se i zabavljajući u hotelu. U jutro smo nakon molitve krenuli u razgledavanje Pešte. Vrijeme nam je brzo prošlo u razgledanju krasnih i zanimljivih građevina kao što su Parlament, crkva Sv. Stjepana i najveća europska sinagoga. Nakon ručka malo smo se razdvojili te slobodno prošetali gradom kupujući suvenire. Dok su neki proveli večer u hotelu, neki su još razgledavali grad. U četvrtak ujutro morali smo krenuti natrag. Prije polaska još smo jednom posjetili Citadelu te tako posljednjim prekrasnim pogledom obnovili sjećanje na sve znamenitosti koje se vide s najviše utvrde u gradu.

Na povratku smo svratili u Varaždin gdje smo vidjeli poznato varaždinsko groblje i staru baroknu gradsku jezgru. Navečer smo stigli u zagrebački samostan gdje smo prenoćili. U jutro smo krenuli prema Mariji Bistrici i tamo smo u svetištu Majke Božje molili za tada teško bolesnog Svetog Oca papu Ivana Pavla II. Put nas je dalje odveo u Donju Stubicu. Tu smo obišli Muzej seljačkih buna te smo krenuli prema Krapini koja je poznata po ostacima krapinskog pračovjeka.

Kao zadnju postaju našeg ugodnog i poučnog izleta izabrali smo prekrasni dvorac Trakošćan. Od tamo smo, nakon razgledanja dvorca i vožnje po obližnjem jezeru, krenuli sretni i zadovoljni u Sinj obogaćeni iskustvom i druženjem s kolegama sjemeništarcima, odgojiteljima i postulantima iz

Imotskog. Svima nam je ovaj izlet ostao u lijepom sjećanju te smo osvježeni i odmoreni nastavili ispunjavati preostale školske obveze prije mature i odlaska na Visovac.

Ivan Zadro, 4. razred

Roditeljski sastanak

U našem sjemeništu 7. svibnja održan je već tradicionalni roditeljski sastanak. Okupilo se sedamdesetak roditelja, braće i sestara naših sjemeništaraca. Počeli su pristizati od 8.00 sati. Neki su se odmah uputili ravnatelju sjemeništa fra Ivici Udovičiću kako bi se raspitali o učenju i vladanju svojih sinova. Ostali su, dok su čekali informacije, vrijeme provodili družeći se u sjemenišnim prostorijama. Nakon informacija slavili smo svetu misu u crkvi Čudotvorne Gospe Sinjske koju je predvodio mlađi prefekt fra Joško Kodžoman zajedno s fra Ivicom i duhovnikom fra Zoranom Jonjićem. Fra Joško je u propovijedi zahvalio roditeljima na ukazanom povjerenju franjevačkoj zajednici i odgojiteljima kojima povjeravaju svoje sinove. Naglasio je da su roditelji i odgojitelji samo pomoć na putu prema izboru poziva koji svatko bira u slobodi.

Poslije svete mise roditelji, sjemeništarci i odgojitelji ručali su u sjemenišnom blagovalištu u ugodnom raspoloženju. Za vrijeme ručka sjemenišna je klapa pjesmom uljepšala druženje te su se i ostali pridružili. Tako je to postao raspjevani ručak kojemu je zaista bilo ugodno prisustvovati.

Ivan Zadro, 4. razred

Susret sjemeništaraca

U subotu, 30. travnja 2005. u Sinju je održan tradicionalni susret sjemeništaraca četiriju sjemeništa: Sinja, Splita, Zadra i Zagreba. Na susretu se okupilo oko 170 sjemeništaraca i 12 odgojitelja. Sjemeništarci su počeli pristizati od 9 sati. Potom je oko 10 sati slijedilo predstavljanje pojedinih sjemeništa u dvorani sinjskog franjevačkog samostana. Počevši s domaćinom, svako se sjemenište predstavilo kratkim programom, pjesmom i s nekoliko rečenica o svom sjemeništu. Posebno je dojmljivo bilo predstavljanje sjemeništaraca iz Zagreba. Izveli su skeč u kojem su pokazali kako nije bitno odakle tko dolazi, nego je važno da svi mi vjerujemo i okupljamo se zajedno slaviti Boga kojemu želimo služiti u svećeničkom pozivu.

Svetu misu s početkom u 11 sati predvodio je u koncelebraciji sa svim odgojiteljima naš provincijal fra Željko Tolić koji je svojom propovjedi utisnuo i dio svoga sjemenišnog iskustva u srce svakog sjemeništarca.

Poslije ručka slijedila su sportska natjecanja u malom nogometu, košarci, stolnom tenisu i šahu. Najviše je zanimanja, naravno, privukao mali nogomet koji je ostale sportove ostavio u sjeni. Na malonogometnom su turniru ponajviše spretnosti, sreće i znanja imali Zagrepčani koji su na putu do konačnog trijumfa pobijedili domaćine i SPLICANE. U košarci je slavio „grad košarke” – Zadar, u stolnom je tenisu prvi bio Antun Mikulić iz Zagreba, a u šahu Marin Batur iz Zadra.

Poslije aktivnosti na sportskim terenima trebalo je vratiti energiju, pa je zato priređen doručak u sjemenišnom blagovalištu. Nakon kraćeg odmora pobjednicima su uz pjesme u samostanskom dvorištu uručene nagrade. Potom smo se okupili u crkvi Čudotvorne Gospe Sinjske. Sinjski gvardijan fra Zoran Kutleša pozdravio je okupljene sjemeništarce i odgojitelje te ukratko iznio povijest samostana i svetišta. Govorio je o dolasku naroda iz Rame, obrani Sinja 1715. godine od turskog osvajača, krunjenju slike Čudotvorne Gospe Sinjske, o počecima Sinjske alke.

Nakon toga, kako već nalaže tradicija ovih susreta, započeli smo svibanjsku pobožnost kratkim razmatranjem, dijelom krunice i litanijama. Na kraju smo pjesmom Gospi Sinjskoj završili molitvu i druženje.

Naši su se gosti iz Splita, Zadra i Zagreba uputili svojim sjemeništima, nadamo se, poput nas bogatiji za još jedno veliko i lijepo iskustvo.

Mate Milas, 4. razred

SINJ: XIX. državno natjecanje u poznavanju latinskog i grčkog jezika i grčke i rimske civilizacije

Ove je godine naša Franjevačka klasična gimnazija u Sinju, od 28. do 30. travnja bila domaćin XIX. državnog natjecanja u poznavanju latinskog i grčkog jezika i civilizacije. Natjecatelji i njihovi mentori (osim domaćina iz Sinja) okupili su se u četvrtak, 28. travnja u hotelu Palace u Kaštelima gdje su večerali i prenoćili. Rano ujutro, 29. travnja pošli su iz Kaštela u Sinj gdje je u 9 sati održano svečano otvaranje natjecanja. Nazočne je pozdravila predsjednica Državnog povjerenstva za provedbu natjecanja, prof. Zdravka Martinčić-Jerčić.

U ime domaćina skupu se obratio ravnatelj Franjevačke klasične gimnazije u Sinju, prof. fra Nedjeljko Jukić, a poslije njega, riječ je preuzeo sada već

umirovljeni, dugogodišnji profesor na ovoj gimnaziji, fra Gabrijel Hrvatinić koji je nakon pozdrava proglasio natjecanje otvorenim. Nakon otvorenja počeli su testovi iz latinskoga jezika. Natjecanje iz latinskoga jezika održavalo se u četiri različite kategorije: za učenike iz osnovnih škola; općih i jezičnih gimnazija; zdravstvenih škola; i klasičnih gimnazija. Poslije natjecanja organiziran je domjenak, a kasnije su učenici koji su se natjecali iz latinskoga sa svojim mentorima pošli u razgledavanje svetišta Čudotvorne Gospe Sinjske i samostanskog muzeja.

Ulogu vodiča preuzeo je fra Gabrijel koji je na zanimljiv i lijep način ukratko predočio povijest grada Sinja i sinjskog franjevačkog samostana te nas je upoznao s vrijednim eksponatima franjevačkog muzeja. Ostali su natjecatelji u to vrijeme pisali test iz grčkog jezika, a nakon toga svi su se okupili na ručku oko 14 sati u hotelu Alkar. Poslije objeda krenuli smo autobusima na izlet u obilazak lokaliteta antičke Salone. Bilo je vrlo zanimljivo slušati voditeljicu (arheologa) koja je od starih ruševina i zidina predočila vrlo vjernu sliku starorimskog grada Salone.

U Sinj smo se vratili oko 18 sati gdje su rezultati već trebali biti objavljeni, tako da su natjecatelji, iako vrlo umorni, požurili do gimnazijske zgrade u nadi da će vidjeti svoje ime visoko rangirano na listi. Nije moguće navesti sve sudionike natjecatelje pa ćemo zato spomenuti samo pobjednike. Iz grčkog jezika pobjednik je Krešimir Vuković (NKG "Don Frane Bulić"). Iz latinskoga jezika u kategoriji osnovnih škola najbolji je bio Roko Rumora (OŠ S. S. Kranjčević – Zagreb), u kategoriji srednjih zdravstvenih škola Vesna Mateljak (Medicinska škola Dubrovnik), u kategoriji općih i jezičnih gimnazija Dora Perković (Prva sušačka hrvatska gimnazija – Rijeka). Ponosni smo da u kategoriji klasičnih gimnazija drugu godinu zaredom pobjeđuje učenik naše gimnazije. Nakon prošlogodišnje pobjede Darija Ratkića, ovogodišnji je pobjednik učenik 3. b razreda Mislav Cvitković, koji nas je svojom pobjedom obvezao i za buduće dobre rezultate. Svakako je vrijedno spomenuti da se, osim Mislava, još četvero učenika naše Gimnazije plasiralo na ovo natjecanje te su također ostvarili zapažene rezultate, a od njih su dvojica sjemeništara Zvonimir Glavaš i Ivan Zadro. Poslije objave rezultata održana je svečana dodjela diploma u samostanskoj dvorani. Dodjeli je prethodio nastup gimnazijskog zbora koji je vrlo lijepo otpjevao nekoliko prigodnih pjesama. Nakon svečanosti sudionici natjecanja pošli su u hotel Alkar gdje su večerali u ugodnoj i opuštenoj atmosferi. Svi su bili izrazito zadovoljni organizacijom skupa i ukazanom pažnjom. Kasno navečer autobusima su otišli u Kaštele. Tu su prenoćili, a ujutro su u Splitu razgledali Arheološki muzej, Dioklecijanovu palaču i riznicu katedrale Sv. Duje. Nakon toga krenuli su put svojih gradova diljem Lijepe Naše.

Zvonimir Glavaš, 4. razred

VISOVAC: Život u kući novicijata

Novicijatska kronika

Kroz ovu kratku kroniku iznijet ću najvažnije događaje iz proteklih deset mjeseci našeg života u novicijatu. Zbog promjene datuma ulaska u novicijat bili smo mjesec dana zajedno sa prošlogodišnjom generacijom novaka, tj. od 15. srpnja do 28. kolovoza. Ulaskom u novicijat počeli smo graditi temelje svoga redovničkog franjevačkog života. U molitvi, radu, studiranju i susretima sa starijim fratriba pobliže smo upoznavali franjevaštvo, sve ljepote života kojeg smo odlučili živjeti. Uz svakodnevni rad i molitvu sudjelovali smo na rekolekcijama i predavanjima na regionalnim sastancima. Prvi put smo proslavili blagdan našeg utemeljitelja sv. Franje kao franjevci i za sve nas to je bio poseban osjećaj. Dolaskom hladnijih dana više smo se posvetili studiranju i proučavanju životopisa i spisa sv. Franje, povijesti redovništva i asketici. Uz predavanja smo imali jedan važan posao. U samostanskoj knjižnici smo popisivali knjige u računalo i to nam je predstavljalo svojevrsno opuštanje od studiranja i predavanja. U 11. mjesecu fratri su imali duhovne vježbe, ugodno raspoloženje među njima predstavljalo je i za nas ugodu u društvu starijih fratara i prvi put smo vidjeli kako oni obavljaju duhovne vježbe. Pošto je u našim krajevima specifičan način franjevaštva, tj. franjevci više djeluju u pastoralnom radu, odlazili smo na župe u posjet župnicima i na taj način također upoznavali djelovanje i život naše subraće. Župe smo posjećivali službeno i tad smo sudjelovali na svetoj misi (Dubravice, Lišane, Gradac, Promina, Miljevci, Kljaci, Rupe). Neke druge župe smo posjećivali tijekom naših šetnji da bi upoznali župe i mjesta koja im pripadaju (Kruševo, Kadina Glavica, Karin, Kljaci, Gradac). Ove godine masline su dobro rodile pa smo se dugo zadržali u branju maslina. Na blagdan Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije išli smo u Sinj na obred primanja u postulaturu i svojom pojavom na mjestu gdje smo proveli četiri godine izazvali smo radost među postulantima i ostalim sjemeništarcima. Sinj smo također posjetili i tri dana kasnije kada se slavilo 150 godina hrvatskog jezika kao nastavnog jezika na našoj klasičnoj gimnaziji.

U zraku se osjećao dolazak najradosnijeg kršćanskog blagdan, blagdana Božića. Približavanje Božića osjetilo se kroz molitvu devetnice, kroz razne pripreme za Božić, rađenje jaslca i sađenje pšenice. Dva dana prije Božića posjetio nas je o. provincijal koji je ostao na ručku i zaželio nam blagoslovljen Božić. Na Badnjak je došao fra Šime Samac, generalni definitor, koji je predvodio svetu misu za Polnočku. Na sami Božić na ručku je bila većina fratara visovačkog samostanskog okružja i sve je proteklo u ugodnom blagdanskome raspoloženju. Novu godinu

smo dočekali uz igranje tombole i pjevanje pjesama u veselom raspoloženju s nekoliko braće bogoslova. Po običaju na blagdan Bogojavljenja na Visovcu su se okupila braća okružja visovačkog, kninskog i šibenskog samostana. Na licima braće se vidjela radost i veselje zbog druženja i svi su bili opušteni, neki su imali više, a neki manje sreće na tomboli kojoj je prisustvovao i o. provincijal.

Završilo je božićno vrijeme i sve se opet vraćalo uobičajenom, počela su predavanja i svakodnevni radovi. S prvim toplijim danima počeli smo raditi na uređenju Visovca, svakodnevni instrumenti su nam postali motike, grablje i kosilice. Početkom veljače u posjet su nam došli postulanti koji su se na Visovcu zadržali tri dana.

Započela je korizma, vrijeme sabranosti, molitve i posta. Tjedan prije Cvjetnice skupljali smo maslinove grančice u našem masliniku i slali ih u župe gdje nema maslina. Proslavili smo blagdan Cvjetnice kada je Visovac pohodilo mnogo vjernika iz okolnih župa noseći maslinove grančice u rukama. Došli smo u Veliki Tjedan i kroz molitvu i razmatranja iščekivali najveći kršćanski blagdan, blagdan Isusova uskrsnuća. Tih dana u samostanu se osjećalo neko posebno ozračje, sve je nekako utihnulo, svi su bili u očekivanju uskrsnuća Gospodinova. Došao je i taj čas, Krist je uskrsnuo, osjetili smo radost u svojim srcima, zvona su zazvonila, pjesma je potekla, čula se radosna „aleluja“. Na Uskrs se u samostanu okupilo podosta fratara, najprije je o. gvardijan blagoslovio hranu koju smo blagovali za ručak. Nakon ručka braća su se zadržala u razgovoru, a neki su zaigrali na balote.

Nakon Uskrsa dan je postajao duži te smo se sve više zadržavali u radu po kvartovima, uređivali smo dio po dio, svojom smo ga kreativnošću pokušavali učiniti mjestom na kojem bi i anđeli poželjeli živjeti, da ne bude zaludu ona da je Visovac zipka serafina. Krajem travnja na Visovcu je duhovne vježbe imala cijela Uprava našeg Reda predvođena Generalom.

Ove godine su započela organizirana hodočašća vjernika iz župa visovačkog samostanskog okružja. Organizirana hodočašća vjernika iz župa visovačkog samostanskog okružja trajat će do Gospe od Anđela. Tradicionalno 1. svibnja Visovac su pohodili hodočasnici iz Kistanja, a 21. svibnja hodočasnici iz Skradina. Početkom svibnja mi smo se novaci i naši odgojitelji zaputili na hodočašće u franjevačka mjesta po Italiji gdje smo se zadržali tjedan dana. Krajem svibnja smo išli na susret novaka Južnoslavenske konferencije u Sloveniju i tamo smo bili 5 dana.

Protekla je jesen, zima, a i proljeće je pri kraju, naš novicijat mirno teče osvježen, kako našim hodočašćem u Asiz, tako duhovnim vježbama Generalne Uprave našeg Reda.

Fra Mihovil Klarić, *novak*

Hodočašće Franjinim stopama

Kao i svake godine, tako je i ove bilo organizirano hodočašće franjevačkih novaka na franjevačke izvore. Na hodočašću smo bili od 1. – 8. svibnja 2005. g. Sudjelovali su novaci iz pet Južnoslavenskih provincija: zagrebačka s devet novaka i meštrom; bosanska s deset novaka i meštrom; hercegovačka s tri novaka i meštrom; slovenska s dva novaka i meštrom; i naša splitska s pet novaka, meštrom i domeštrom. Ukupno nas je bilo, što novaka, što odgojitelja 34.

U nedjelju, 1. svibnja u poslijepodnevnom satima krenuli smo s Visovca prema Rijeci – Trsatu. U Rijeku smo prispjeli na večeru. Ostali novaci (osim slovenskih) već su bili na Trsatu. Za vrijeme večere bilo je upoznavanje, razmjena mišljenja... Nakon večere uslijedila je šetnja po samostanskom perivoju. Na licima svih novaka vidjela se radost, franjevačka radost, koja je proizlazila iz ovog susreta.

U ponedjeljak u ranima jutarnjim satima krenuli smo s Trsata prema Asizu. Na granici između Slovenije i Italije priključili su nam se novaci iz Slovenije zajedno sa svojim meštrom fra Stanom. U Asiz smo stigli u poslijepodnevnom satima. Smjestili smo se u hodočasničku kuću koja je nedaleko od Porcijunkule. Smjestivši se slavili smo svetu misu u kapeli koja se nalazi u toj hodočasničkoj kući, a iza toga svatko je mogao otići i malo iz bližega upoznati Porcijunkulu – mjesto gdje je Red nastao, gdje su njegovi korijeni, gdje su se sastajala prva braća, mjesto u kojem se svaki dan može dobiti potpuni oprost, a znamo koliko je Franjo molio Papu za to dopuštenje, i mjesto gdje je Franjo umro.

U utorak ujutro slavili smo svetu misu u Porcijunkuli, a predvodio ju je trsatski meštar fra Rozo Brkić. Toga smo dana zajedno hodočastili franjevačka mjesta u samom Asizu. Najprije smo otišli do Bazilike i groba svetog Franje. Imali smo vremena zaustaviti se u Bazilici, na grobu i pomoliti se. Na tim svetim mjestima nisu potrebne riječi, dovoljno je ono ozračje koje vlada oko tebe u kojem možeš osjetiti što ti Bog i sveti Franjo žele poručiti i reći. Nakon toga uputili smo se prema crkvi svete Klare u kojoj se nalazi njen grob i križ sv. Damjana s kojeg je Isus progovorio sv. Franji. Iza ručka smo se pješice uputili prema samotištu Carceri; pomolili se i krenuli natrag prema crkvi i samostanu sv. Damjana. Tu nas je dočeka talijanski fratar koji nas je okolo proveo i rekao nam stvari koje vežu Franju za to mjesto, a jedna od najvažnijih je da mu je u toj crkvi progovorio Krist, i znamo s kolikom je radošću Franjo to prihvatio.

U srijedu, u jutarnjim satima krenuli smo prema Grecciu. Primio nas je i proveo fra Massimo. Mjesto je važno zbog toga što znamo kako je Franjo 1223. proslavio tu Božić. Znali smo, a sada smo i utvrdili da su ovdje nastale i prve jaslice koje

su izradili sam Svetac i njegov prijatelj Giovanni. Nakon toga slavili smo „božićnu misu“, koju je predvodio livanjski meštar fra Vitomir Silić. Iz Greccia smo krenuli prema Fonte Colombu, mjestu gdje je Franjo napisao Pravilo. Na povratku u Asiz svratili smo i u Rivo Torto, mjestu u kojem se zbio, vjerujem svima nama poznat događaj, kada je došao čovjek s magarcem i potjerao braću s toga mjesta. Na ovom smo se mjestu kratko zadržali. Kad smo se vratili u Asiz, tamo gdje odsjedamo dočekala su nas braća iz Generalne kurije iz Rima: generalni definator fra Šime Samac, fra Ivan Matić i fra Dragan Ružić.

Četvrtak je bio „dan za dušu“, kako smo ga nazvali. Misu smo slavili u kapeli hodočasničke kuće, a predvodio ju je fra Šime Samac. Do ručka smo bili slobodni i mogli smo još jedanput otići, pomoliti se u Porcijunkulu, na grob sv. Franje, grob Sv. Klare, crkvu sv. Damjana... Nakon ručka krenuli smo prema La Verni. Do gore su nam trebala 2^h. Po dolasku smo se smjestili, izmolili Večernju u kapeli Gospe Anđeoske. Nakon Večernje mogli smo malo okolo prošetati, što i jesmo, a iza toga slijedila je večera i noćni počinak.

U petak ujutro slavili smo misu u Kapeli stigmatizacije, mjestu na kojem je Franjo primio rane 1224. godine, a predvodio ju je naš meštar fra Dragan Nimac. Nakon jutarnje okrijepe krenuli smo u obilazak samoga mjesta. Fra Rožo nam je bio vodič i odveo nas do kapele sv. Bonaventure, kapele sv. Ante, do Kapele stigmatizacije, mjesta gdje je Franjo spavao, do mjesta Sasso Spico i još puno toga. Ostalo nam je nešto vremena do ručka pa smo to iskoristili za molitvu i kupnju suvenira. Iza ručka krenuli smo pješice prema kapeli koja se nalazi na samom vrhu La Verne. U 15^h sudjelovali smo u molitvi devetog časa – u svečanoj procesiji koja se održava svakoga dana. Navečer smo imali klanjanje, koje smo organizirali mi novaci s Visovca, a iza toga počinak.

U subotu ujutro slavili smo misu u kapeli Gospe Anđeoske, a predvodio ju je naš domeštar fra Šimun Čugura. Nakon toga oprostili smo se s fratrima toga samostana i krenuli prema Trsatu. Usput smo svratili i u Padovu, posjetili baziliku i grob sv. Ante, te crkvu našeg sveca Leopolda B. Mandića. Na Trsat smo stigli u večernjim satima sretni i veseli.

U nedjelju 8. svibnja slavili smo misu u svetištu Gospe Trsatske a predvodio ju je fra Ivan Sesar, meštar hercegovačkih novaka. Mislim da je to za svakoga od nas bila misa zahvalnica za ovo hodočašće, za ovaj radosni susret, za upoznavanje franjevačkih izvora, za uprisutnjenje sv. Franje i njegovog vremena u našu nutrinu i zbilju.

Ovim putem zahvaljujemo svima koji su omogućili ovo naše hodočašće, posebno provincijalu fra Željku Toliću. Hvala i svima onima koji su svojim molitvama popratili ovo naše hodočašće. Mir i dobro!

Fra Josip Zelenika, *novak*

Duhovne vježbe Generalne Uprave OFM-a na Visovcu

U oazi mira, na našem otočiću Visovcu, od 24. IV. – 29. IV. 2005. g. cijela Generalna Uprava Reda Manje braće povukla se u tišinu i iskusila novi doživljaj duhovnih vježbi. Duhovne vježbe nude mnogo putova, ali svaki vodi onom istom ispunjavajućem – vječnosti, miru. Svoje ispunjenje su tražili istraživalački i u susretu. Braći iz Rima je Visovac, po onom što su o njemu čuli bio poznat, ali po iskustvu nešto novo. Osjećaj prirode, divljenje, životinje, čuđenje izvornosti prirode koja se budi poticala ih je u njihovim promišljanjima i razmatranjima i budila svijest zajedništva koje je neobično, posebno, izvorno.

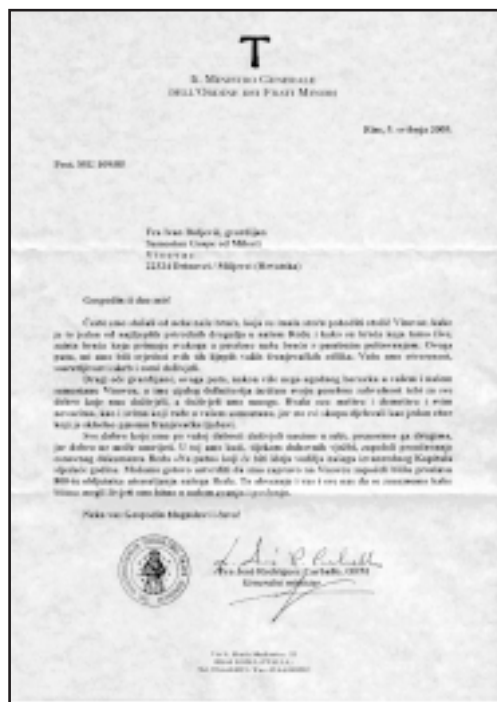
Po želji o. Generala slavili smo u utorak, 26.IV., svečanu misu koju su u zajedništvu s generalnim definatorijem slavili o. provincijal fra Željko Tolić, svi provincijali naše Konferencije, svi gvardijani naše Provincije i tridesetak braće iz visovačkog okružja. O. General, polazeći od „Krista, naše Pashe, koji je uskrsnuo“, govorio je o poslanju i nutarnjoj preobrazbi utemeljenoj na vjeri, bez koje se ne može dogoditi preobrazba našeg djelovanja. Ona je jedina koja daje smisao našem poslanju. Poslije susreta s uskrslim Gospodinom – što je o. General u svojoj propovijedi posebno istaknuo, uslijedio je svečani ručak koji je protekao u bratskom druženju.

Nastojeći živjeti kao visovački franjevci, braća iz Rima su se uključila u istraživanje bogatstva i dubine Krke u čemu smo im svesrdno pomagali. Tako su nam zanosni ribolovci ostali u sjećanju kao oni koji „gorljivi bijahu u pecanju, u lovu strpljivi“.

No, nisu ostali samo na tom, nego su išli i dalje, šire, uzvodno i nizvodno. Osjetili su silinu vodopada Roškog slapa i Skradinskog buka. Dodir s tradicijom i prilikama života u ovom kraju osjetili su na Miljevcima gdje ih je župnik fra Žarko Maretić sa svojim župljanima dočekao. Nakon što su se u crkvi Presvetog Imena Isusova pomolili, posjetili su grob roditelja fra Šime Samca. Mještani su sa svojom djecom, plešući kolo, pokušali dočarati običaje u ovom kraju.

I ovim lijepim trenucima je došao kraj i trenutak kada su se poslije bratskih zagrljaja uputili s obnovljenom dušom i na licima vidljivim odsjajem uz zvuk zvona i sa himnom „Visovačka slavna mati“ k vječnom gradu Rimu.

Sam o. General je istakao u oproštajnom slovu: „Sve doživljaje i osjećaje, ono što smo ovih dana proživjeli i što smo s vama dijelili je teško izreći. Sve ovo sam ukratko sažeo za trajnu uspomenu,“ te u Knjigu dojmova na talijanskom jeziku zapisao:

Gospodin nam je dao milost ove dane provesti u jednom kutku Raja, na otočiću Visovcu, na kojemu sve priča o Njemu: životinje, ptice, ribe, vode ... tišina.

Gospodin nam je dao milost u braći koja žive i služe Gospodinu na ovom otočiću Visovcu: fr. Ivana Buljevića, gvardijana, fr. Dragana Nimca, meštra novaka, fr. Šimuna Čuguru, domeštra, i novake fr. Krešimira, fr. Danijela, fr. Mihovila, fr. Ivana i fr. Josipa – koji su nas služili majčinskim srcem.

Za ove dane, za ono što su naše oči vidjele i naše uši slušale i naša srca doživjela ... za braću na Visovcu i cijeloj Provinciji Presvetog Otkupitelja u

Hrvatskoj “Hvaljen budi, o moj Gospodine!”

Gospodin čuvao i blagoslovio ovu samostansku zajednicu, ovu Provinciju, ovu Zemlju. Hvala predragom fr. Željku Toliću, provincijalu.

Hvala lijepo – Mir i Dobro.

- fr. Jose Rodriguez Carballo, ofm, General Reda
- fr. Francesco Bravi, Generalni Vikar
- fr. Sandro Overend, Generalni Tajnik
- fr. Finian Mc Ginn, Generalni Definitor
- fr. Šime Samac, Generalni Definitor
- fr. Miguel Vallecillo, Generalni Definitor
- fr. Ambrogio Van Si Nguyen, Generalni Definitor
- fr. Amaral Bernardo, Generalni Definitor
- fr. Luis G. Cabrere H., Generalni Definitor
- fr. Mario Favretto, Generalni Definitor
- fr. Juan Ignacio Muro A., Generalni Definitor
- fr. Jakab Varnai, Generalni Definitor

Svoje doživljaje i „milost početaka“ koju su na Visovcu živjeli o. General je potvrdio i u pismu zahvale.

Fra Ante Ivan Rozić, novak

U Europu nemojte ući poniženi

Ako bi se Hrvatska odrekla svoga identiteta, pa tako i vjerskog, zbog Europske unije, onda bi Hrvatska izgubila mnogo, da ne reknem sve.

Uđite zato uzdignute glave u Europu, a ne poniženi!

Ovogodišnje duhovne vježbe članovi Uprave franjevacu Manje braće iz Rima, njih dvanaest sa svih strana svijeta na čelu s generalom fra Joséom Rodriquezom Carballom, održavali su na otočiću Visovcu.

Među ostalim, vodstvo franjevacu, koje skrbi o šesnaest tisuća fratara i isto toliko sestara klarisa, te gotovo pola milijuna članova trećeg svjetovnog reda, jedan dan posvetilo je susretu sa stvorenim u ljepotama Nacionalnog parka Krka. U prekrasnom ambijentu Skradinskog buka, zajedno s hrvatskim franjevcem dr. fra Šimom Samcem, jednim od dvanaestorice iz Uprave reda, obavili smo prigodni razgovor s generalom Carballom, koji je inače Španjolac podrijetlom.

Kako to da ste se odlučili održati duhovne vježbe za Upravu reda na Visovcu, u Hrvatskoj, kad je poznato da to običavate činiti redovito negdje u Italiji?

Zavolio sam Hrvatsku još od vremena kad sam s desetoricom hrvatskih fratara studirao i zajedno s njima bio zaređen u Jeruzalemu za svećenika. O Hrvatskoj sam mnogo čuo i naučio, a prošle godine prvi put sam je i pohodio. Posebno sam se oduševio Visovcem, pa sam se, eto, odlučio da mi iz Uprave franjevacu Manje braće dođemo zajedno u ovu ljepotu i održimo duhovne vježbe.

Ljepote Visovca

Koliko ljepota Visovca i ovog Nacionalnog parka Krka utječe na vas fratre i pomaže li vam u postizanju molitvene sabranosti?

Ovaj prelijepi prostor omogućio nam je da intenzivno duhovno razmišljamo. Našli smo se također u jednoj zajednici, novicijatu franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, koja nas je predivno primila i koja je omogućila da možemo živjeti ove trenutke duhovnih vježbi u dubokoj sabranosti i razmišljanju.

Na Visovcu je dovoljno otvoriti oči pa da se čovjek odmah nađe u jednoj drugoj dimenziji i da susretne Boga.

Govorite o ljepotama Visovca, krškoj ljepotici Hrvatske, zemlje koju mi u nacionalnoj himni nazivamo "Lijepa naša domovina". I franjevci su utkali duboki trag u ljepote naše domovine. Kako vidite doprinos fratara u prošlosti i sadašnjosti našega naroda?

Franjevački red mnogo duguje i hrvatskim fratrima, koji su toliko toga učinili i za red i za Crkvu Božju. Koliko mi je poznato, još tamo davne 1214. godine franjevci su nakon Italije najprije stupili na hrvatsku zemlju. Zahvalni smo Bogu što je u hrvatskim krajevima bio veliki broj franjevac koji su čuvali vjeru u puku.

Znamo dobro da je poglavito u vrijeme osmanlijskih osvajanja bilo teško živjeti na ovim prostorima, ali su fratri ostali s narodom, bili su mu blizu, živjeli su s narodom u dobru i u zlu, i vidi se i danas da je taj narod vrlo blizak s franjevcima i, ne bez razloga, izražava mu veliku ljubav i privrženost.

Osobno sam se uvjerio da je Hrvatska uistinu jedna franjevačka zemlja. U ime reda zahvaljujem svim onim franjevcima koji su puno učinili i čine dobra za hrvatski narod, ali isto tako zahvaljujem i narodu koji je i dandanas tako blizak s franjevcima.

Kao general, onaj koji je prvi među Manjom braćom, što je prema Vašem mišljenju prvotna zadaća franjevac u Crkvi i svijetu u ovom vremenu kad uskoro obilježavate osamstotu obljetnicu reda?

Ja sam veliki optimist po pitanju budućnosti našeg reda, iako se u zapadnoj Europi broj franjevac smanjuje. No zato, s druge strane, osobito u Latinskoj Americi broj franjevačkih zvanja znatno raste, isto tako u Africi, Aziji, pa i u istočnoj Europi. Kao što je poznato, 2008. i 2009. godine slavimo osamstotu obljetnicu našega utemeljenja. Za nju ćemo se duže vrijeme pripravljati. Sljedeće 2006. godine pripremu temeljimo na pitanju koje je sveti Franjo postavio: "Gospodine, što želiš da ja činim?" Godina 2007. bit će posvećena razmišljanju o temi što je glavna karakteristika jednoga reda i fratra danas.

Dvije obljetničke godine, 2008. i 2009., slavit ćemo javno, kad ćemo našu formulu zavjetovanja staviti pred Božji narod, a mi iz Uprave na poseban način polaganjem naših zavjeta u ruke Svetoga Oca.

Osobito bih istaknuo izvanredni kapitul našeg reda, od 15. rujna do 2. listopada 2006., koji će biti posvećen biti našega bivovanja i poslanja. Godinu poslije, 2007., održat ćemo posebni kapitul mladih fratara, i to u Svetoj zemlji. Uz to, organizirat ćemo kongrese o povijesti našega reda, o našoj formaciji, o pravednosti i miru i drugim temama.

Otvorite se Isusu

Poznato je kako među franjevcima ima više različitih redova; osim Manje braće, tu su i konventualci, kapucini i drugi. Razmišlja li se možda na zajedničkoj razini organizirati proslava osamstote godišnjice fratarske povijesti?

Sigurno je da će biti zajedničkih programa, poglavito ono što se odnosi na pojedine kongrese, a također i što se tiče susreta sa Svetim Ocem.

Međutim, prije svega će slaviti svaki red na način kako tko organizira. Neki će početi prije, neki poslije, a zajednička slavlja održavat će se u jubilarnoj godini.

Pretpostavimo da je sveti Franjo danas živ, da se sada pojavi u svijetu i civilizaciji, osobito zapadnoj, koja Boga gura na margine, primjerice za njega nema mjesta u temeljnom dokumentu nove zajednice, Ustavu Europske unije kršćanski korijeni se zanemaruju, ljudi relativiziraju vjeru i nadnaravno, stvoreno često zloupotrebljavaju... Što bi utemeljitelj Vašega reda danas učinio kako bi ljude približio Isusu?

Mislim da bi u biti sveti Franjo rekao sljedeće: «Otvorite se Isusu, dopustite da uđe u vaš život, i da Evanđelje obogati vaš život.» Kad Gospod Bog uđe u srce čovjeka, tada se sve mijenja i postaje drukčije, tada nisu mogući ni ratovi, ni konflikti, ni s ljudima, ni sa stvorenim. Ako zaboravimo na ovo što je bitno, onda je veliki rizik da svijet, pa tako i Europa izgubi dušu, jer je izgubila vrijednosti za koje je i sveti Franjo živio. Kad je papa Ivan Pavao II. išao u Santiago di Compostella – odakle i ja dolazim – rekao je ove značajne riječi: “Europo, susretni se sa samom sobom. Vрати se svojim korijenima.” Ovi su korijeni kršćanska vjera. Bez te vjere nema ni Europe.

Spominjete Ivana Pavla II. Ovih dana Crkva je dobila novoga papu Benedikta XVI., koji je svoj pontifikat započeo kao njegov prethodnik porukom: “Ne bojte se, otvorite vrata Kristu”, što bi po Vama i sveti Franjo danas poručio. Kako vidite budućnost Crkve s novini papom, koji je godinama bio čuvar vjere?

Ja mislim da Gospodin daje papu za svako vrijeme. Zato sam uvjeren da je ovaj papa za ovo vrijeme. On je bio čuvar vjere, što ustvari treba raditi svaki papa, poglavito u naše vrijeme. Imao sam mnoge osobne kontakte s njim dok je bio samo kardinal Ratzinger.

Mogu vam reći da su ti susreti bili ljudski, ponizni i inteligentni. Vjerujem da će Benedikt XVI. biti veliki papa.

Jeste li možda s kardinalom Ratzingerom, dok je bio pročelnik Kongregacije za nauk vjere, ikada razgovarali o fenomenu Međugorja i je li se on o tome izjašnjavao? To je mjesto zanimljivo jer već četvrt stoljeća milijuni vjernika hodočaste u Međugorje potaknuti Gospinim porukama. Vaši su fratri tamo na službi, kanite li ih u skoro vrijeme posjetiti i što uopće mislite o međugorskim zbivanjima, o kojima Crkva nije rekla zadnju riječ?

Nisam s kardinalom Ratzingerom nikada razgovarao o Međugorju, nego o drugim stvarima koje su se ticale našeg reda, u skladu s protokolom pojedinih susreta.

Što se mene tiče, ja ću vjerojatno, kako je i predviđeno u mom programu, Međugorje posjetiti ove godine. Ja moram ići tamo gdje su moji fratri, a moji su fratri i u Međugorju, i ja ih moram ići vidjeti. Dosad nisam nikada bio u Međugorju. Ne znam objavljuje li se Gospa u Međugorju ili ne, nije moje da ja dajem sudove jer to spada na Crkvu, koja će o tome na kraju odlučiti.

Međutim, ono što sam čuo o Međugorju, i od osoba koje su tamo bile, jest svjedočanstvo da se u tome mjestu moli. To je mjesto gdje se mnogi ispovijedaju, gdje mnogi doživljavaju svoje obraćenje, i za mene je dovoljno reći da je to mjesto u kojem se dotiče Boga.

Kažem, zadnju će o svemu reći Crkva, no Međugorje je mjesto koje ne možemo zanemariti i ignorirati.

Vrata umjesto prozora

U posljednje vrijeme naša država doživljava svojevrsnu ignoranciju od strane institucija Europske unije u koju želimo ući, postavljajući nam gotovo nemoguće uvjete. Je li, po Vašem mišljenju, Hrvatskoj mjesto u toj zajednici i što preporučujete našoj Vladi i narodu u vezi sa situacijom u kojoj se nalazimo, na pragu ulaska u EU?

Ne poznajem razloge zbog kojih Europska unija još ne prihvaća Hrvatsku. No, ono što mogu reći jest da Europa ne može ignorirati Hrvatsku, niti Hrvatska može ignorirati Europu.

Ono što bih preporučio Vladi Republike Hrvatske jest da se nikad ne odrekne svoga identiteta zbog ulaska u Europsku uniju.

Za Hrvatsku je važno ući u Europu, ali ne po bilo kakvu cijenu. Ako bi se Hrvatska odrekla svoga identiteta, pa tako i vjerskog identiteta zbog Europske unije, onda bi Hrvatska izgubila mnogo, da ne rekнем sve.

Hrvatskoj Vladi poručujem da učini sve kako bi ušli u Europu, ali uđite na vrata, a ne kroz prozor. Uđite uzdignute glave u Europu, a ne poniženi!

Ivan Ugrin,

Slobodna Dalmacija, (23. 5. 2005.) str. 10-11

Vijesti iz Klerikata

15. svibnja na spomendan BDM Gospe Fatimske, vikar provincije fra Petar Milanović – Trapo uveo je braću: fra Joška Ćudinu i fra Ivana Macuta u službu akolita, te braću: fra Ivana Ćikaru, fra Damira – Ćiru Ćikaru, fra Filipa Mimicu i fra Miju Šabića u službu čitača.

Fra Petar je u prigodnoj propovijedi naglasio važnost ovih dviju službi u služenju kod stola Riječi te kod stola Euharistije.

Na blagdan Duhova bogoslovi su s o. Magistrom i našim Duhovnikom pošli u posjet staračkom domu na Lovretu kojeg drže školske sestre Franjevke. Zajedno s korisnicima doma slavili smo sv. Misu koju je predvodio o. Magistar, a svirao je VIS "Milovan" koji se pomalo budi nakon dugih godina stanke.

Poslije sv. Mise obišli smo nepokretne te im zapjevali pjesmu i zaustavili se s njima u kratkom razgovoru. To nam je bilo veliko iskustvo, a u tim starim osobama mogli smo prepoznati Krista patnika, kojeg molimo neka im pomogne u podnošenju svih tegoba.

Sestre su nas pozvale u ponovni posjet u koji ćemo, nadamo se, i otići.

21. svibnja svi smo pošli u Bristivicu jer smo odlučili kako ćemo tu imati rekolekciju. Župnik fra Ante Šilović srdačno nas je dočekaio i zaželio toplu bratsku dobrodošlicu.

Nakon razgledavanja okoliša i župne kuće započeli smo razmatranje koji su ovog puta pripremili fra Kristijan Stipanović i fra Damir – Ćiro Ćikara.

Iza prvog dijela razmatranja uslijedila je rasprava. Zatim smo slavili sv. Misu i duhovno se okrijepili, a nakon Mise pošli smo na objed, kojeg je župnik veoma dobro pripremio.

Dakako da nije izostala pjesma i međusobno bratsko razgovaranje. Nakon ručka slijedio je rekreacijski dio. Uz svu želju i nastojanje mlađe braće nismo ipak uspjeli nadmašitiiskusne, ali starije naše odgojitelje: fra Šimuna, fra Antu i fra Božu koji su ostali nepobijeđeni ali ne i neozlijeđeni. Tijek igre svojim popratnim komentarima pratio je raspoloženi župnik fra Ante. Nakon malog turnira okrijepili smo se te nastavili drugi dio duhovne obnove završivši je Večernjom molitvom.

Na kraju svega kušali smo bristivičku janjetinu s mladom kapulicom.

Zahvalili smo našem bratu fra Anti, te gospođama iz sela koje su cijeli dan brižno pazile da nam svega bude za okrjepu i osvježenje.

Ovim putem još jednom veliko hvala fra Anti na srdačnom bratskom gostoprimstvu.

Ovih dana će izići i naš časopis "Počeci", a predstoje nam i ispiti koje bi bilo lijepo položiti.

Svoj braći želimo obilje Božjeg blagoslova. Mir i dobro!

Kroničar

MAKARSKA: Obilježena 40. obljetnica smrti o. A. Anića

Sluga Božji o. Antić vratio se u Makarsku po svom svetačkom liku, utisnutu na veličanstvenom mozaiku Josipa Bifela (1999. 104 kvadratna metra), i trajno će ostati prisutan u franjevačkoj crkvi u Makarskoj i u srcima brojnih štovatelja na području Makarske i Makarskog primorja. Probudene su uspomene na fra Antu Anića kao autentičnog čovjeka i franjevca koji je uspio u svom životu, slijedeći Krista, postići svetost i trajni mir s Bogom i ljudima. Zanimanje vjernika Makarske i Makarskog primorja za Anića raste i svake godine «Anićevo» postaje sve više događaj i duhovno osvježanje za ovo područje. Ove godine je fra Vlado uložio još više truda i želje kako bi «Antićevi dani» bili što dostojnije obilježeni. Obilazio je sve župnike Makarskog dekanata i šire kako bi ih potakao na suradnju, a pobrinuo se da i preko sredstava priopćavanja upozori sve ljude dobre volje na Anića i njegov svetački život usmjeren na čovjeka a posebno na čovjeka u nevolji.

Program za 40. obljetnicu svete smrti sluge Božjega o. Anića u franjevačkoj crkvi uznesenja BDM u Makarskoj održavao se od 01. do 04. ožujka 2005. Prva tri dana kroz trodnevnicu na večernjoj misi u 18,00 sati propovijedali su fra Vladimir Tadić na temu «*Antićeva svetost i mi vjernici Makarske i Primorja*»; Mons. don Pavao Banić, župnik župe sv. Marka u Makarskoj i dekan na temu «*Božji poziv na svetost i otac Antić*» Treći je dan trebao propovijedati fra Stjepan Čovo na temu «*Fra Ante Antić i sveta Euharistija*», ali zbog bolesti nije mogao doći pa je propovijedao organizator fra Vladimir Tadić. Fra Vlado je predstavio Anića kao Božjeg čovjeka, kao dobročinitelja i tješitelja najpotrebnijih, donoseći i konkretne primjere čudesnih ozdravljenja iz Makarskog primorja. Prva tri dana preko mise su pjevali župski zborovi iz susjednih župa: iz župe Tučepi pod vodstvom Romane Lalić i župnika fra Pile, crkveni zbor iz crkve Svih Svetih u Promajni pod vodstvom fra M. Čirke i mješoviti crkveni zbor iz župe Baška Voda pod vodstvom s. Verice. Četvrti dan, na završnom slavlju, koncelebriranu je sv. Misu s petnaestak svećenika predvodio i propovijedao fra Bruno Pezo na temu «*Život na glasu svetosti i sveta smrt*» a pjevao je muški zbor franjevačke crkve u Makarskoj. Svaki je dan bila prigoda za sv. ispovijed pola sata prije Mise, a na kraju mise zajednička molitva da o. Antić bude što prije proglašen blaženim i svetim. Najhladniji dani ove zime nisu bili zapreka da brojni vjernici dođu na «Antićeve dane» i prisustvuju misnom slavlju, slušaju o Sluzi Božjemu koji je čitavi svoj život služio Bogu i ljudima, da zazovu dobrog o. Anića za pomoć i zagovor za sve duhovne i tjelesne potrebe za sebe i za one koji su najpotrebniji takve pomoći.

Glasilo grada Makarske, Makarsko primorje donijelo je opsežno izvješće o proslavi Antićevih dana u broju 175. i 176. (4. i 11. ožujka 2005), Makarska Kronika (Tjednik Makarske rivijere, zabiokovlja i otoka) i Sv. Klement (List župe sv. Marka ev. Makarska br. 3, 2005) a Radio Makarska rivijera je pratilo i izvještavalo o «Antićevim danima» u Makarskoj.

fmč

«Da» Gospodine, što ti hoćeš!

Sjećamo li se još dobrih i dragih ljudi čije nas je čovjekoljublje oplemenilo dajući nam životne smjernice ljubavi i sloge u životu.

Znamo li tko su oni koji su namirili i u naslijeđe nam nesebično ostavili Kalalargu, Osejavu i sv. Petra? Zasluge graditelja i pregaoca zabilježene su i na taj način otrgnute od zaborava, svakako je to zasluženno, no zapitajmo se što znamo o ostaviteljima duhovnih i vjerskih zasada koje su nas oblikovale u ne tako lakim vremenima trajanja na ovim prostorima.

Među znanim i neznanim samozatajnim ljudima isticali su se oni koji su ove zasade trajno življenjem i potvrđivali. Ustrajni u svom ovozemaljskom poslanju ostaju nam i danas duhovni svjetionici.

Makarani nisu bili uskraćeni za ovakve znakovite osobe u svojoj prošlosti; ali ne možemo reći da su ih uvijek prepoznavali i bezuvjetno prihvaćali. Jesu li naslućivali da su iza samostanskih zidova stoljećima izgovarane molitve fratara za ovaj grad i njegove stanovnike?

Nečije su ruke na tu nakanu znale biti noćima sklopljene u molitvi, ali i širom otvorene u darivanju bližnjega. Čije? Skrušenog u vječnoj molitvi, prepoznajemo ga na mozaiku crkve makarskih franjevaca. Dobri otac Antić.

Imajući pred sobom brata čovjeka fra Ante Antić nikada nije smogao snage prezreti bol velikih i teškoće malih. Ostao je među onima koji ga se sjećaju upamćen kao dionik svakodnevnice pune poteškoća i nevolja.

U vremenima bremenitim glađu i neimaštinom, Antić se poput sveca odnosio prema ljudima Makarske i Primorja. Jednom mu se, pritisnuta nevoljama, za pomoć obratila siromašna primorska majka, čije je dijete moralo pristupiti prvoj pričesti. Antić joj je dao svoj fratarski plašt jer joj dijete nije imalo što odjenuti.

Kada mu je za svoju obitelj zabrinuta makarska majka ispovjedila teške slutnje tražeći savjet što učiniti u teškim danima rata na izmaku, uputio ju

je na što hitniji odlazak iz grada, dok se prilike ne poprave i osvetnički porivi ne stišaju.

Primljeni savjet spasio je dva života, a do same svoje smrti gospođa je bila uvjerenjena, kako je samo molitva dobrog oca spasila njeno dvoje djece od smrti na krvavom blajburškom polju.

Mnoga slična iskustva sačuvana su makarskim obiteljskim sjećanjima, no po Antiću isprošene milosti plodonosne su i danas kada liječe, krijepe i svijetle.

U svom se životu brinuo za siromahe, nastojao život olakšati brojnim obiteljima, a znao je prositi za potrebite, izlazeći pred nas i Boga s malim molbama.

Ljubav prema bližnjima nije zgasla niti u danima njegove teške bolesti. Tada je revno ispovijedao i dijelio mir svima koji su mu se obraćali u svojim duhovnim nemirima.

Pred kraj života živio je u samostanu Majke Božje Lurdske u Zagrebu. Sluteći kraj, sjećao se Makarske u kojoj je 1912. primio niže svećeničke redove i kojom je šecući, kako je to slikovito opisao fra Karlo Nola, uvijek nastojao s nekim razgovarati o duhovnim stvarima. Za Makarsku i Primorje ostao je vezan sve do prisilnog zatvaranja Bogoslovije.

U sjećanju vjernika bit će zabilježeno vrijeme njegovog prisustva u makarskom samostanu, posebno za trajanja Drugoga svjetskog rata.

U teškim vremenima kao supatnik pratio je stradanja naroda. Nastojao im je pomoći i duhovno i materijalno, te je u vremenima oskudice udovoljavao brojnim i ustrajnim zamolbama puka. Nije posustajao na hrabrenju i tješnju onih koje je nastojao duhovno oplemeniti da izdrže i ne potonu u beznade novog vremena punog mržnje prema Bogu i vjeri. Snagu je crpio iz ljudske dobrote i pouzdanja u Božju pomoć. Zato budimo hrabri i recimo poput dobrog oca Antića: "Da" Gospodine, što ti hoćeš!

Marino Srzić i Josip Karmarić
Makarsko primorje, 4. ožujka 2004., str. 10

DANILO: Antićeva duhovna obnova

Od 11. do 13. ožujka, u Župi sv. Danijela, na Danilu kod Šibenika bila je Antićeva duhovna obnova pod geslom *Fra Ante Antić primjer obraćenja i služenja Bogu*, koju je organizirao župnik fra Stanko Dotur, a vodio

vicepostulator dr. fra Josip Šimić. Program obnove odvijao se kroz večernja okupljanja s posebnim nagovorima, euharistijskim slavljinama i osobnom ispovijedi, zatim susretima s vjeroučenicima, s odraslim pripravnicima za karizmu i nedjeljnim euharistijskim slavljinama.

Obnova je započela u petak 11. ožujka nagovorom u 6 sati navečer. Voditelj duhovne obnove govorio je pred oko 150 okupljenih vjernika *O obraćenju po primjeru oca fra Ante Antića*. Na početku je kratko opisao krijepostan život, djelovanje, glas o svetosti i tijek postupka za proglašenje blaženim fra Ante Antića. Temu o pozivu na obraćenje voditelj je otvorio tumačenjem što za nas kršćane znači primjer svetaca i svetica, blaženika i blaženica, slugu i službenica Božjih. Poziv na obraćenje mora osjećati i osjeća svaki kršćanin, svaki čovjek, a osjećamo ga i mi, naglasio je voditelj. Sluga Božji fra Ante Antić, iako nam to može čudno zvučati, istaknuo je voditelj, osjećao je duže vrijeme poziv na duboko istinsko obraćenje. S 39 godina, školske godine 1932./33. zapisao je u svojem kratkom rukopisu naslovljenom *Bog moj i sve moje: «Ima nekoliko vremena... da je Isus posebno jače, silnije na vratima moga srca želeći da mu otvorim... On u mojoj duši neprestano govori, zove, potiče da budem drugi, da on u meni živi. S druge strane moja narav, ćud, sklonosti bore se za se, za svoju slobodu i nose me k stvorenjima. Trgaju me od Isusa i udaljuju od Njegove ljubavi. Više ne može biti tako.»* (AS I/3). U istom spisu fra Ante ovako opisuje razlog i cilj potpunog obraćenja: *«Isus me mora imati svega i to On sam»* (AS I/3). Pokušavajući odgovoriti u čemu je tajna uspjeha svetaca, voditelj se zapitao: *«Koliko puta svatko od nas osjeti, ne samo potrebu da se pokaje za svoje grijeha i slabosti, da se ispovijedi i da nešto dobra učini, nego i da doista, posve i trajno do kraja promjeni svoj život i da ga posve preda Isusu? Mi to ne uspijevamo»*, istaknuo je voditelj, *«jer nemamo hrabrosti ili se ne želimo do kraja predati Isusu, onako kako je to učinio fra Ante Antić. Poziv zahtjeva odgovor, a odgovor podrazumijeva prihvaćanje onoga što stoji u pozivu, dakle promjenu života»*, zaključio je voditelj. Negdje oko polovice nagovora msgr. Ante Ivas, šibenski biskup pridružio se vjernicima i pozorno slušao voditelja, da bi nakon nagovora a prije euharistijskog slavlja pozvao vjernike da u ovoj godini pojačanoga kršćanskog života u šibenskoj biskupiji pod geslom *Mjesna crkva u godini Euharistije*, nasljeđuju primjer sluga Božjeg fra Ante Antića, sv. Nikole Tavelića i službenice Božje s. M. Klare Žižić, utemeljiteljice Franjevki od Bezgrešne. Nakon biskupova odlaska uslijedilo je euharistijsko slavlje koje je predvodio voditelj obnove, pošavši od liturgije dotičnog dana koja nam iznosi kako se Isus izložio mržnji i zlobi mnogih u svome narodu, jer je do kraja odlučio vršiti volju Božju. Obraćenje je odluka – do kraja vršiti volju Božju, bez obzira što će drugi o nama misliti, čega ćemo se sve morati u našem životu odreći ili što ćemo sve morati pretrpjeti, naglasio je voditelj u propovijedi.

U subotu 12. ožujka, voditelj se u 11 sati susreo s vjeroučenicima do 4. razreda osnovne škole, a u 2 popodne s učenicima viših razreda osnovne škole i nekolicinom srednjoškolaca. Uz razgovor o redovitoj vjeronaučnoj temi voditelj je djeci i mladima predstavio osobu, život i djelovanje o. Antića.

U večernjem susretu u 18 sati voditelj je progovorio o primjeru fra Ante Antića koji nas poziva na pobožnost Kristu na Križu i u Euharistiji: *«Mysterium Crucis et Mysterium Eucaristiae tako su usko povezani da jedan pretpostavlja i tumači drugoga.»* (API/11,7). U svim našim životnim problemima, stradanjima i nevoljama uvijek trebamo imati pred očima Krista Patnika u ostavljenosti Getsemanijske, onako kako je to savjetovao fra Ante Antić: *«U časovima trpljenja, duševne obnemoglosti, zapuštenosti, pođite k Isusu u vrt Getsemanski i od Njega se učite kako se mora vladati, snalaziti u takvim momentima. Vi trpite razne križe, bolesti, nevolje u obitelji i sve to na Vas djeluje, smeta Vas... U takvim časovima uzdignite pogled k Isusu u vrt Getsemanski, na križ i slijedite ga. U tim prigodama duša najviše dobiva, ako se dobro vlada, ako slijedi svoga Božanskog Učitelja»* (AP III/21,3). U trenutcima gorkih životnih iskustava, oslonimo se na Isusa, ojačajmo našu dušu Euharistijom, pa će Isus ojačati našu nemoć, naše strahove pretvoriti u hrabrost, i našu životnu noć obasjati svojim neugasivim svjetlom, zaključio je voditelj. Nakon nagovora uslijedila je kratka priprava za osobnu sv. ispovijed. Vjernicima su uz voditelja obnove na usluzi bili fra Božo Ćurčija, župnik župe Mirlović i fra Branko Mijić, župnik župe Sitno-Perković. Nakon osobne svete ispovijedi uslijedilo je euharistijsko slavlje, preko kojega je u propovijedi voditelj, pošavši od primjera otvrdnuća srca i zloće židovskih poglavara u njihovim nastupima i odlukama protiv Isusa, upozorio da je otvrdnuće u zlu uvijek posljedica odbacivanja poziva na obraćenje. To je kušnja koju svi prolazimo, zaključio je voditelj.

Na nedjeljnim svetim misama u 10 sati u Danilu i u 11.45 na Kraljicama, voditelj obnove je nastavio tumačiti poziv na obraćenje, koji u sebi uvijek uključuje poziv da živeći u vjeri i po vjeri postanemo plodni Duhom Božjim i ustrajno svjedočimo Božju ljubav, ljubav iznad koje ne možemo zamisliti neku veću, niti bolju. Isus je kao čovjek živio po toj ljubavi i kao čovjek je svjedočio svima koje je susretao. To otkrivamo i u ovom današnjem odlomku evanđelja koje opisuje što je sve Isus osjećao za svoga prijatelja Lazara i njegove sestre. Nastojanje živjeti po Božjoj ljubavi trajno je zaokupljalo Antićevu duhovnost. On je, polazeći od ljudske naravi nastojao voditi život posve ispunjen Božjom nazočnošću pozivajući i druge na to: *«Neka u Vama vlada Duh pobožnosti, duh molitve, međusobno pomaganje i duhovno poticanje na bolji i savršeniji život»* (AP II/1,1), istaknuo je voditelj.

Sudionik

ZAGREB: 40. obljetnica smrti Sluge Božjega

Ovogodišnja proslava «Antićeva» i sama trodnevna priprava za proslavu 40. obljetnice smrti, u ovoj euharistijskoj godini bila je prožeta Antićevom euharistijskom pobožnošću i odvijala se pod geslom: «Život je kao rijeka... koja se sva izliva u beskrajno more Presvete Euharistije...» (AP III/2,1). Kroz trodnevnicu su propovijedali: preč. Ivan Miklenić, glavni urednik *Glasa Koncila*, prof. dr. o. Marko Matić DI i provincijal dr. fra Željko Tolić. Na sam dan obljetnice misno slavlje je predvodio apostolski nuncij u Hrvatskoj, naslovni nadbiskup penafielski mons. *Francisco-Javier Lozano*. S njim je suslavilo još 22 svećenika, a nekoliko ih još bilo u crkvi. Za proslavu je tiskan uspjeti plakat i pozivnica s programom u već standardnom formatu. Postavljena je također i prigodna izložba *Pisana riječ o ocu Antiću* u prizemnoj dvorani u blizini sakristije, od 1. do 13. ožujka. Izložbu su postavili vicepostulator fra Josip Šimić i s. Asumpta Strukar. O trodnevnicu i slavlju izvještavali su Radio Vatikan, Hrvatski katolički radio, Radio Marija, Radio Sljeme, Radio Mir Međugorje, Glas Koncila, IKA, itd.

Prvog dana trodnevnice propovijedao je preč. Ivan Miklenić, glavni urednik *Glasa Koncila*. U propovijedi *Otajstvo Križa i Euharistije kod o. Antića* propovjednik je pošao od Antićeve misli: «*Mysterium Crucis et Mysterium Eucharistiae tako su usko povezani da jedan pretpostavlja i tumači drugoga*» (AP I/11,7). Otajstvo križa, koji je središte našega kršćanskog otajstva i u kojem nas je Krist izmirio s Ocem ostavljajući nam Križ kao znak spasenja, o. Antić nije samo dobro razumio, već je u njega duboko uronio. On otajstvu Križa nije pristupio kao teoretičar, već kao vjernik. Za njega je križ rasvjetljenje koje dušu i srce uči na bolje i čineći da po uranjanju u Božju ljubav ljubimo jedni druge. Zato je za o. Antića križ kao Isusov primjer ljubavi najbolja i jedinstvena škola ljubavi, koju svi moramo proći ukoliko hoćemo biti Isusovi učenici. Iz uranjanja u pashalno otajstvo izrasla je i Antićeva duboka pobožnost prema Euharistiji, koju on promatra kao posljedicu Isusove velike ljubavi za nas. Zato su Otajstva križa i euharistije duboko i usko povezani tako da se prema Antiću stapaju u jedno Isusovo otajstvo ljubavi. Križ je znak Isusove dobre volje i žrtve i trajni podsjetnik na njegovu ljubav prema nama, iz koje za Antića izranja euharistijsko otajstvo, koje nam omogućuje da se uvijek iznova sjedinjujemo s njim i postajemo dionici cijeloga njegova života. Kako to ostvariti posvjedočio nam je o. fra Antić zaključio je propovijednik. S propovijednikom su suslavili fra Marko Nimac i vicepostulator, fra Josip Šimić.

Drugog dana trodnevnice propovijedao je prof. dr. o. Marko Matić DI. U propovijedi na temu *Euharistija hrana duše o. Antića* propovjednik je pošao

od Antićeve misli: «*Isus, hrana naših duša, a kao svjetlo u ovoj tami, kao snaga i utjeha u ovoj dolini suza*» (AP II/24). Pošavši od misli iz prvog čitanja: «*Pazi i dobro se čuvaj da ne zaboraviš događaje što si ih svojim očima vidio; neka ti ne iščeznu iz srca ni jednoga dana tvoga života...*» (Pnz 4,9), propovjednik je, nadahnjujući se na propovijedi kard. F. Kuharića, koji je na proslavi 25. obljetnice Antićeve smrti istaknuo kako oni koji su nam darovali primjer sveta života ne smiju biti zaboravljeni. Stoga je pozvao da ne zaboravljamo naše svece, blaženike i sluge Božje, iznoseći kako nije imao sreće osobno upoznati o. Antića. Pošavši od *Antićeve posvete života za braću klerike* posebno je istaknuo Antićevu odgojiteljsku službu. Antićeva duhovnost, a posebno euharistijska pobožnost proizlazi iz njegova *Pravila života*. Svoj duhovni život i svoje uranjanje u Boga temeljio je na svakodnevnom čitanju *Svetog pisma*, na franjevačkoj i karmelićanskoj duhovnosti. Tu svoju ljubav prema euharistiji Antić nije zadržao za sebe, već ju je neumorno prenosio na druge, na braću klerike, na svećenike, redovnike, redovnice i na sve one koji su od njega tražili duhovnu potporu naglasio je propovjednik. Uz propovjednika euharistiju su slavili dekan Filozofskog fakulteta družbe Isusove, prof. dr. Anto Mišić, karmelićanin o. Đuro Filipović, fra Josip Čugura i o. vicepostulator fra Josip Šimić.

Treći dan trodnevnice propovijedao je o. provincijal dr. fra Željko Tolić. U svojoj propovijedi na temu *Izvor mističnih iskustava o. Antića*, pošao je od Antićeve misli: «*U ovome ujedinjenju duša na nalazi pravi svoj život, ispunjenje svoju svojih svetih težnja i čežnja, pravu radost i mir i konačno blaženstvo.*»

(AP III/30). O Antićevoj okrenutosti Bogu u Kristovu otajstvu on kaže: «A u ova teška i kritična vremena doista smo potrebni Božjeg blagoslova, Božje milosti, njegove ljubavi i njegove bliskosti. I zato smo večeras ovdje, uvjereni i sigurni da sluga Božji o. Ante Antić po svom moćnom zagovoru može izmoliti i mladima mladost i jadnima sreću i svima sve... Dobrota i milost Božja prema nama ljudima. Očitovana u utjelovljenju i rođenju Božjega sina Isusa Krista, nazirala se svakodnevno u Antinu srcu, njegovim riječima, njegovim mislima i osjećajima, do te mjere, da on izvan Krista nije vidio sebe, a u sebi je trajno gledao, slušao, doživljavao Njega, svoga Učitelja i svoga Gospodina.» Sa propovjednikom su suslavili o. gvardijan fra Frano Doljanin, o. župnik fra Slaven Milanović-Litre i o. vicepostulator fra Josip Šimić.

Euharistijsko slavlje na dan 40. obljetnice smrti sluge Božjega predvodio je apostolski nuncij u Hrvatskoj naslovni nadbiskup penafielski mons Francisco-Javier Lozano koji otvarajući slavlje progovorio o Euharistiji kao središtu Antićeva života ističući kako je euharistija za o. Antića bila «čudesni misterij» i «najveća stvarnost» (AP II/24), duhovna hrana - «Kruh jakih» koji stalno trebamo uzimati. U propovijedi je nakon pozdrava franjevcima čuvarima svetišta, župe i groba Sluge Božjega, pozdravio sabrane svećenike, redovnike, redovnice i posebno štovatelje sluge Božjega. Pošavši od misnog čitanja, tj. odlomka iz evanđelja po Mateju (12, 30-31) koje govori o zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu mons. Lozano je istaknuo kako je Krist u svojoj ljubavi za nas trajno nazočan u Euharistiji. Posvećujući ovu godinu euharistiji, na što nas u svojem pismu *Ostani s nama Gospodine...* (usp. LK 24,29) upozorava i sveti otac Ivan Pavao II., naglasio je propovjednik, nastavljaajući kako je o. Antić bio duboko svjestan da Crkva kao zajednica i svaki pojedinac u njoj svoju snagu crpi iz Euharistije, koja je za njega «najveća stvarnost». Zato je i kod svojih odgajnika, pokornika i kod svih koji su k njemu dolazili nastojao pobuditi osjećaj za dostojno slavljenje Euharistije i duboku euharistijsku pobožnost. U naše vrijeme to nam na srce stavlja i sveti otac Ivan Pavao II. u okružnici *Ecclesia de Eucharistia* (47-52). Fra Antin život, njegovo služenje braći i sestrama trebamo promatrati u perspektivi svetosti koja je proizlazila iz euharistijske usmjerenosti njegova života. Naše današnje slavlje, naglasio je mons. Lozano, pohvala je svetosti kojom obiluje Crkva u Hrvata i kojom je posebno bilo obilježeno prošlo stoljeće. Poseban znak te svetosti jest i mučenik blaženi kardinal Alojzije Stepinac. I otac Antić pripada toj svetosti Crkve u Hrvata. U njegovoj pismenoj ostavštini otkrivamo svećenika-redovnika posve uronjena u promatranje Božjega trojstvenog života, posebno Kristova božansko-ljudskog Otajstva u njegovu očovječenju. Fra Antin život i njegovo predanje u služenju braći i sestrama u sakramentu pomirenja s Bogom proizlaze iz njegove euharistijske usmjerenosti, a za nas su primjer i poticaj u nastojanju oko rasta našega kršćanskog života. «*Neka*

primjeri svetosti kojima je Bog blagoslovio Crkvu u Hrvata, budu prihvaćeni i nasljedovani u našem društvu, u našim obiteljima, među mladima, u smislu da svi svjedočimo osobnu svetost i solidarnost prema siromašnima i napuštenima. Amen.» zaključio je mons. Lozano.

Na početku euharistijskog slavlja na «Antićevo», mons. Lozana pozdravio je domaćin, gvardijan svetišta M.B. Lurdske, fra Frano Doljanin. Na kraju slavlja o. vicepsotulator zahvalio je Bogu, B.D. Mariji, mons. Lozanu i svima koju su suslavili u euharistijskom slavlju, kao i onima koji su pomogli oko organiziranja proslave.

sudionik

BAST – BAŠKA VODA: Put svjetla

Uz redovite mise, za preminuloga Velikog Svetog Oca Ivana Pavla II., koje su u svakoj župi župnici slavili prema uputama Ordinarijata, u župi Bast-Baška Voda dogodilo se nešto sjajno i neobično. Naime, župnik fra Petar i fra Jozo došli su na ideju da sa župljanima organiziraju u večernjim satima, hod sa svijećama i bakljama kroz cijelu župu uz molitvu i pjesmu, kao zahvalnost prijatelju i Božjem čovjeku s križem «*koji je pozvan iz daleke zemlje*» i koji je otišao a «*stoji sada na prozoru Očeve kuće*». 85 baklji simboliziralo je Papin hod ovom zemljom, a 26 najsvjetlijih označavale su godine njegova pontifikata.

To je bio hod za Papu prijatelja koji je opečatio povijest Crkve u Hrvata i najviše se zalagao za međunarodno priznanje države Hrvatske. Papa i mrtav u tijelu okuplja veliko mnoštvo ljudi. Tako je bilo i u ovoj prigodi. Uz veliki broj župljana koji su se okupili u Bastu na čelu sa svojim Pastirima uočljiv je bio veliki broj mladih. U ni jednoj dosadašnjoj prigodi, u župi se nije okupilo toliko mladih koji nisu poznavali drugoga Pape osim Karola Wojtile. Pokazalo se i ovom prigodom koliko je Papa volio mlade koje je nazivao «*jutarnjom stražom*», i koliko su mladi voljeli Papu. Papa je govorio mladima: «*Nimalo nije važno ono što ću vam reći, važno je što ćete vi reći meni. Ne morate to uvijek izraziti riječima. Reći ćete mi to svojom nazočnošću, svojim pjevanjem, možda i svojim plesom, predstavama i na kraju oduševljenjem*». Crkvi je potrebno oduševljenje mladeži i radost življenja što je imaju mladi. «*Ona odražava nešto od prvobitne radosti što je imade Bog stvarajući čovjeka. Upravo tu radost mladi osjećaju u sebi. Svugdje je ista, a uvijek nova, originalna. Mladi je umiju izraziti na svoj način*».

Veliko mnoštvo, koje je okupio i ujedinio u molitvi i zajedništvu Ivan Pavao II., uputilo se 6. travnja iz Basta oko 20 sati moleći Otajstva svijetla Gospine krunice (*koja je preminuli Papa uveo*) uz radosna, žalosna i slavna otajstva i pjevajući: *Krist jednom stade na žal* ... uz druge prigodne pjesme. Pjevao je crkveni zbor iz Baške Vode, zbor iz crkve Svih Svetih iz Promajne te mladi. Rijeka putnika, koja simbolizira Papu putnika, osvjetljena gorućim svijećama i bakljama spuštala se polako prema Krvavici koja okružuje istočnu granicu župe, prolazila kroz Bratuš, Promajnu i Baško Polje i zaustavila se kod crkve sv. Nikole u Baškoj Vodi oko 24 sata, gdje su ih dočekali brojni mještani koji se nisu mogli priključiti koloni hodočasnika u ophodu.

Svi su bili oduševljeni ovim izvanrednim i uspješnim pothvatom, ispunjeni duhovnim mirom i radošću u srcu. Shvatili su kako je cijeli kršćanski život kao veliko hodočašće prema kući Očevoj, čiju bezuvjetnu ljubav otkrivamo svakoga dana za svako ljudsko biće.

Fmč

ZADAR: Prva samostalna izložba fra Ante Udovičića

Od 11.-14. svibnja 2005. godine u izložbenoj dvorani Državnog arhiva u Zadru održana je prva samostalna izložba fra Ante Udovičića pod naslovom «Slike u jednom danu».

Autor se predstavio publici s tridesetak radova, s različitom tematikom i tehnikom.

Fra Antin rad, koji se na poseban način počeo ostvarivati od 1996. godine, popratila je riječima prof. Antonija Mlikota: «U slikarstvu Ante Udovičića, Krist i simbolika križa kao trpljenja ali i spasenja, najizražajnije su tematska i motivska preokupacija. Religijski supstrat osjeća se čak i kod onih motiva koji nisu isključivo religiozni. Jedna vrsta religioznog osjećanja ucijepljena je čak u temama krajolika kao i u profanim temama uopće. Tehničko eksperimentiranje govori o nezadovoljstvu autora samo jednim tehnološkim i metierskim postupkom. Tako da i kod istog motiva prevladavaju različite tehničke kombinacije, pa se može reći da u tehničkom smislu ne prevladava purizam, nego ono što u umjetnosti 20. stoljeća prepoznajemo kao kombiniranu tehniku (combine painting).

Iako figurativni slikar, autor se do kraja ne drži figurativne stilske definicije, nego često figuraciju prepliće s apstraktnim dionicama. Ujedno koristi lazure

(lazurni namaz) zajedno s pastoznošću (slikarsko grumenje i reljefnost). Dakle, ni u tom smislu autor se ne pridržava tehničke, baš kao što se u stilskom pogledu ne pridržava stilske ujednačenosti.

Iako autor nema formalno likovno obrazovanje, osjeća se naročita sklonost za slikarski medij i strast prema određenim temama (Krist, patnja, izbavljenje, rodoljublje, teme mora i priobalja, životinja kao čovjekov suputnik). U nizu raspela različito stilski oblikovanih naglašava simboliku prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Te tri razine različito su tretirana u rasponu od apstraktnog do figurativnog. Na planu stilske izražajnosti prevladavaju jednako klasični figurativni prikazi kao i oni ekspresionističkog predznaka. Autoru bi se moglo sugerirati da u interesu stilske i tematske kohezije poradi na ujednačavanju, odnosno grupiranju radova u cikluse. Time bi se postiglo da njegov rad poprimi stilsku i morfološku dosljednost. Takvim discipliniranjem, odnosno radom na jednom motivu i jednim načinom, autor bi se mogao predstaviti cjelovitije i zrelije. U svakom slučaju rad Ante Udovičića pokazuje da, unatoč stilskim i oblikovnim traženjima, opstoji jedan naročiti stvaralački eros, koji ga usmjerava prema evidentno ljudskim i humanim sadržajima u umjetnosti.»

Silvio

DRNIŠ: Euharistijski kongres

U cijeloj katoličkoj Crkvi ovu 2005. godinu slavimo kao *Godinu Euharistije* što ju je proglasio papa Ivan Pavao II. Želimo ojačati svoju vjeru u Kristovu prisutnost u otajstvu sv. pričesti, sv. mise, posvećenog kruha i vina te u njegovu živu prisutnost u našem osobnom životu.

I mi hrvatski katolici želimo da On bude središte našeg srca, središte života naših obitelji i zalog naše bolje budućnosti. Po njegovoj žrtvi na križu s Bogom smo pomireni i želimo sami svijetu donositi Božji mir. Pozvani smo da svake nedjelje i blagdana u župnoj zajednici slavimo sv. misu. Naša šibenska biskupija ove godine slavi 450. godišnjicu posvete katedrale, pa je mons. Ante Ivas proglasio *Godinu mjesne Crkve*. Organiziraju se različita hodočašća i susreti vjernika svih župa u šibenskoj prvostolnici čime izražavamo svoje jedinstvo u vjeri s biskupom i cijelom Crkvom sa svetim ocem Papom na čelu.

Tako je i naš Drniški dekanat, koji se sastoji od 10 župa, organizirao Euharistijski kongres na svetkovinu Tijelova, dana 26. svibnja 2005. u Drnišu. Po toplom i sunčanom vremenu već oko 9,30 sati ispred župne crkvi Gospe od Ružarija prispjeli su vjernici svih župa predvođeni svojim župnicima i

barjacima svojih svetih zaštitnika. Mnogi kršni Zagorani i ponosne Zagoranke došli su obučeni u kićene narodne nošnje. Neki od njih pojedinačno, a drugi organizirani u kulturno umjetničke udruge.

Koncelebriranu misu na kojoj su sudjelovali svi župnici predvodio je drniški dekan, fra Mate Gverić koji je i propovijedao. On je u propovijedi naglasio da je za nas katolike štovanje svete Euharistije bitni dio naše katoličke vjere. Nošenje Presvetog sakramenta u procesiji ulicama grada javna je ispovijest naše pripadnosti Isusu Kristu koji naš glavni Spasitelj i naš vođa. Na slavlju sv. mise sudjelovalo je oko 700 vjernika.

Iza sv. mise slijedila je procesija kroz centar grada, zatim uzbrdo prema sv. Anti pa do Gospine crkve gdje je fra Mate podijelio svečani Blagoslov sa Presvetim. Skladno pjevanje predvodio je drniški župni zbor pod ravnanjem s. Augustine. Nakon završetka obreda narod je još neko vrijeme ostao ispred crkve u prijateljskom druženju. Razvila su se kola i zaorilo se "ojkanje". Osobito su se istakle folklorne grupe iz Ogorja, Zlopolja, Midović - Zagore i Miljevaca. Bila je milina gledati razna kola u šarenim nošnjama i slušati blage tonove narodnih pjesama. Župnici su se sastali na objed u župnoj kući. U razgovoru su ocijenili da je bilo sve lijepo, pobožno i dostojanstveno te da bi možda trebalo svake godine na Tijelovo organizirati ovakav molitveni skup.

Sudionik

ŠIBENIK: Fra Andrijin jubilej

Franjevci Samostana sv. Lovre u Šibeniku smatrali su svojom dužnošću obilježiti činjenicu da je fra Andrija Kačić Miošić bio cijelo desetljeće član redovničke obitelji u njihovu Samostanu. Ima više ozbiljnih razloga da se taj njegov boravak u Šibeniku dostojno proslavi.

Vrhovna uprava Franjevačkoga reda postojeću teološku školu Samostanu sv. Lovre u Šibeniku proglasila je 1735. godine «Teološkim učilištem prvoga reda» («primaе classis»), a to znači bogoslovskim fakultetom.

Posebnom odredbom Vrhovne uprave imenovan je redovitim profesorom na tom učilištu fra Andrija Kačić, koji je tri godine predavao filozofiju na provincijskom učilištu u Zaostrogu, a u međuvremenu je u Mlecima položio ispite, koji su mu dali pravo da može predavati na učilištima «prvoga reda».

Na učilištu i Šibeniku studirali su filozofiju i teologiju mladi franjevci, biskupijski studenti i neki studenti iz Italije. Tako je Šibenik, Krešimirov grad, još u 18. stoljeću imao bogoslovski fakultet, odnosno, bio je sveučilišni grad.

Kako se već gotovo sto godina u crkvi sv. Lovre okupljaju vjernici grada Šibenika na lipanjsku pobožnost Božanskom Srcu Isusovu, tako je i ove godine. U subotu (4. VI.) prije lipanjske pobožnosti dr. Mile Mamić, profesor hrvatskoga jezika na Sveučilištu u Zadru, održao je predavanje o razvoju hrvatskoga književnog jezika i posebno naglasio ulogu fra Andrije Kačića u tom procesu.

«Razgovor ugodni naroda slovinskoga» svojim oblikom, narodnim desetercem, i jezikom, štokavskom ikavicom, postao je poslije Biblije najčitanijom knjigom u hrvatskom narodu, pa je već iz te činjenice jasno da je vrlo mnogo doprinio širenju štokavskoga narječja koje je kasnije uzeto za književni jezik.

Nakon klanjanja Presvetom Sakramentu, slavljena je koncelebrirana sv. misu, koju je predvodio fra Gabrijel Jurišić. U prigodnoj je propovijedi naglasio kako je fra Andrija baš u toj crkvi sv. Lovre slavio sv. Mise, propovijedao, dijelio sv. sakramente i održavao «teološke rasprave», a u samostanu predavao filozofiju i teologiju, pisao predavanja i knjige. Bio je uzoran redovnik i svećenik. Njegovo ispovijedanje vjere nije bilo samo na riječi. Da bi nahranio gladna usta siromašne djece, položio je svoj život kao pravi mučenik kršćanskoga karitasa. Ispunio je Kristovu riječ: «Nitko nema veće ljubavi od ove, da tko dade život svoj za prijatelje svoje» (Iv 15, 13).

U nedjelju (5. VI.) prije pobožnosti predavanje je održao fra Gabrijel i izložio kako je Vrhovna uprava franjevačkoga reda 1735. god. imenovala fra Andriju profesorom u Šibeniku. On je prethodno tri godine predavao filozofiju na tzv. «provincijskom» učilištu u Zaostrugu, zatim je u Mlecima položio profesorski ispit, koji mu je dao pravo da može predavati na fakultetima.

Jedan od njegovih studenata, kasniji korčulanski biskup, don Josip Teodošević Koserić darovao je Samostanu sv. Lovre u Šibeniku veliki rukopis, u koji je sam kao student pisao predavanja svoga profesora fra Andrije. Biskup je svoga učitelja nazvao «concionator evangelicus», tj. da je izvrstan propovjednik, odnosno navjestitelj evanđelja. Što i koliko taj naziv znači može se vidjeti iz činjenice da je sv. Ante Padovanski proglašen naučiteljem Crkve i da je nazvan «evanđeoskim naučiteljem». Biskupovo je svjedočanstvo vrlo važno, jer pokazuje da je njegov profesor Starac Milovan bio ne samo dobar profesor, nego i izvanredan propovjednik.

Predavač je iznio i jedan zanimljiv podatak koji pokazuje kako su fra Andriju cijenili svećenstvo, profesori i biskup u Šibeniku. Stjepan Ivičević pripovijeda kako je iz Italije došao u Šibenik neki mladi profesor, koji je po ondašnjem običaju pozvao teologe na tzv. «javne teološke rasprave». U nekoliko takvih rasprava u Šibeniku taj je «uzgoriti i okretni» profesor «tako nadmudrio

sve okolostojeće učenike i učitelje da jim obraz opadaše». Tada šibenski biskup Antun Donadoni zamoli fra Andriju da se u javnoj raspravi «o utjelovljenu Sina Božjega» ogleda s tim stranim izazivačem. Ivičević piše: «Fra Andrija su dva velika oka omieri onoga Božjega pivca, ter kakono sokol naleti na njega i su malo besidah svlada ono ponosito momče, koje se tako zamrsi i zastidi da od ljutine do osama danah crče.»

Taj događaj, koji je tragično završio za izazivača, svjedoči koliko je biskup cijenio fra Andriju, kako je on bio izvanredan znalac teologije, ali i dobar govornik, koji je «nadmudrio» ponositog izazivača.

Predavač je upozorio da je fra Andrija osim knjiga na hrvatskom jeziku («*Razgovor ugodni naroda slovinskog*» i «*Korabljica*») objavio i na latinskom jeziku «*Elementa peripathetica*», priručnik filozofije za studente. Upozorio je da su neke od njegovih pjesama prevedene na 14 europskih jezika.

Koncelebraciji je predsjedao i propovijedao fra Silvestar Aračić, misionar, a koncebrirali su: fra Vinko Prlić, gvardijan fra Ante i predavač. Na prikazanju su prineseni darovi: latinski prijevod «*Razgovora ugodnoga*» tiskan u Budimu 1764. godine, monografija dr. Stipe Botice o Starcu Milovanu, knjiga «*Franjevci svomu bratu fra Andriji Kačiću*» (2004.), medalja, koju je izradio akademski kipar Damir Mataušić te kruh i vino za euharistijsko slavlje. Svojim pjevanjem sestre franjevke od Bezgrješne uveličale su slavlje.

Na predavanjima je uz brojne vjernike bilo nekoliko biskupijskih i redovničkih svećenika i redovnica raznih družba.

Fra Ante, gvardijan, nakon zahvalnih riječi, upoznao je nazočne da će se vjerojatno uskoro ponovno vratiti škola u Samostan sv. Lovre, pa će tako ovaj drevni samostan opet biti rasadište znanja i dobroga kršćanskog odgoja za šibensku mladost, kako je to bio kroz svoju dugu i časnu povijest.

Sudionik

LUDWIGSHAFEN: Susret o. Provincijala s braćom koja žive i rade na području Njemačke

Redoviti susret braće s o. Provincijalom održan je od 07. do 09. ožujka 2005. u Ludwigshafenu – *Heinrich Pesch Haus*. Na susretu su bila prisutna 29 braće. Dnevni dio bio je ispunjen molitveno–radnim sadržajem, dok je večernji prepušten bratskom druženju.

Okupljanje braće održano je 07. ožujka uvečer uz večeru, nakon koje je uslijedio samostanski kapitul. Na početku su gvardijan, fra Ante Vuk Buljan i o. Provincijal pozdravili svu prisutnu braću. Sam tijekom kapitula odnosio se na dogovor o *uskrsnom ispovijedanju* kao i o prijedlozima oko *Nacrta Statuta Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja* i oko *Nacrta Pravilnika provincijskog kapitula i kapitularnog kongresa*. Dogovoreno je da se braća sastanu po regijama, te nakon razgovora svoje prijedloge pošalju na idući samostanski kapitul, koji će se održati 16. ožujka u Münchenu. Nakon kapitula uslijedilo je bratsko druženje, na kojem su braća srdačno primljena od domaćina o. gvardijana koji je i pripremio bratsko druženje uz domaće proizvode iz domovine.

Nakon odmora, 08. ožujka ujutro, uslijedio je nastavak susreta predavanjem fra Luke Livaje o temi *Duh molitve i pobožnosti* u kojem je naglasio posebno projekte Reda koji trenutno provodi plan duhovne obnove cijeloga Reda, u što bi se trebao uključiti osobno svaki brat. Isto tako je iznio i pojedine probleme u našoj zajednici te pozvao svu braću na što više njegovanje duha molitve i pobožnosti iz čega proizlazi sve drugo. Nakon predavanja uslijedila je diskusija u kojoj se najviše naglašavala stalna obnova zajednice, ali i bratstva, jer jedino na taj način zajednica, a i pojedini brat mogu vršiti svoje poslanje.

Popodnevni dio dana pripao je *ekonomskom izvješću* fra Bože Ančića, koji je vrlo zorno prikazao primitke i izdatke braće prema zajednici, kao i zajednice prema pojedinoj braći.

Posljednje prijepodne susreta prošlo je u znaku osnivanja *neprofitabilne ustanove*. Naime, do sada su sva braća bila pod okriljem franjevacu bavorske provincije, ali zbog određenih problema koje imaju bavorski fratri, a i zbog konačnog rješavanja pravnog statusa braće koja žive i rade u Njemačkoj uvidjelo se da je jedini način opstanka pred njemačkim zakonom, osnivanje neprofitabilne udruge. Stoga su sva braća jednoglasno prihvatila osnivanje ove udruge i za predsjednika i njegova dva zamjenika, po prijedlogu o. Provincijala, izabrani su fra Ante Vuk Buljan, fra Božo Ančić i fra Petar Čirko. Ipak, ostalo je mnogo nejasnih pitanja koja će se morati rješavati u hodu, jer je vremenski rok za osnivanje udruge kratak – 01. lipnja 2005.

Nakon završetka radnog sastanka i druženja uz ručak, sva su se braća uz srdačne pozdrave razišla prema svojim odredištima, kako im već život i služba nalažu.

Frabč

SINDELFINGEN: Pokladna dobrotvorna priredba

« Mnogi su u Hrvatskoj i BiH osjetili vrijednost srca brata fra Marinka, a time i dobrotu cijele vaše zajednice koja je u domovini i ovdje u Njemačkoj prepoznatljiva po svom dobrotvornom radu, a traje već 35 godina s fratrom na čelu. Uvijek jezikom Hrvata rodu svome vjerni, nemojte se umoriti u činjenju dobrih djela i pomoći drugima.», naglasio je provincijal dr. Željko Tolić pred više od dvije tisuće veselih gostiju s krinkama i bez njih, uzvanika, zabavljača, na pokladnoj dobrotvornoj priredbi održanoj u Klosterseehalle u Sindelfingenu, čiju organizaciju prepoznatljivo potpisuju voditelj HKM Sindelfingen, fra Mrinko Vukman sa svojim suradnicama i suradnicima.

Prikupljenih sedam tisuća eura samo na ovoj priredbi za gradnju Franjevačkog klerikata u Splitu te tijekom mjeseca na misama još četiri tisuće eura za žrtve tsunamija, primjer je kako se nadopunjuje duhovno i svjetovno, spaja tradicija i suvremenost, nacionalno i internacionalno te kako duhovnost, smijeh, pjesma i zabava, pa i pod krinkom, čine život plemenitijim.

I dok se još u «samostanskoj dvorani na jezeru» tražilo sjedeće i stajće mjesto više, domaćin i voditelj fra Marinko Vukman pozdravio je srdačnom dobrodošlicom sve nazočne s uzvanicima: provincijala Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita dr. Željka Tolića, gvardijana franjevačkog samostana u Münchenu Vuka Buljana, predstavnika GK Stuttgart konzula savjetnika Stanka Lipnjaka sa suprugom, voditelja gradskog Ureda za strance u Sindelfingenu Ahmada Aminia, sponzore, pomagače i izvođače raznovrsnog programa koji je s karnevalski ukrašene pozornice ipak poručivao: « Čovječe, pazi da ne ideš malen ispod zvijezda !».

Nastupili su tako maskirani Dječji zbor HKM Sindelfingen pod ravnanjem č. ss. Rozarije Ćurić uz pratnju Mate i Helene Puljiz, misijska mala i velika Folklorna skupina voditelja Ivice Šepovića izvodila je slavenske plesove, a svirao je i tamburaški sastav pod vodstvom prof. Ninoslava Počedulića.

Mnoštvo kostimiranih i nemaskiranih gostiju, djece čije su razne maske plijenile pozornost pa su tri najorginalnije i nagrađene, zabavljali su glazbeni sastav Baruni, nenadmašni vic-majstor, slavonski bećar, lola Krunoslav Slabinac, te Tiho Orlić, pjevač neprijepornog Thomsonovog stila. U bogatoj i raznovrsnoj tomboli, kao i uvijek u Sindelfingenu, svojim priložima sudjelovali su ovdašnji hrvatski i njemački poduzetnici, Croatia Airlines, proslavljeni nogometaš, kapetan VfB Stuttgart Zvonimir Soldo, Sport Shop Dujmić, poduzeće Šarić, HKZ Calw, Deichman i drugi.

Sve je bilo začinjeno i bogatom ponudom kulinarskih slastica, posebice domaćih kolača pokladnica, orahnjača, makovnjača, uštipaka iz kuhinja članica misije. S Barunima «Neka pati koga smeta, Hrvatska je prvak svijeta...», s razlogom se orilo dvoranom cijelu noć, slavila se pobjeda Janice Kostelić te ulazak naše rukometne vrste u finale Svjetskog prvenstva.

Domaćin fra Marinko, svima je zahvalio na sudjelovanju u još jednoj uspješnoj priredbi s ciljem pomoći i humanizma, a posebice svojim suradnicama č. ss. Emanueli Škarica, Bogoljubi Jurić i Rozariji Ćurić uz stotine vrijednih misijskih ruku. Ivan Vukoja tako odradi sa suprugom svaku feštu i kaže kako mu nikada nije teško raditi, ne osjeća umor kad vidi da ljudi, sudionici sindelfingenskih slavlja čine drugima dobro.

Gospodin Ahmad Amini je Iranac iz Teherana, živi već trideset i pet godina u Njemačkoj, zadužen je za strance pri gradu Sindelfingenu. Osvjedočeni je prijatelj Hrvata i Hrvatske postao zahvaljujući djelatnostima HKM Sindelfingen i fra Marinka Vukmana. Sudionik je svake hrvatske fešte i ni ovoga puta nije skrivao oduševljenje ljudima, djelima i zemljom. Naglasio je u izjavi za SD kako su Hrvati od svih stranaca najbolje integrirana nacionalna zajednica u njemačko društvo te da upravo zahvaljujući humanitarnom radu fra Marinka Sindelfingen postaje primjer za cijelu Njemačku. « Gdje god sam susretao Hrvate bili su to dobri, izuzetni ljudi. Prepoznatljiviji su po svojoj karitativnoj djelatnosti koja je doprla čak do Bama u Iranu, u Tursku, u Njemačku, sada za žrtve tsunamija na dalekom Istoku, pored toga što redovito stiže u Hrvatsku. Ova je sindelfingenska hrvatska zajednica uzor svima i mi smo u Sindelfingenu ponosni na njih.», završio je Amini.

Biserka Lukan, *Slobodna Dalmacija*

SINDELFINGEN: Korizmena duhovna obnova – «Pod ucjenom ne moramo ni s kim živjeti»

Fra Božo Vuleta, ravnatelj Instituta za kulturu mira, pročelnik Komisije za pravdu, mir i skrb, jedan od društveno-najangažiranijih franjevačkih intelektualaca u Hrvatskoj– pokretač projekta «Za neradnu nedjelju» od 18. do 20. veljače vodio je duhovnu korizmenu obnovu u HKM Sindelfingen u organizaciji njezina voditelja fra Marinka Vukmana.

Svake je večeri petkom, subotom i nedjeljom u prostorijama misije, Mahdentalstr. 44, u Sindelfingenu nadasve životno zanimljivim predavanjima vrsnog predavača o svakodnevnom životu viđenom očima vjere kao procesu

sazrijevanja osobe, prisustvovalo više od stotinu zainteresiranih, ukupno oko tisuću sudionika, a među njima i mnogi iz okolnih misija. Posebno je bilo svečano i na nedjeljnoj svetoj misi u Crkvi Presvetog Trojstva u Sindelfingenu koju je predvodio fra Božo Vuleta. U vrlo nadahnutoj propovijedi osvrnuo se na evanđeoski tekst o preobraženju Gospodnjem u životu čovjeka. Misu je pratio psalmima i pjevanjem Zbor mladih HKM Sindelfingen.

«Kako povećati razumijevanje u obitelji», bila je tema nedjeljnoga završnog predavanja, obzirom da je obitelj današnjega modernog liberalno-materijalističkog društva često forma i teret, a ne osnova suživota supružnika, a onda roditelja i djece kako je doživljava vjera. Fra Božo Vuleta je naglasio kako je Isus pravi Bog i pravi Čovjek i da upravo tu treba čitati ono što vrijedi za nas, za čovjeka, trebamo ulagati veliki napor za –biti čovjekom. Roditelje je upozorio kako oni nisu gospodari, već posrednici djetetova života, a tek da je sazrijevanje djetetove, čovjekove osobe novo rođenje koje traje i bolan je životni proces. Ukazao je roditeljima kako često svojom posesivnom ljubavi guše djecu te ih tako čine nesposobnima za život, a da Bog podržava ljudsku potrebu za samostalnošću, slobodom, osobnošću te da pod ucjenom ne moramo ni s kim živjeti. Istaknuo je kako je tjelesno kod čovjeka pretpostavka za duhovno, jer tek kad se pomirimo sa svim svojim nagonima od bijesa, srdžbe do požude, agresivnosti postajemo jači, to je izvor životne energije koja nam postaje snagom. U psihološkom smislu to je razina našega osjećajnog svijeta koji ne smijemo potiskivati u sebi. Ali od kad je Čovjek izašao iz raja ništa više ne može učiniti bez napora, simbolično je završio, pozdravljen burnim pljeskom fra Božo Vuleta.

Domaćin fra Marinko izrazio je zadovoljstvo uspješnošću duhovne obnove te počastio sudionike prigodnim domjenkom, a i predavač fra Božo je rekao kako je ugodno iznenađen brojem sudionika, njihovom otvorenošću da prime i prate sadržaje života i vjere koji im se daju. Primijetio je kako su društveni problemi ovdašnjih Hrvata drugačije postavljeni u njihovu životu te da su otvoreniji za osobna životna pitanja i probleme o kojima im je on govorio «ne očima novca, nego vjere».

Biserka Lukan, *Slobodna Dalmacija*

SINDEFINGEN: Seminar za ženidbu

U organizaciji HKM Sindelfingen i njezina voditelja fra Marinka Vukmana tijekom prošloga tjedna održan je četverodnevni seminar za ženidbu na kojem je sudjelovalo čak dvadeset i pet budućih bračnih parova iz Sindelfingena, Esslingena, Reutlingena, Tübingena, Mannheima.

Na pitanja što je brak, bračno zajedništvo, roditeljstvo, međusobno razumijevanje, tolerancija, partnerstvo, što donosi život u zajednici supružnika i kako izbjeći već na početku zajedničkog života nesuglasice, prevladati ih, budući su supružnici saznali s raznih vidova i razina, a posebice sa stanovišta katoličke Crkve. S psihološkog, znanstvenog stanovišta parovima je održala predavanje bračna savjetnica, psihologinja Zrinka Lučić-Vrhovac, o odgovornom roditeljstvu izlagala je sa stanovišta Crkve č. ss. Emanuela Škarica, a o svojim dugogodišnjim uspješnim brakovima s po troje i četvero djece govorili su im supružnici Račić i Jelač iz Stuttgata.

Posljednje završne nedjeljne večeri brak je kao zajednicu čovjeka- muškarca i žene sudionicima obrazložio fra Marinko Vukman, s biblijskim i Crkvenim institucionalnim tumačenjima naglasivši kako je sakrament ženidbe dug ljubavi prema svome narodu, te upozorio na duhovnu, unutaraju pripremu budućih supružnika na taj životno važan presudni sakrament, a odgovarao je i na mnoga zanimljiva suvremena prijeporna pitanja, stavove Crkve o pravu nerođenih na život, neradnoj nedjelji, i sl..

Svi su se parovi odlučili na crkveni brak zato što su vjernici, a ne zato što je to tradicija, kazali su. Svima je na kraju dobre želje na putu «u ove bračne i nove životne vode» uručio fra Marinko Vukman s prigodnim domjenkom i priznanjima.

Biserka Lukan, *Slobodna Dalmacija*

MAINZ: Misa zahvalnica

25. travnja 2005., u 10 sati ujutro, u stolnoj crkvi sv. Martina u Mainzu, u kojoj su se kroz posljednjih tisuću godina održavala različita sudbonosna slavlja iz povijesti Crkve i njemačkog naroda, održana je sv. misa zahvalnica za uspješni izbor novoga Pape Benedikta XVI. Sv. misu predvodio je biskup-stožernik iz Mainza i Predsjednik njemačke biskupske konferencije, dr. Karl Lehmann. S njim je sumisio apostolski nuncij u Njemačkoj, nadbiskup Erwin Josef Ender, te mnogi njemački biskupi, koji su poslije sv. mise održali izvanrednu sjednicu Stalnoga vijeća Njemačke biskupske konferencije. Na sv. misi bili su brojni njemački i tuđinski svećenici, redovnici, redovnice, predsjednici pokrajinskih vlada Hessena i Rehinland Pfalza, te više poslanika europskog Parlamenta, i veliki broj vjernika. Za vrijeme sv. mise pjevao je višeglasni muški zbor majncke sustolnice, a nepromjenjivi dijelovi sv. mise bili su na latinskom jeziku. Svetu misu prenosila je televizija.

U prigodnoj propovijedi kazao je biskup Karl Lehmann: «Izbor novoga Svetog Oca bio je popraćen velikim iznenađenjima. A to su: brzina izbora, novoizabrani Sv. Otac-Nijemac, i njegovo ime, Benedikt.»

Sv. Benedikt je zaštitnik Europe. Njegovo je životno pravilo bilo: *Moliti i raditi*. Tim se imenom predstavio svijetu i Papa Benedikta XV., koji je ušao u povijest katoličke Crkve i cijeloga svijeta po promidžbi mira u Prvom svjetskom ratu među zaraćenim strana. I novi Papa želi u svom pontifikatu slijediti svoje velike uzore, donoseći blagoslov i mir nemirnom svijetu, i nemirnoj Crkvi.

Posljednji njemački Papa bio je Urban IV. prije 482 godine. Izbor novoga Pape Nijemca, Benedikta XVI., primljen je u Njemačkoj i u cijelome svijetu s velikim iznenađenjem i oduševljenjem. Ali, kada se ima na umu, da je Papa Benedikt XVI. postao sveučilišni profesor u Regensburgu u 32. godini života, i da ga je kölnski kardinal Joseph Frings (1887. – 1978) uzeo za svoga teološkog savjetnika na Drugom vatikanskom koncilu, te da je 24 godine bio pročelnik Kongregacije za nauk vjere i desna ruka Pape Ivana Pavla II., onda je razumljivo, zašto su ga kardinali već u četvrtom krugu glasovanja izabrali za 265. Papu, koji je uzeo ime Benedikt XVI. Tim je putem išao njegov prethodnik, veliki Papa Ivan Pavao II., koji je svojim pontifikatom stekao simpatije cijeloga svijeta, što se pokazalo na njegovu sprovodu, koji je više sličio svetačkom proglašenju, nego li sprovodu jednog velikog političara i državnika.

Fra Berislav Nikić

OFFENBACH: 21. Biblijska olimpijada

Tridesetog travnja, u velikoj Gradskoj dvorani u Offenbachu, održan je 33. Skup hrvatske katoličke mladeži u Njemačkoj, i 21. Biblijska olimpijada. Taj je skup bio posvećen blagoj uspomeni na papu Ivana Pavla II. Na Skup je došlo oko tisuću mladih Hrvata i Hrvatica iz Njemačke. Predvodili su ih svećenici i redovnice iz 23 hrvatske katoličke Misije. Natjecatelji su bili raspoređeni u 75 natjecateljskih skupina. Skup je vodio ravnatelj hrvatske inozemne pastve, mr. Ivan-Petar Grgić. Na skupu su bili i ravnatelj dušobrižničke službe za tuđince u Biskupiji Mainz, Bernhard Krämer, te hrvatski konzul iz Frankfurta, Petar Uzorinac. Skup je upriličio hrvatski naddušobrižnički ured iz Frankfurta, na čelu s fra Josipom Bebićem.

Skup je započeo sa sv. misom koju je s desetoricom svećenika predvodio mr. Ivan-Petar Grgić. Preko svete mise pjevao je združeni zbor mladih iz Frankfurta i Offenbacha. Propovijedao je vel. Grgić. I ovdje donosimo tekst završnog dijela njegove propovijedi, jer nam se čini da je dobro da te riječi pročitaju i drugi čitatelji iz više razloga. *»Dragi mladi prijatelji, u našoj se Domovini i danas događa – najčešće kroz masovne medije – da se na*

dosta podmukao način napada, ismijava ili vrijeđa vjernike, Crkvu i njezine predstavnike. I ti napadi neće skoro prestati. Što se s njima želi postići? Jednostavno, odvojiti hrvatski narod od Kristove Crkve i vjere u Boga, a to znači: malo po malo odvojiti ga od njegovih korijena. A znate što biva s biljkom koju se odsječe od njezinih korijena? Možete je smjestiti u najskupocjeniju vazu i unijeti je u najraskošniju kuću, ali ona će za nekoliko dana uvenuti, a neće donijeti nikakva ploda. A vi ovdje u svojoj novoj domovini nemate takvih iskušenja, izloženi ste drukčijim napastima. Mnogstvo ponuda i zabava može vas odvući daleko od vaših korijena i vašeg temelja. A ljudi bez korijena i bez temelja postaju ljudi bez svojstva- «Leute ohne Eigenschaften».

Natjecateljska tema ovogodišnje Biblijske olimpijade bila je: *Hrvatska duhovna i kulturna baština*. Natjecateljski priručnik pripremio je urednik *Žive zajednice* dr. Adolf Polegubić, a tiskao ga je hrvatski naddušobrižnički ured u Frankfurtu.

Poslije pozdravnih govora gostiju, uslijedio je pismeni odgovor, a onda je došla na red borba za natjecateljska odličja. Odličja su osvojili natjecatelji iz HKM Kelkheim (7.), Frankfurt (3.) i Augsburg. Oni su uz kolajne dobili i novčane nagrade, a svi su natjecatelji dobili na poklon knjigu o velikom Papi Ivanu Pavlu II., na njemačkom jeziku, pod naslovom: »*Ein Geschenk des Himmels*«, od *Bernharda Hülsbuscha*. Sve su natjecateljske misije dobile i prigodne diplome.

Program natjecanja vodio je dr. Adolf Polegubić, a zabavni dio programa bio je povjeren «BON-TONU», iz Offenbacha.

Taj će Skup hrvatske mladeži u Offenbachu ostati u sjećanju upriličitelja i sudionika kao dan radosti i zajedništva i proslavi nebeskog Oca, preko njegova sina Isusa Krista, u žrtvi svete Mise.

Fra Berislav Nikić

MARIANTHAL: Hrvatsko hodočašće

S najnovijim sredstvima društvenih priopćavanja nisu zadovoljni današnji ljudi. Oni traže neposrednu blizinu svojih sugovornika, s kojima bi mogli podijeliti svoju radost i žalost.

U Njemačkoj je milijun i pol mladih ljudi, koji su duševno oboljeli, jer žive u strahu, da će jednoga dana ostati bez radnog mjesta, a to znači, bez kruha i života.

Najbolji lijek za te bolesnike je lijepa i ohrabrujuća riječ. To je dobro znao blagopokojni papa Ivan Pavao II., i gdje god je dolazio, govorio je mladima i starima, zdravima i bolesnima, siromašnima i bogatim, ne bojte se! Budite hrabri! I ljudi su ga rado slušali. I voljeli su ga. To se vidjelo na njegovu sprovodu u Rimu, 8 travnja 2005.

Riječi ohrabrenja čuju se na svim našim vjerničkim skupovima, a najviše na velikim marijanskim hodočašćima, jer je Blažena Djevica Marija, «utjeha žalosnih i prognanih sinova Evinih». Stoga su sva marijanska hodočašća na svijetu posjećena od mnogo ljudi.

I ove je godine došlo oko dvije tisuće hrvatskih vjernika iz biskupija: Fulda, Limburg, Mainz i Trier, na marijansko hodočašće u Marienthal, na Duhovski ponedjeljak, 16. svibnja, da bi zajednički proslavili blagdan BDM Majke Crkve, i da bi se utješili i ohrabрили, u kršćanskoj vjeri. Dovedi su ih svećenici, časne sestre, i dušobrižnički suradnici. S njima su bile i bosanske sestre franjevke, koje četrdeset godina rade, u Bogosloviji u Mainzu.

Prije početka svete mise, bila je ispovijed hodočasnika, a poslije ispovijedi održana je pobožnost Križnoga puta koju je vodio fra Krešo–Ante Samardžić, iz Frankfurta. Tekstove pojedinih postaja, čitali su vjernici iz različitih misija. Svetu misu predvodio je provincijal franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita, dr. fra Željko Tolić, a s njim su koncelebrirali, i drugi hrvatski svećenici. Mladi su čitali misna čitanja. Pripjevni psalam pjevala je Miroslava Stjepanović iz Frankfurta, a liturgijsko pjevanje predvodila je sestra, Pavlimira Šimunović, iz Frankfurta.

Na početku propovijedi, fra Željko je citirao pjesmu o majci, koju je spjevao pjesnik Antun–Branko Šimić, a onda je rekao: *«Dragi narode Božji, dok gledam danas vaša lica, lica, toliko među sobom različita, a opet, opet na tisuće puta i tisuće načina prepoznatljiva i slična, po zajedničkoj nam vjeri, nadi i ljubavi. Čini mi se, da je danas svatko od nas ovdje prisutnih, svako lice, i staračko i muževo, i mladenačko i djevojačko, da smo svi mi pjesnik Antun Branko Šimić, i da svatko od nas na svoj način može potpisati onaj njegov stih: «Boli nas shrvaše svake». Da, boli nas shrvaše svake, i zato smo danas ovdje, u Marienthalu, pod okriljem i zaštitom Majke. Kud će suza, kud će suza, nego na oko?! Kamo će dobro odgojeno dijete, ako neće k svojoj majci?! A svi smo mi, braćo i sestre, djeca Marijina, darovana, predana i poklonjena njoj na Kalvariji pod križem. Uprisutnimo na čas onu zgodu iz evanđelja na Veliki Petak, kad Isus visi na križu, kad je sunce pomrčalo, kad je sve ispunjeno i sve dovršeno, nema više ništa svoga, čak ga i učenici ostaviše. Ima još jedino Majku, i nju nam ostavlja. I prije, prije nego ispusti duh, zabilježi Sv. Ivan,*

okrenu se Majci i reče: «Evo ti Sina», a Ivanu reče: «Evo ti majke». To je vrhunac evanđelja. To je vrhunac ljubavi. To je ono zadnje što nam je raspeti Bogočovjek mogao dati i ostaviti.

Braćo i sestre, Isusove riječ: «Evo ti Majke», imaju samo jedan smisao i poruku, to je: Djeco otkupljena i Božjom krvlju opravdana, djeco ljubljena, djeco spašena, djeco hrvatska, djeco svakom kušnjom kušana, evo vam Majke. Kad mislite da ste sami, slomljeni i napušteni, kad ste bolesni i očajni, kad mislite da vas nitko ne razumije, da nitko do vas ne drži niti vas itko voli, evo vam Majke. Evo vam Majke, kada se udarci množe, i grijesi rastu. Kad je mrak na vratima i zebnja u srcu, kad zapušu protivni vjetrovi, i kad neprijatelji raznih boja i udruženja ustaju protiv vas, u želji, u namjeri, da vas ponize, omalovaže, obezvrijede: Narode hrvatski: Evo ti Majke!»

Ovako je Fra Željko završio svoju propovijed: *«Dragi narode Božji, narode vjernički, narode hrvatski. Od onoga dana kada je hrvatski narod izgubio svoje narodne vladare, vladare hrvatskih običaja, hrvatskog jezika, i hrvatskih zakona, tj. od jedanaestog stoljeća sve do naših dana, do dr. Franje Tuđmana, povijest i sudbina hrvatskog naroda, to je gola istina, u glavnom se odvijala u tuđoj kući, u tuđem dvorištu i na tuđem igralištu. Kao svećenik, a još više kao povjesničar, vidim je kao igru snage, vjere, ljubavi i nade, ili kako pjesma jednostavno, ali istinito kaže, kao permanentnu borbu, za krst časni i slobodu zlatnu. Stari hrvatski spomenici što ih je Božji promisao sačuvao u najtežim i najburnijim časovima ljudske bijede jasno nam svjedoče, kako se nijedan kralj, nijedan narod, nijedna država ne mogu pohvaliti da su Hrvatsku ikada osvojili, ili da su prekinuli onu zlatnu nit, jednom započetom hrvatskom državnom životu. Mogli su je razmrcvariti, mogli su je krvariti, mogli su je prodavati, mogli su je komad po komad kidati, mogli su je u četiristogodišnjem ratu mučiti, pustošiti, paliti. Gospodu i pučane ubijati, svoje pse hrvatskom djecom hraniti. Mogli su narod na sve strane tjerati i rastjerati, umjesto toga zemlju skitnicama strašnog poluotoka naseljavati. Sve su to mogli, sve su to i činili, nisu žalili, ali nikada, nikada, ni jednoga časa ni jednoga trenutka hrvatsku državu i kraljevstvo nisu mogli prekinuti u klici i matici njegovoj. Ni Arpad mađarski, ni car bizantski, ni dužd mletački... Zašto to, i kako to? Kad čovjek to vidi, kad čovjek to zna, i pogleda, onda se spontano pita: Pa dobri Bože, i mili Bože, kako je moguće, da smo danas opstali, kako je moguće, da nas uopće danas ima? Braćo i sestre, Bog i Marija, rado ću ponoviti velikog i svetog Stepinca: Bog i majka Marija, ali i nadometnuti, i vjera i nada, i ljubav djece Marijine, u srcima naših kršćanskih pređa i otaca. Da, Bog i Marija u prošlosti, ali Bog i Marija u sadašnjosti.»*

«I ako je naša Majka Crkva zaprašena od dugog putovanja, i ako je njezin hod ponekad umoran, a lice izbrazdano tjeskobama i brigama. Ona je naša majka. Iz njezini očiju sja stara vjera. Iz njezinih ruku struji uvijek stari blagoslov... Što bi svijet bez Crkve?» (Karl Adam)

I kao što zemaljska majka prati korake svoga djeteta na zemaljskim putovima, i moli se za njega, isto tako i Blažena Djevica Marija, prati Kristovu zajednicu vjernika, i objavljuje im se, od vremena do vremena, da ih utješi i ohrabri, na životnim putovima.

I moramo biti zahvalni Bogu i Majci Božjoj, na tisućljetnim zagovorima, za uspješne pothvate Kristove Crkve.

Kulturno zabavni dio programa, tog marijanskog hodočašća, održan je u Gradskom domu u Kiedrichu. U programu su nastupili mladi, iz više hrvatskih katoličkih misija. A svaki njihov nastup, nagradila je vjerna publika, s dugim aplauzom. Takva je podrška potrebna i odraslim ljudima, jer i oni nose na svojim ramenima teške križeve, zemaljskog života.

Zabavni dio programa bio je povjeren Tunji, i njegovu sastavu iz Frankfurta. I oni su, na veliko zadovoljstvo i radost svih, s uspjehom završili popodnevno zabavno druženje. Hvala im!

Fra Berislav Nikić

DARMSTADT: Sakrament svete Potvrde

28. svibnja, u crkvi sv. Fidelisa u Darmstadtu, banjalučki biskup msgr. Franjo Komarica, podijelio je sakrament svete potvrde osamnaestorici pripravnika iz hrvatske katoličke misije, koju vodi fra Ivan Vidović. Na svečanosti je bilo mnogo vjernika iz drugih gradova i misija

Biskupova propovijed bila je bogoljubna, domoljubna, zahvalna, pastirska, očinska, bratska, ekumenska i upozoravajuća. Ovdje donosimo riječi iz biskupove propovijedi: *«Bog je dao zemlju da čovjek bude gospodar zemlje i svemu onome što se stvara na zemlji, a ne da to postane gospodarom čovjeka. Mi smo osjetili na vlastitim leđima, na vlastitoj koži, što to znači odbacivanje i preziranje Boga i Božjeg prvenstva. A meni kaže političar njemački, francuski i belgijski: Ja sam gospodin bog tvoj, i bit će tebi biskupe, katoliče, Hrvat u Banja Luci onako, kako ti ja govorim. I nećete biti u Banja Luci kao katolik, i nećete biti u Bosni kao katolik, kao Hrvat. Marš iz Bosne! Kuda? Marš, gdje god znaš, ali...»*

Ovim se biskupovim riječima ne treba čuditi, jer su ga slušali i neki izbjegli vjernici iz Biskupije. Ovdje je potrebno naglasiti da je banjalučka Biskupija prije rata imala oko 180.000 tisuća hrvatskih vjernika, a sada ih je oko 40.000 tisuća. U selima gdje su nekada živjeli hrvatski vjernici sve je opljačkano i zapaljeno. Svuda je pustoš. Na nekadašnjim oranicama rastu stabla. Tu nema ni «žive duše». A hoće li je ikada biti, i kada će se to dogoditi? Na to će pitanje odgovoriti Bog i budućnost! A koliko ćemo čekati taj odgovor?!

I kada čovjek čuje ovakve riječi, onda ga zaboli srce i duša, i nema toga lijeka na svijetu s kojim se može izliječiti rana na ljudskome srcu i na duši. To će se dogoditi onda, kada se svakome čovjeku na svijetu povрати pravo na posjedovanje oduzete zemlje i vlastitog groba. A zašto se to pravo ne povрати Hrvatima u Bosni i Hercegovini, da se mogu slobodno vraćati na svoja zgorišta i obnavljati ih? Zašto im se u tome materijalno ne pomogne? Ta, nisu Hrvati u Bosni i Hercegovina nikakva iznimka u usporedbi s druga dva naroda? Oni tu žive od sedmog stoljeća, a drugi su došli kasnije. Nije ovdje govor o evanđeoskom savršenstvu, već o nečemu drugome, o istim pravima i dužnostima svih naroda u Bosni i Hercegovini!

Hrvati iz banjalučke Biskupije se nadaju, da će Božja pravda izaći na vidjelo prije ili kasnije. A put do te pravde bit će dug i težak. Zato oni i ne gube vjeru u Boga, i uzdaju se u moćni zagovor Blažene Djevice Marije

Fra Berislav Nikić

† fra Anđelko Šimić

Br. 01-208/05.
Split, 28. travnja 2005.

Predmet: *Molitva za pok. fra Anđelka Šimića*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Anđelka Šimića, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. Misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologiju pojedinih samostana neka se upiše na dan 27. travnja 2005. godine:

Fra Anđelko Šimić rodio se 1. prosinca 1920. u Tučepima. U novicijat stupio 28. srpnja 1937. na Visovcu. Svečane zavjete položio 2. prosinca 1941. u Makarskoj. Obavljao je razne pastoralne službe u Provinciji, bio je gvardijan u Živogošću (1948. – 1955.) te je dva puta bio definitor Provincije (1973. – 1976. i 1979. – 1982.). Umro je u samostanu Uznesenja Blažene Djevice Marije u Makarskoj, 27. travnja 2005. godine, pokopan u samostansku grobnicu na groblju Sv. Križa u Makarskoj, 30. travnja 2005.

Oproštaj fra Željka Tolića, provincijala

Dođite k meni svi vi izmoreni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti (Mt 11, 28)

Draga braćo i sestre, ove riječi koje smo upravo čuli, riječi bogoduhe, riječi Neba napaćenoj zemlji, riječi su koje se moraju uvući u razmišljanje svakoga od nas koji razmišlja o smislu života i prolaznosti ovakvoga života. Svi mi koji smo više ili manje poznavali našeg fra Anđelka, nismo mogli i ne možemo nego drugačije razmišljati: fra Anđelko je punim plućima trošio svoj ovozemaljski život za Boga i za svoj hrvatski narod. Umorio se, opteretio se, istrošio se, kao svijeća dogorio i napokon se otišao k Bogu odmoriti i kod Njega naći svoj smiraj.

Fra Anđelko se rodio u Tučepima 1. 12. 1920. od roditelja Petra i Pavice, a 5 dana kasnije je primio sakrament krštenja. Nakon završene 4-godišnje osnovne škole dolazi u sjemenište i gimnaziju u Sinju 1931. godine. U novicijat je stupio 27. 7. 1937. godine te godinu dana kasnije polaže svoje prve redovničke zavjete. Filozofsko-bogoslovni studij upisuje u Makarskoj 1940. godine, gdje je položio svečane zavjete 2. 12. 1941. godine. Svoj je teološki studij završio u Zagrebu 1947. godine, kada su u progonu stradali naša braća – jedni osuđeni na smrt strijeljanjem, a drugi osuđeni na dugogodišnju robiju. Za svećenika je zaređen na Veliku Gospu 1943. godine,

a tjedan dana kasnije u svojim je rodnim Tučepima slavio svoju Mladu misu. Od 1944. do 1948. bio je župnik u Drašnicama i Igranima, a nakon toga gvardijan i župnik u Živogošću do 1955. godine. Od te godine do 1964. obnaša službu župnika u Promini. Od 1964. do 1976. uprava Provincije povjerava mu vođenje župe Bast-Baška Voda, a nakon toga imenovan je župnikom župe Lovreć i na toj službi ostaje do 1990. godine. Narednih 10 godina obnašao je službu župnog vikara u istoj župi Lovreć, a zbog zdravstvenih razloga živio je u makarskom samostanu od 2000. godine do svoje smrti.

Dođite k meni svi vi izmoreni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti. – Ove Božje riječi odnose se na našeg pokojnika, ali ne zaboravimo: upućene su najprije živima koji trebaju proživjeti svoj zemaljski život, upućene su nama. Kao put i smisao. Fra Anđelko je to znao i čvrsto vjerovao u to već od svog dolaska u sjemenište. Bio je odličan đak, izvrsnog vladanja, s naglašenim radnim navikama i velike upornosti. Za vrijeme bogoslovnog studija u Makarskoj bio je, uz redoviti studij, veoma aktivan u radu duhovne i liturgijske sekcije te na taj način pokazivao svoju ljubav i privrženost oltaru Gospodnjem.

Kao mladi svećenik, u Igranima i Drašnicama gvardijan i župnik u Živogošću nalazio se pred teškim zadatkom i nije mu bilo lako s partizanima voditi borbu za dušu svakog čovjeka. Trebalo je tješiti, hrabriti, jačati duh hrvatski i katolički i uvijek biti na udaru i nikad ne biti siguran u novo jutro.

Ništa bolja, dapače gora, situacija dočekala ga je u njegovoj novoj pastoralnoj službi župnika u Promini, koju mu je povjerila uprava Provincije. Gradio je porušene i oštećene kuće i crkve; bio je duhovna luka spasa Hrvatima koji su i sami bili progonjeni. Nije se predavao. Mnogo je trpio i otrpio. Bol i patnju nije previše pokazivao. Morao je ostati čvrst i stamen ne radi sebe, nego radi progonjenog i zabrinutoga hrvatskog čovjeka. Samo je on znao kakvi su mu bili dani, samo je on znao koliko ga je vjera učvršćivala i snagu mu davala. Olovna vremena bila su mu sudbina.

Olovna vremena, prijekori, nepovjerenje, razvodnjavanje čiste hrvatske katoličke duše dočekalo ga je kao sudba i od Boga teška zadaća i u Baškoj Vodi. Neprijatelji su se ponadali da će svakim novim promjenama svećenika lakše dolaziti do udaljavanja vjernika od Crkve. No, ovdje su se očito prevarili: fra Anđelko je i duhovno i materijalno preporodio Bašku Vodu: obnavljao je zapuštene crkve, ali još više je razmišljao o poletu duhovne crkve. Stoga se zauzeto angažirao oko vjeronauka mladih i srednjoškolaca te tako stvarao buduće katoličke intelektualce, s njima organizirao priredbe s kojima je gostovao po mnogim mjestima Dalmacije; oživio je sprovode i uredio liturgijsko pjevanje, a redovito, svake godine držao je duhovnu obnovu

u župi. 1966. godine između sv. Nikole i Božića pokrenuo je župni listić *Svjtionik*, koji je postao začetak kasnijih župnih listića u cijeloj našoj Provinciji i, usudujem se reći, Crkvi u Hrvata. Nije ljudima govorio da rade, nego je sam primjerom to pokazivao te su se mnogi Baškovodani, potaknuti njegovim primjerom, njegovim prašnjavim izgledom i žuljavim rukama, često i rado i sami odazivali na popravke svojih crkava. Nije želio pokazivati znakove umora. Nije želio pokazati koliko mu je križ bio težak. Nije želio posustati i činio je to na slavu Boga i dobro svoga naroda. Impresioniran i nadahnut njegovim materijalnim radom, ali još više duhovnim, jednom je naš časni fra Josip Soldo, nakon što se povratio iz Baške Vode u Sinj, rekao: *«Mi nismo svjesni koliko se fra Anđelko bori s đavlom i partijom da mlade istragne iz ralja bezbožnog života»*. Znao je fra Anđelko gdje treba udariti i s čime se suočiti. Na tome mu je zahvalna naša redovnička zajednica i cijela Crkva u Hrvata, a vjerujemo da ga je dobri Bog ovjenčao vijencem pravednosti.

Lovreć, njegova posljednja župa u kojoj je najprije kao župnik, a potom kao župni pomoćnik ostao najveći dio svoga života, mjesto je gdje se na svakom koraku osjeti njegov i materijalni i duhovni trud. Obnavljao je crkve, sagradio novu župnu kuću, izvanredno radišan i organiziran, ozbiljan, a nekada i preozbiljan u svome poslu i služenju, ostavio je neizbrisivi trag u životu svojih vjernika. Radio je do iznemoglosti i nije htio priznati da se umorio. Radio je i trošio se sve dok ga nije zatekla bolest zbog koje je došao u makarski samostan i u njemu proboravio posljednje godine svog ovozemnog života.

Bio je graditelj svratišta i sretišta, duhovnih i materijalnih, bio je snaga nemoćnima, ozbiljnost neozbiljnima, poticaj i savjest neradnicima. Jednostavno: bio je predani svećenik u službi Bogu i čovjeku, i kao da mu je to bilo malo: organizirao je hodočašća u Mariju Bistricu, Trsat, Lurd, Fatimu, Zaragozu, Czestohovu,... išao je Mariji, vodio joj umornu njezinu djecu, išao je Mariji kao vjerno dijete otvarajući srce koje samo Nebo može razumjeti. Voleći i živeći za Boga, želio je što više steći duhovno-intelektualnog te je dosta čitao, odlazio na svećeničke tečajeve i u tome bio jedan od najrevnijih, sam organizirao pastoralne tečajeve na početku školske godine.

Na svojim je leđima nosio križ koji je tako želio skriti i ne pokazivati, križ koji ga je znao opteretiti. No, nije se žalio, nije posustao. Ali, opterećenost je sadržaj čovječjeg života koji je svakim novim danom jedan korak bliže smrti. Smrt, ako je zemaljski gledamo, tišti kao mora, izgleda besmislica, jer završava iščeznućem, prividnim uništenjem, a onima koji ostaju nameće krut i neprotumačiv rastanak.

Dragi naš fra Anđelko, u ime Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, u ime svih onih kojima si bio brat, prijatelj, učitelj, u svoje osobno ime želim Ti da nađeš zasluženi mir i odmor kod nebeskog Oca. Neka tvoje umorno i iscrpljeno tijelo koje predajemo zemlji nađe odmor, neka tvoja duša plovi vrtovima raja. I na kraju te još jedno molim: živio si za svoju Provinciju, molio za svoju braću; nemoj to ni sada prestati. Moli za sve nas, jer treba nam snaga Neba, treba nam svjetla, treba nam radosti, mira, sreće, zajedništva, treba nam svima Boga. Hvala ti za sve dobro i počivaj u miru Božjem.

Oproštaj fra Gabrijela Jurišića

Naš dragi pokojnik fra Anđelko kao čovjek, kršćanin, redovnik i svećenik cijeli je svoj život posvetio Gospodinu Bogu i braći ljudima marljivo vršeći svoju službu župnika i uzornoga pastoralnog radnika. Već smo čuli da je bio župnik u nekoliko župa. Pratio sam njegovo djelovanje na župama, a često me je zvao da mu u njegovim poslovima i programima pomognem. Budući da je bio dosta godina u Baškoj Vodi i da baš taj dio njegova života i rada dobro poznajem, kao znak zahvalnosti nas Baškovođana i svih župljana, evo samo nekoliko podataka iz toga razdoblja njegova života.

Župski ured u Baškoj Vodi preuzeo je 19. rujna 1964. i vodio je župu do 14. kolovoza 1976. godine. Dakle, gotovo punih 12 godina. Kad je preuzeo župu imao je 44 godine života, tj. bio je u punoj životnoj snazi i imao dovoljno iskustva u vođenju župe i u pastoralnom radu.

Njegovo se djelovanje u župi Bast–Baška Voda može podijeliti na dva velika i važna područja rada: *1. duhovno ili pastoralno* i *2. materijalno ili građevinsko*.

1. Duhovno djelovanje

Osobitu je pozornost posvećivao duhovnom djelovanju: slavljenju sv. misa i sakramenata i raznih liturgijskih i pučkih pobožnosti kroz cijelu liturgijsku godinu. Pomno je pazio na stare mjesne običaje, kao što je Procesija Velikoga petka od Basta preko Vala i Baške Vode do Topića i Basta, ili Čuvanje Isusova groba, ili Procesija na blagdan sv. Nikole. U te velike manifestacije vjere znao je u staru tradiciju unijeti novi život i organizacijski ih tako urediti da su postajali svake godine noviji i svježiji religiozni doživljaji. Bio je apostol česte i svakodnevne sv. Pričesti, koju je posebno propagirao sv. papa Pio X. i preporučivao papa Pio XII. Da bi se bogoslužje što ljepše odvijalo posebnu je pozornost posvećivao ministrantima, a osnovao je i Župski pjevački zbor, pri čemu su mu osobito pomogli dr. fra Metod Rudan i dr. fra Ivan Glibotić. Okupio je srednjoškolce i studente i organizirao za njih vjeronauk. Organizirao je ne samo misije, nego i svake godine duhovne obnove, posebno za djecu i mladež, a posebno za odrasle vjernike i u Bastu i u Baškoj Vodi. S

mladima je priređivao dramske i scenske igre duhovnoga sadržaja, pa su nastupali ne samo u svojoj župi, nego su gostovali i u drugim mjestima, npr. Makarskoj, Brelima, Drveniku, Zaostrogu, Metkoviću, Dubrovniku i drugdje. Za Božić 1966. odg. objavio je prvi broj župskoga lista «Svjetionik», koji je izlazio do 1973. i nažalost se ugasio. To je bio prvi list jedne od 80 župa koje vode naši fratri u dalmatinskim biskupijama. Uskoro je osnovao «Tribinu Svjetionika», na kojoj su nastupali naši poznati teolozi, pastoralni i kulturni djelatnici. Za početak Došašća 1968. nabavio je «Časoslov naroda Božjega» i uveo s mladima liturgijsku molitvu «Jutarnju» i «Večernju». Čak i kad on nije bio u župi oni su se sami okupljali i molili. Osnovao je i proširio Župsku knjižnicu koju je dao na raspolaganje svim župljanima, posebno mladima. Mladi su sami vodili evidenciju o uzimanju i vraćanju knjiga.

Posebnu je pozornost posvećivao hodočašćima. Svake je godine, prije početka ljetne turističke sezone, vodio hodočašće u Svetište Čudotvorne Gospe Sinjske. Vodio je i prigodna hodočašća, npr. na Visovac, u Šibenik, Nin, zaljev hrvatskih svetaca u Boki kotorskoj, u Mariju Bisticu i drugdje. No, nije ostao samo na prostorima lijepe naše Domovine. Vodio je i u inozemstvo, npr. u Rim, Asiz, Loreto, Monte Cassino, Padovu, Veneciju, Lurd, Fatimu i drugdje.

Sve je to bio trn u oku mjesnoj i općinskoj Partiji, koja je nazivala Bašku Vodu «malim Vatikanom». Stoga su mu stavljali prepreke i zamke. No, on je išao ustrajno i uspravno naprijed.

Kad su Školske sestre franjevke Provincije sv. Obitelji (Mostar) namjeravale osnovati svoj samostan u Baškoj Vodi, fra Anđelko je to vrlo rado prihvatio i nastojao da se taj plan što prije ostvari, jer je smatrao da će njihov dolazak puno doprinijeti pastoralnom djelovanju u cijeloj župi. Sestre su došle u Bašku Vodu 1974. god. i sagradile samostan te preuzele vođenje crkvenog pjevanja, dio katehizacije i službu sakristanke.

Treba istaknuti da je svake godine išao na Pastoralno-teološki tjedan u Zagreb, a sudjelovao je u mnogim biskupijskim i provincijskim pastoralnim susretima. Kao definator i predsjednik Pastoralnoga vijeća i sam je organizirao više takvih tečajeva za sve fratre naše Provincije.

Brinuo se za duhovna zvanja, radio je i na drugim područjima pastoralna, ali ih je sad nemoguće sve pobrojiti.

2. Materijalni radovi

Što se tiče materijalnih radova, upozorit ću samo da je obnovio župsku crkvu Uznesenja Marijina u Bastu i crkvu sv. Nikole u Baškoj Vodi, a u Promajni je uspio kupiti jednu privatnu kuću u kojoj je kasnije redovito održavano bogoslužje.

Iz toga razdoblja evo jednoga svjedočanstva, koje mi je dala jedna naša Baškovoška. Jednoga je dana vidjela kako fra Anđelko ide prema njezinoj kući i osjetila je neku nelagodu, jer je znala razlog radi kojega fra Anđelko dolazi. Kad su, naime, počeli veliki radovi na crkvi u Baškoj Vodi, on je s oltara zamolio sve vjernike da i sami pomognu u radovima ne samo novčano, nego i kao pravi radnici. Spomenuta se je domaćica brzo smirila i kad ju je fra Anđelko pitao, bi li mogao netko iz njezine obitelji doći sutra raditi, ona je spremno obećala. Objasnila mi je zašto je nestalo one nelagode i zašto je spremno obećala. Evo njezina razloga: «Kad vidim njega kako u plavom radničkom odijelu, u prašini, s radnicima u našoj crkvi radi svaki dan, onda mogu i ja u mjesec dana raditi jedan dan.» I dodala je: »Nikada nismo imali tako radišna župnika!»

Dragi fra Anđelko, evo sam iznio samo nekoliko malih kamenčića, koji čine veliko umjetničko djelo, tj. mozaik Tvoga rada u mojoj rodnoj župi. Toliko toga, kako rekoh, nije moguće pobrojiti. No, nije ni potrebno. Sve je to upisano u «Knjizi života» (Otk 21,27), sve je to pohranjeno u Božjemu Srcu.

A kako si radio u Baškoj Vodi, tako si se trudio i u svim drugim župama. Stoga Ti danas zahvaljujem u ime ne samo Baškovošana, nego i svih župljana Basta, Baške Vode, Krvavice, Bratuša, Promajne i Topića. Neka Te dobri Bog nagradi i neka Te primi u nebesku slavu, jer si na ovoj crnoj zemlji širio njegovu slavu, živio i radio za njega i za duše koje Ti je sam Bog povjerio. Počivao u miru!

Oproštaj Ante Jurišića Akčića (neodržan govor)

Bit ću kratak, jer život svakoga čovjeka, cijeli život, može se sažeti u samo nekoliko rečenica.

Dragi fra Anđelko, dugo se poznajemo i dugo smo surađivali. U Tvojoj službi, a govorim o Tvomu radu u župi Bast-Baška Voda koji dobro poznajem kao rijetko tko, primijenio si Isusovu prisposobu o dobrom pastiru. Bio si sa svakim, poznavao si sve i ako bi netko – a naročito dijete – izostalo s vjeronauka ili svete mise, odmah poslije službe išao si ga tražiti i to uvijek kod roditelja i pitao: «Zašto je izostao? Zašto nije bio? Da nije bolestan?»

Nikada ništa nisi zaboravljao. I sada, u Tvojoj bolesti, prije desetak dana, zvonu mi telefon i Ti me pitaš: «Čujem da si bolestan. Što je? Neka Ti Bog dade snage!»

Prisjećajući se svega prisjećam se i riječi našega velikoga hrvatskog pjesnika Ante Jakšića, pjesnika duše, koji veli:

*«I tko za tuđu sreću predano se moli
zaboravi da život vlastiti ga boli.»*

Na početku sam rekao da se život svakoga čovjeka može opisati u nekoliko rečenica. Ja ću Tvoj u samo dvije rečenice, odnosno dvije riječi. Bio si Čovjek, pisano velikim slovom Č. Bio si Svećenik, također pisano velikim slovom S.

A sada, kada je Tvoje putovanje po ovoj zemlji do vječnosti završilo, upućujem našem Ocu Nebeskom molitvu:

Dragi Bože!

Sada kada je naš fra Anđelko prebolio sve zemaljske studi,
u novom, nebeskom životu Ti nam ga probudi!

Molimo Te!

† fra Aleksandar Ribičić

Br. 01-209/05.
Split, 29. travnja 2005.

Predmet: *Molitva za pok. fra Aleksandra Ribičića*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Aleksandra Ribičića, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. Misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologiju pojedinih samostana neka se upiše na dan 28. travnja 2005. godine:

Fra Aleksandar Ribičić rodio se 24. studenoga 1921. u Brelima. U novicijat stupio 12. kolovoza 1940. na Visovcu. Svečane zavjete položio 8. prosinca 1944. u Makarskoj. Obavljao je razne pastoralne službe u Provinciji. Bio je gvardijan u Zaostrogu od 1976. do 1982. godine.

Umro je u bolnici Firule u Splitu, 28. travnja 2005. godine, pokopan u samostansku grobnicu u Zaostrogu 1. svibnja 2005.

Oproštajni govor o. Provincijala od fra Aleksandra Ribičića

Preuzvišeni oče nadbiskupe Marine, poštovani oče gvardijane, draga braćo svećenici, redovnici, redovnice, braćo i sestre!

Čini mi se da cestom života stupa povorka ljudi iz koje se svaki čas ponetko šutke i bez pozdrava izdvoji, skrene s puta i nestane u tamnoj noći. Na žalost, sve se više osipa povorka i našega Franjevačkog bratstva, a sve je

manje onih koji popunjavaju kolonu, sve je manje onih koji se uvrstavaju u neprekinuti red *zadaća* i zajedničkih sudbina. U samo dva dana izgubili smo dva časna člana našega Bratstva: fra Anđelka Šimića, kojeg smo jučer pokopali u Makarskoj, i evo fra Aleksandra Ribičića čije tijelo danas predajemo majci zemlji. Tiho i nečujno, isto onako kako su i živjeli, polako nas napuštaju ljudi o kojima se psalmi mogu pjevati, odlaze ljudi staroga i poštenog kova, žive enciklopedije iskustva i žrtve.

Ivo Andrić, nobelovac, na jednom je mjestu napisao: “*Žao mi je da svakim danom izumire naša stara Bosna, što sa svakom ženom izumire jedan stih, a sa svakim fratrom biva zakopana jedna povijest.*” I mi možemo danas reći da s ovakvim ljudima, kao stoje bio fra Aleksandar, izumire dio Primorja i to onaj ponajbolji. To su ljudi koji su tiho i nečujno mijenjali svijet, naša sela, ne vikom i galamom, nego svojom postojanošću, radom i molitvom.

Fra Aleksandar, čovjek “*vilenih nogu*”, uvijek u pokretu, u povišenoj temperaturi svog temperamenta, ugasio se u tišini bolničke sobe, bez grča i bez prosvjeda. Dijana Zovko, njegova rodica, opisala je fra Aleksin životni put pod neobičnim naslovom: *Maratonac u habitu*. Njegov životni maraton počeo je u Brelima 1921. godine. Nakon osnovne škole koju je završio u Brelima 1934. upisao se u gimnaziju u Sinju kao sjemeništara. Nakon završene gimnazije nastavio je studij filozofije i teologije u Makarskoj i Zagrebu. Svečane zavjete položio je u teškim ratnim godinama 1944. godine. Zaređen je za đakona 1948. godine u Zagrebu, a za svećenika 1949. također u Zagrebu. Mladu misu je proslavio u rodnim Brelima 24. travnja iste godine. Starješinstvo provincije šalje ga u teškim poratnim godinama komunističkog terora u Imotski gdje je uz ogromne žrtve okupljao djecu na vjeronauk, ne samo u Imotskom nego i u okolnim župama: Prološću, Podbablju, Ričicama i Vinjanima. U habitu i franjevačkim sandalama, često i žedan i gladan, znao je satima čekati pred školama s loptom pod rukom dok ne završi nastava, da bi okupio djecu, prvo na igri a onda na vjeronauku. Najčešće je to bilo pod otvorenim nebom – *sub divo*. Fra Aleksandar je bio spreman biti beskrajno više nego samo čovjek: Božji glasnik, od njega poslan i od njega obilježen pečatom svećenika Gospodnjeg, sin vječnosti i baštinik obećanja. Nije imao drugog zanimanja nego da pronosi poruku spasenja. Kretao se uvijek među ljudima, ali ne u svoje nego u Božje ime i u ime onih koji ga poslaše na tako važne i delikatne službe.

Nerijetko ismijavan od ljudi, poput nametljiva prodavača, uporno je kucao i onima koji mu nisu htjeli otvoriti. Zbog toga je 1954. godine odležao 15 dana u zatvoru u Imotskom, o čemu je opširnije pisao u svojoj knjizi *Moj križ na živim zgradama*. U svim tim za mladog svećenika teškim godinama, što je najvažnije, nije nikada izgubio vjeru i obraz. Habit i brevijar vazda

bijahu njegova redovnička i svećenička iskaznica. Otvoren i komunikativan, uvijek srdačan i neposredan, svojom franjevačkom jednostavnošću i postojanošću slamao je i one najokorjelije komunističko-partijske poslušnike. Razbijao je u tim zaludenim glavama negativnu sliku o svećeniku kao narodnom neprijatelju, izrabljivaču, parazitu, mračnom i čudnom tipu opasnih namjera. U njemu su mogli steći iskustvo da svećenik nije nikakav drveni neženja, da nije zatvoren u kulu bjelokosnu, nego da se raduje životu koji oplemenjuje evanđeosko dostojanstvo koje oslobađa od svake izopačenosti i neljudskosti. Nakon jedanaestogodišnjeg krčenja na njivi Gospodnjoj u Imotskoj krajini, *Maratnoc u habitu* nastavio je svoju maratonsku trku u rodnom Primorju, najprije kao župnik u Zaostrogu od 1961. do 1967. a potom u Drveniku, Podaci i Plni-Stablini do 1972., kada se konačno vraća u Zaostrog: najprije kao samostanski vikar, a potom od 1976. do 1982. godine kao gvardijan i konačno kao župski vikar do 1991. Od tada se troši kao ispovjednik, bibliotekar, arhivar, pisac i botaničar u samostanu u Zaostrogu dok nije konačno – tiho, nečujno i neočekivano – dogorio 28. travnja u splitskoj bolnici Firule.

Na jednome mjestu napisa veliki teolog Hans Urs von Baltazar: *“Bog je vječno mlad i treba ljude koji će isijavati njegov temperament”*. Uistinu možemo kazati za fra Aleksandra da je isijavao Božji temperamenat. Bio je Božji veseljak, druželjubiv čovjek izrazitih osobnih osvjedochenja, vazda spreman na razgovor, bio je “čovjek dobre volje”, dragi subjosednik i prijatelj svakomu, a neprijatelj nikomu, zaljubljenik u prirodu, pjesnik srca i emocija. I u svojim pjesmama je ostavio dokument vjere koja se hranila isključivo Božjom riječi. Poezija zapravo i nije ništa drugo već u ljepotu zaogrnuto iskustvo. Fra Aleksandar je cijeli život trčao, žurio. Uvijek je imao nešto kazati. Jer znao je da je život svećenika, koliko god bio dug, uvijek je u biti kratak da kaže i navijesti sve ono što treba reći i kazati.

Evo završio je svoj maraton, završio je trku, vjeru sačuvao. Sada mu je pripremljen vijenac slave, koji je pripremio u svojoj dobroti Bog svima onima koji ga ljube.

A sada ga zemlja hrvatska prima u svoja njedra, pripravna da mu uzvрати ljubav koju je on osjećao za nju. U njoj ga već očekuju i njegova subrača: fra Andrija Kačić Miošić, fra Luka Vladimirović, fra Ivan Despot...i drugi uzorni muževi koji su živjeli pod krovom ovoga samostana i u ovom samostanskom groblju čekaju trublju Sudnjega dana. U tom očekivanju želim ti, dragi fra Aleksa, bratski nastavak *Razgovora ugodnog naroda levitskog!*

U ime Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja izražavam iskrenu sućut rodbini našega fra Aleksandra kao i svima onima koji se zbog njegova odlaska osjećaju tužni i osiromašeni.

Oproštaj fra Frane Lace, župnika župa Plina–Stablina i Baćina

Župu Plina–Stablina u kojoj sam ja danas, fra Aleksandar je primio 31. siječnja 1972. a napustio ju je 26. kolovoza 1976. godine. U onim teškim godinama za ovu župu, bilo je teško ostati. Sve se svalilo na nju. I crkva i kuća, koje su blagoslovljene 1973. godine, ostale su i danas zahvaljujući fra Aleksandru. Njegova snalažljivost, poznanstva i prijateljstva učinila su nešto nemoguće. Fra Aleksandre, hvala ti za ovu ljubav.

Netom sam došao u ovu župu Plina Stablina odmah sam pošao do fra Aleksandra i upitao ga što ću i kako raditi. Odmah mi je ponudio knjigu koju je napisao o župi i rekao: *«To su ti dobri i vrijedni ljudi. Postupaj s njima ljudski i sve ćeš dobiti. Budi u župi i svima u svako vrijeme na raspolaganje»*. Tom prigodom mi je još kazao: *«Uvijek i u svakom trenutku možeš računati na moju pomoć»*. Polako sam mu otkrivao svoje planove, a on ih je podržavao. Počeli smo gradnju crkve. Bio je toliko radostan. Često je dolazio gledati radove i pri tom hrabriti ljude koji su dobrovoljno radili. Za sve njih je bio dragi *Fra Aleksa – maratonac u habitu i fratarskim sandalama*. Ljubio ih je i poštivao, a i oni njega. Kada su čuli za njegovu smrt svi su se čudili kazavši: *«Pa ovih je dana bio u Pločama. Bio je zaista dobar, ali je puno jada vidio. Nije mu bilo lako»*.

Uvijek je ostao vezan uz Stablinu, Ploče i Baćinu. Svi su mu bili dragi prijatelji, i vjernici i oni koji to nisu. Kod njega nije bilo razlike, uvijek i na svakom mjestu branio je Plinjane i Baćance te je lijepo o svima pisao.

Fra Aleksandrovo mjesto za božićnu i uskrsnu ispovijed se znalo. Pred njegovom ispovjedaonicom najduži red, a posebno mladih. Svi su se rado kod njega ispovijedali.

Mnogima je dolazio na sprovode, a kad ne bi mogao onda bi izražavao svoju sućut. Njegovom smrću izgubili smo, župe Plina–Stablina i Baćina, prijatelja i zagovornika kod ljudi, ali vjerujemo da smo dobili zagovornika na nebu.

Dragi fra Aleksandre, kao župnik župa Plina–Stablina i Baćine danas se opraštam od Tebe. Ako smo Te uvrijedili tražim u svoje i u njihovo ime oprostnje, a mi od srca Tebi sve opraštamo. Neka Te uskrsnuli Krist uvede u svoje stado svetih i vjernih. Počivaj u miru Božjem pod ovim starodrevnim čempresima uz dragi Gospin samostan koji si toliko volio.

Oproštaj fra Stanka Radića

Pred osamdeset i četiri godine, u najljepšem predjelu, ne samo našeg Podbiokovlja, već i cijele obale Lijepa naše, konkretno u Donjim Brelima pojavio se jedan uočljiv kamen, za koji se postupno utvrdilo da to nije

biokovski vapnenac već čvrst komad granita u kome je sakriven ležao – čovjek. I taj čovjek, začudo bio je u isto vrijeme umjetnik i masa. Naime, Michelangelo je ovako rekao: «Kip je odavno u kamenu. Ja samo odbijam ono što je suvišno!»

Krhak dječak Nikola, a poslije fra Aleksandar, dlijetom umjetnika, uporno je odbijao sve «ono što je suvišno» izrastajući u predivnu statuu čija je ljepota dolazila iznutra. Vjeru autoriteta primljenu od dobrih roditelja poslije je i razumski ukrjepljivao, pa je u skladu sa zaključcima konačni životni cilj odlučno postavio izvan vremena i prostora, a živeći u vremenu i prostoru bistrim i poštenim okom otkrivao je Božje tragove. Kao tragač a ne pustolov postade zaljubljenik u prirodu, posebno u vrhunac njene ljepote – u čovjeka u kome je jasno gledao sliku Božju i upravo ga zbog toga neizmjerljivo volio. Zbog njega je postao maratonac u habituu.

Jedan drugi zaljubljenik u prirodu i njenog Autora oduševio ga je do kraja, pa završivši osnovno školovanje ostavlja obiteljski dom i obradovan odlazi u dom Gospodnji da bi kao sjemeništarac sa dlijetom u ruci iz svog granita stvarao čovjeka do zadivljujuće ljepote. Uzor mu je Franjo iz Asiza, koji je u ljubavi preteče uobičajenu praksu, pa je za brata imao vuka, a za sestru Lunu.

Svjedok sam kako je dolazeći na ljetne praznike, gotovo svakog dana, iz svog rodnog mjesta pješačio u Makarsku da bi upravo tamo na izvorištu franjevaštva, punio svoju bateriju, da bi mogao tragati za onima koji su daleko. Pješačeći svakoga dana po makadamskoj cesti oko tridesetak kilometara da bi mogao slaviti euharistiju, postaje «wunderkind» franjevačke duhovnosti stvarajući tako čvrst temelj za ono što će kao bogoslov obećati drhtavim glasom: «voveo et promito – zavjetujem i obećavam da ću živjeti u siromaštvu, poslušnosti i čistoći ...» I ostao je vjeran svojoj riječi do posljednjeg časa...

Zajedno sa mnogim i ostalim kolegama završio je u vrtlogu Drugoga svjetskog rata kada smo mobilizirani i u habituu sprovedeni do borbenih jedinica da bismo se tako uniformirani, sa mitraljezima i šmajserima na ramenima, izloženi ranjavanju i smrti kretali svakodnevno među stotinama poginulih, gazeći po lokvama njihove krvi... A kada je sve to završilo, nama koji ostadosmo na životu, upućena je prijetnja likvidacije ukoliko se usudimo povratiti u naše redovničke habituu i nastaviti studij teologije.

Međutim, htjeli smo ostati junaci, svjesni da i junaci umiru, ali također svjesni da junaci ne umiru od straha.

Povratili smo se ponovno na kolosijek kojim smo krenuli u život, prepuni stresova i trauma, akumuliranih od načina života u koji smo prisilno stjerani, ali ohrabreni i radosni što smo ponovno stavili ruke na plug, što se nismo

okretali nazad ... Iz vida nismo htjeli ispustiti orijentir pa i po cijenu preteških životnih uvjeta: glad gotovo nikada utažena, kroz čitavu teologiju četvorice u sobi koja je određena za jednoga. Bila je to spavaonica, učionica, rekreacijski prostor ... Izdržali smo i prihvatili takvu stvarnost da bismo po žrtvi, jasnoći cilja i vidljivog orijentira postali duhovnici, a ne samo službenici Crkve, koji će u preteškim poratnim uvjetima krenuti da traže izgubljene, nailazeći na mine uvijek spremne da raznesu... I mnoge su raznijele u montiranim procesima, a i bez ikakvoga procesa. Život je bio prejeftin ...

Dugoprugaš fra Aleksandar, uglavnom «per predes apostolorum», putovao je i tragao za onima koji su bili predaleko, doslovno: i gladan i žedan, optuživan za kolabraciju upravo od onih koji ni u mašti nisu spremni za takve pothvate. Lijepo je napisala Dijana Zovko u knjizi Maratonac u habitu: «Znao se približiti onima koji drugačije misle ... Njegove misli i djelovanja uvijek su bili jasni i dalekovidno proračunati ... Smatrao je važnijim postići bar nešto, nego skrštenih ruku pustiti da se mirimo s postojećim stanjem ... U to je vrijeme bio vulkan silne energije, bogat znanjem i dobrotom, obdaren neslomljivom voljom koja ne razara niti uništava nego gradi i obogaćuje.»

Bio je graditelj hramova: hramovi u ljudskim dušama dostojnima Boga – Božji stambeni prostor. Ali gradio je hramove od kamena i cementa iscrpljujući se do kraja u svome siromaštvu. Upravo takvi objekti u Drveniku i Podaci bit će i ostat će vika o čovjeku – svećeniku koji se iscrpljivao da bi drugi živjeli.

Iscrpio se do kraja: u srijedu 27. travnja 2005. godine u makarskoj ambulanti, preko rendgenskog snimka doznaje da su mu oba krila pluća potpuno bijela. Hitno je upućen u splitsku bolnicu Firule odakle je jedan dobri mladić u samostan Gospe od Zdravlja donio njegovu poruku: «Pošaljite mi časoslov i liturgijski kalendar!» Nije tražio nikakav produkt zemlje iako mu je mnogo toga bilo potrebno. Pohrlio sam k njemu, povratio se istog dana poslijepodne donijevši mu sve ono što je potrebno bolesniku. Bio je razgovorljiv i veseo iako svjestan svog konkretnog stanja: «Ovo mi je treća upala pluća. Mislim da je svršetak blizu!» Izgovarajući ovo nije bio paničar, jer spremni za odlazak nikad to nisu.

Jedan aforističar reče: «Vrijeme je učitelj koji ubija svoje učenike!» I evo, to ubojstvo je bilo na potezu. Sutradan poslijepodne ponovno sam ga posjetio, ali zatekoh ga mrtva. Negdje sam napisao kako su tegobe odmaklih godina «pianissimo» smrtnog hropca. Već dugo su ga pratile tegobe, ali smrtnog hropca nije doživio.

Fra Aleksandar ode u hipu, izmoreno srce, iako stimulirano pejs-makerom, bilo je nemoćno da zadrži vrijedni život. Otkrio sam mu lice: spuštene vjeđe pokrile su njegov veseo i blagi pogled. Udijelio sam mu odrješenje i vlašću

koju mi je dala Apostolska stolica otpuštenje svih grijeha, vjerujući da ni Božje oko neće otkriti bilo što što bi ga kompromitiralo, posebno ne gubitak milosti.

I ode naš fra Aleksandar! Nikome, pa ni fra Aleksandru nije potrebno plaćati kartu za putovanje u drugi svijet, ali ulaznica u obećani život svakako se plaća. I platio ju je! Donio je Bogu pune ruke dobrote, duhovne ljepote, franjevačke jednostavnosti, pa je sigurno čuo «Dođi slugo, dobri i vjerni!»

I ode naš fra Aleksandar, koji nikad nije izgubio našu franjevačku dušu, koji nije dozvolio samome sebi da bude puki službenik umjesto pastira, koji uporno traži izgubljenju, pa jer je srcem gledao i tražio bolje je vidio i brže našao.

I ode naš fra Aleksandar, koji nikada nije stavljao masku na svoje lice znajući da su maske u određenom smislu uvijek prozirne. Stavljaju se da bi se pokrilo ružno lice i izopačena duša. Nije mu to bilo potrebno.

I ode naš fra Aleksandar, koji je velike Božje darove vrijeme i prostor obilno iskoristio do kraja i spisateljskim radom po kojima će oni koji dolaze znati da je živio.

I ode naš fra Aleksandar, koji nije čekao smrt (kao mnogi tragičari) da bi tek tada doznao za smisao života, vjerujući da je ona točka na vrijeme, a dvotočka za vječnost.

I ode naš fra Aleksandar, siromašni i skromni fratar znajući vrlo dobro da je skromnost vrlina koja ne izaziva niti se može izazvati.

I ode naš fra Aleksandar, koji nikome nije uskratio ljubav, znajući da ona ostaje dugovanje koje se ne može anulirati, te da mržnja uvijek ostaje projekcija vlastite ružne slike na platnu druge osobe.

I ode naš fra Aleksandar, koji nikad nije svoj ugled dohranjivao umjetnim gnojivom bojeći se da mu lakti ne dobiju na oštini, a stopala na težini. Njega je Bog naučio da treba vladati ljubavlju i služenjem, stojeći tako čvrsto na Gospodnjim stazama.

I ode naš fra Aleksandar, koji je kroz čitav život uspio izbjeći sve zabranjene ulaze kako ne bi prispio onamo odakle izlaza nema.

I ode fra Aleksandar, koji je u sebi nosio mir, pa nikoga nije uznemirivao.

I ode fra Aleksandar, koji je bio slobodan i kada se nalazio iza zatvorskih rešetaka, znajući da je u prednosti pred sužnjima na slobodi.

I ode naš fra Aleksandar, koji je bio biblijski mudar i dozvolio da njegova preoštra savjest svakodnevno razgovara s konkretnim načinom života.

I ode naš fra Aleksandar, koji u toj biblijskoj mudrosti svoj životni cilj nikada nije stavljao u vrijeme i prostor.

I ode naš fra Aleksandar, koji je u ranoj dobi svog života učio da put ka pobjedama vodi kroz umiranje nižeg čovjeka u nama ne odustajući od stalnog bdijenja nad samim sobom.

I ode naš fra Aleksandar, koji je shvatio da uzde koje je odlučno stavio u čeljusti toga nižeg čovjeka u sebi ne čine čovjeka konjem, već da čovjeka čine čovječnijim.

Upravo zato, vijesti o njegovoj smrti, kod svih onih koji su ga poznavali, izazivala je spontanu tvrdnju: umro je svetac! Sada, kada više nije među nama, čini mi se da je u tom čvrstom komadu granita živio jedan od prve Franjine braće, originalni franjevac, donijevši i u ovo naše vrijeme Franjin duh.

Na Trgu sv. Petra u Rimu, prigodom smrti Ivana-Pavla II., Velikog, čuo se glas naroda, a koji je u ovom slučaju bio i glas Božji: «Santo subito!» Zanimarimo za fra Aleksandra onaj subito, ali santo mora ostati, jer on je to bio!

Kažu da je posljednja riječ velikog i svetog pape Ivana-Pavla II. bila : «Amen!». Ja bih tu malu riječ stavio na fra Aleksandrov život. Neka je tako bilo! Dobro je da je tako bilo! Gotovo bolje i nije moglo biti! Iz onog komada granita cijeli život odbacivao je sve što odudara od zaokruženog čovjeka, redovnika i svećenika. U svoj svojoj ljepoti kip je izišao vani i odselio u nadsvijet.

A sada, dragi fra Aleksandre, mirno snivaj svoj posljednji san sve dok te zvuk trublje ne probudi! Mirno, kažem, jer san kojeg je Bog sanjao nad tvojom kolijevkom u potpunosti se ostvario.

Neka ti je vječni mir i pokoj!

Oproštaj fra Nikole Radića

Dragi brate fra Aleksa!

Nakon dvadesetak godina našega zajedničkog života u ovom samostanu, naravno u raznim razdobljima, danas kad Ti je u Tvojoj 84. godini Gospodin rekao: *Dođi, slugo dobri i vjerni, u nebesko kraljevstvo!*, usuđujem se Tebi upraviti nekoliko riječi zahvale.

Vječni svećenik Isus pozvao Te u svoju službu, Tebe slabašna i bolešljiva dječaka, koji je cijeli život nosio različite bolesti. Uza sve si bio uvijek živahan, marljiv, susretljiv, a nadasve pobožan.

Hvala Ti, što si od prvog časa, kad si počeo shvaćati, spremno i odlučno prihvatio Isusov poziv, što su ti ga Tvoji pobožni roditelji u srce usadili: *Vrši*

zapovijedi! A sam Isus je naglasio najvećom od svih: *Ljubi Boga vrhu svega, a bližnjega svoga kao samoga sebe!* Ti si to vršio kao da je Isus to rekao ne samo svakom čovjeku, nego posebno Tebi.

Hvala Ti, *što si ljubio boga vrhu svega* i u tome si bio primjer svima, u svakoj prigodi u zgodno vrijeme i nevrijeme. Kada su Te 1944. godine, kao mladog bogoslova, iz škole pozvali u rat, nisi ništa uzeo sa sobom nego *Brevijar* (svećenički molitvenik) i do kraja rata, pa i na fronti nosio u svom džepu i u slobodno vrijeme javno molio.

Hvala Ti, *što si ljubio svoga bližnjega kao samoga sebe*. To si pokazao bezbroj puta radeći i kao pastoralni radnik, revno i požrtvovno, ne štedeći sebe za svoje stado i svakoga čovjeka. U susretu sa svima nisi gledao tko je tko, nego si svakome, malomu i velikomu, tako pristupao da je svatko u Tebi mogao zapaziti Božjega čovjeka djetinje duše. Kada je nemili potres zadesio 1962. godine ovaj kraj, te je narod bio evakuiran, ostalo je samo nekoliko starih i bolesnih. Svako si jutro iz samostana išao pješice sedam kilometara u svoju župu Drvenik noseći mlijeko starijima i nemoćnima.

Posuđivao si knjige školarcima. Kada je ne bi imao, Tebi nije bilo teško poći do Zagreba ili Sarajeva, ili ne znam gdje, i nabaviti je, samo da pomogneš mladim ljudima. I sve to činio si iz ljubavi i iz posluha Božjoj zapovijedi.

Za sve Ti hvala. Uza sve manjkavosti i pogreške, od kojih ne može pobjeći nijedan čovjek, bio si uzoran svećenik, redovnik i čovjek. Bila Ti laka samostanska, zaostroška i hrvatska gruda.

Počivao u miru Božjem!

Oproštaj fra Vjeko Vrčića

Dragi naš fra Aleksa!

Iznenadila nas je u Imotskome tužna vijest, da je prestalo kucati tvoje dobro i plemenito srce. Spremao sam se posjetiti Te kako bi malo obnovili stare životne uspomene. Tvoj stari odgojitelj u gimnaziji, i kroz svećenički život iskreni prijatelj, ipak je došao u Zaostrog, ali ne da ti zaželi dobro zdravlje, već da ti rekne vječni pokoj.

Dolazim iz Imotskog da ti prenesem pozdrave imotskog samostana, u kojem si proveo 12 prvih godina svojeg plodnoga svećeničkog života. Pozdravljaju te samostanski i crkveni hodnici po kojima si držao vjeronauk. Pozdravljaju te putovi i puteljci, po kojima si gazio skupljajući djecu na vjeronauk u ona tužna komunistička vremena. Pozdravlja te sudska zgrada u čijim si zatvorima proveo petnaest dana, jer si bio kriv što si svećenik. Pozdravljaju te staze Imotske krajine, po kojima si kročio pomažući okolnim župnicima u

potrebama i zamjenama. Nije te zaboravilo ni kamenje, kojim si bio zasut u Runovićima, dok si nosio Svetotajstvo umirućem. Pokoj tvojoj duši žele biokovski putovi, na kojima te je jednom preplašio vuk. Nisu te zaboravila sela hercegovačke Bekije, po kojima si kupio dječake za sjemenište. Pozdravljaju te brda i doline, po kojima si često kročio uvijek pješke u fratarskim sandalama. Posebno te pozdravlja Proložac, gdje si godinu dana zamjenjivao prognanog župnika, uz pomoć starog Penjare i gosteći se murvama, koje su te krijepile u ona gladna vremena.

Dragi fra Aleksandre, ostavio si neizbrisivu uspomenu u Imotskome. I danas te se sjećaju nekadašnji tvoji učenici, kojima si držao vjeronauk u školi, kao posljednji vjeroučitelj u Imotskoj školi. Nisu zaboravili tvoje velikodušno srce, tvoju jednostavnost i ljubav prema bratu čovjeku, koja se izlijevala svuda, gdje si dopirao u teška, za Crkvu i narod, komunistička vremena.

Dragi prijatelju, upoznali smo se dok si bio u sjemeništu i gimnaziji. Zavolio sam te, jer si kao dječak disao Božjim duhom. Dobar učenik, pomalo skrupulozan, bio si uvijek tih i pobožan. Naše je prijateljstvo ustrajalo sve do tvojih posljednjih dana. Ni jedna tvoja knjižica nije izišla iz tiska, a da nije dospjela u moje ruke. Podržavao sam te uvijek s dobrim i poticajnim kritikama, javno i privatno. Vidio sam da ti je drago kad te netko razumije.

Želim ti pomoć Majke Božje, koju si volio i pokoj u krilu oca Abrahama u Božjem kraljevstvu.

Tvoj stari profesor fra Vjeko.

Oproštaj dr. Božidara–Darka Šošića

Preuzvišeni oče nadbiskupe, mnogopoštovani oče Provincijale, dragi svećenici, drage sestre i braćo vjernici. Sa svima vama, posebno sa najbližom rodbinom pokojnog fra Aleksandra, dijelim iskrenu sućut.

Nalazimo se pred posmrtnim ostacima serafina ljubavi, svjedoka Božjeg na zemlji, oca fra Aleksandra Ribičića ili kako smo ga mi Breljani od milja zvali, našeg Nikolice.

Dok su njegovi posmrtni ostaci tu pred nama koje ćemo uskoro položiti u utrobu hrvatske grude u sjeni njemu najdražeg samostana u Zaostrogu, njegova plemenita duša, uvjeren sam, već je u zagrljaju Oca Nebeskoga.

Gajim uvijek posebno poštovanje i privrženost prema braći franjevcima, mojim dragim prijateljima i kolegama iz sjemeništa, ali danas moram reći da me nitko nije toliko podsjećao na Sv. Franju, kao moj prijatelj fra Aleksandar. Franjina jednostavnost kojom je zračio, mene je u svim susretima s njim ispunjavala posebnim zadovoljstvom.

Dragi prijatelju i brate, Ti si posljednji svećenik iz tvoga rodnog mjesta Brela, a ja posljednji sjemeništarač, koji se na neki način osjećam članom provincije Presvetog Otkupitelja, jer je ona ugradila temeljni pečat cijelom mom životu, što s ponosom i ovom prilikom ističem. Tužno zar ne da smo posljednji? Dragi Aleksandre, isprosi nam kod Gospodina nasljednike.

Dragi naš Nikolica, mi tvoji prijatelji, a vjerujem i svi Breljani izuzetno smo ponosni na Tebe, na Tvoju odanost Brelima na odanost franjevačkom redu i svećeništvu. Za Tebe se zbilja može reći: «Dobar pastir jer što kaže ino i sam svojim potvrđuje činom». Revno si vršio svoju svećeničku i redovničku dužnost. Uz to si mnogo toga vrijednog napisao o Brelima i Breljanima na čemu ti iskrena hvala u ime svih Breljana i u moje vlastito ime. Sve svoje knjige si dijelio velikodušno besplatno.

Kad ti se god ukazala prilika došao si usput u Brela na čašicu razgovora interesirajući se za svaku pojedinost. Kad nisi mogao doći, sva događanja pratio si preko telefona i davao podršku. Kad smo obnavljali crkvu Sv. Nikole, Župnu crkvu, kapelu Sv. Roka, podizali spomen kamen biskupu Bjankoviću, don Anti Soljaniću itd. Ti si dušom i tijelom bio prisutan. Dragi naš fra Aleksandre, hvala ti na svemu a posebno na pisanoj i izgovorenoj riječi koju si nesebično dijelio i životom svjedočio.

Tvoja svijeća nije izgorjela, ona sada još jače plamti u nama i poziva da i mi, poput Tebe, budemo Kristovi svjedoci na zemlji.

Dragi Nikolica, sada bi Ti na rastanku najradije rekao doviđenja, ali ne osjećam se toga dostojnim, jer tamo gdje Ti ideš ja ne mogu stići. Tvoje je mjesto među anđelima i zato ti kažem: «Zbogom». Moli za mene, moli za Brela i Breljane, moli za cijeli Hrvatski narod kojeg si neizmjerljivo ljubio.

Snivaj snom pravednika u sjeni Tvog najdražeg samostana, uz miris Tvog «Arboretuma» i uz šum hrvatskog mora sve dok te posljednja trublja ne probudi na Uskrsnuće života.

Oproštaj akademika dr. Adolfa Dragičevića

«SMRĆU FRA ALEKSANDRA UMRO JE DRAGOCJENI DIO ZAOSTROGA»

Kada je početkom svibnja u ranim popodnevnim satima zakucalo «mrtvačko zvono», žitelji Zaostroga, maloga primorskog naselja više poznatog po drevnom Franjevačkom samostanu i Starcu Milovanu, pohitili su da saznaju tko je to umro, kad zvono tako dugo «breca». Vijest je bila toliko tužna i šokantna da je sve stanovnike zaprepastila i u zajednički plač natjerala. Teško je, naime, bilo povjerovati da je u bolnici u Splitu neočekivano preminuo fra Aleksandar, njihov nezaboravni sumještani, dugogodišnji

prijatelj, revnosni dušobrižnik, istaknuti samostanski starješina, pisac, povjesničar, kroničar i marljivi čuvar kulturnoga blaga Kačićeva samostana. Kolikogod Zaostrožanima bilo teško prihvatiti žalosnu vijest, ipak su morali prihvatiti tu tužnu činjenicu, kad je na brojna telefonska pitanja vijest potvrđivao fra Ante Babić, zaostroški gvardijan.

Cijelo je selo začas u crno zavijeno i iz svakoga je oka kanula suza ganuća i oproštaja. Tugovalo se je i naricalo za odlaskom najdražega i najpoznatijeg «nezaostroškog Zaostrožanina». Njihov je fra Aleksa – kako su ga mještani u znak prijateljstva i prisnosti nazivali – stigao u onim poratnim vremenima iz pitoreskних donjoprimorskih Breła i nastanio se u Samostanu pod Viterom. Kratko je pastoralno djelovao župama Imotske krajine, a onda je «bacio sidro» i ostao u Kačićevu Zaostrogu preko pola stoljeća, tj. sve do smrti, kao da je rođeni Zaostrožanin.

Fra Aleksandar je zavolio Zaostrog, proživio u njemu najbolje i najplodnije dane svoga života i ostao mu vjeran sve do iznenadne smrti. Ljubavlju dušobrižnika, pažnjom prijatelja, odanošću skrbnika i nezaboravnim djelovanjem svećenika, misionara, graditelja, čuvara i istraživača kulturnoga blaga fra Aleksandar je postao i ostao vanjski član svake zaostroške obitelji. Svi u njemu gledaju i pamtit će ga kao zaslužnoga redovnika, marljivoga gvardijana, istaknutog intelektualca, uglednoga poslanika Crkve i zapaženoga člana Provincije Presvetoga Otkupitelja.

Fra Aleksandar je iza sebe ostavio dvije sagrađene crkve (u Drveniku i Podaci), obnovio crkvu sv. Bare u Zaostrogu (u Starom Selu), uredio samostanski kloštar, izradio velike i vrlo lijepe jaslice, uredio bogatu i veliku samostansku biblioteku, kao zaljubljenik u prirodu poput sv. Franje Asiškoga dugo se godina brinuo za botanički vrt s mediteranskim raslinjem i rijetkim biljkama, koje je ovjekovječio svojom posljednjom knjigom «Arboretum Kačićeva samostana» (2004.)

Naš je fra Aleksa sve to mogao i uspio postići zahvaljujući neuobičajeno povezanim i skladnim duhovnim i svjetovnim, redovničkim i ljudskim osobinama. On je zračio prijateljstvom, povjerenjem i odanošću.

Zaostrožani su ga od početka takvoga prihvatili i bili uvjereni da im je to dar Providnosti, jer je svakoj zaostroškoj obitelji beskrajnom brigom i marom za stare i mlade bio drugi otac i brat, prijatelj i suradnik. Redovito je svakoga posjećivao, posebno bolesnike, savjetovao i pomagao. Mještani su se u svakoj prilici odnosili prema fra Aleksi kao prema pravomu Zaostrožaninu, dobrom i starom poznaniku i prijatelju, partneru i suradniku, od kojega se u svako doba može čuti mudri savjet, osigurati dobru preporuku i dobiti svaku pomoć.

Pomagao je preko svojih poznanika rješavanju složenih obiteljskih i osobnih problema, brinuo se za odgoj mladih, obrazovanje đaka i studenata, zapošljavanje nezaposlenih, a i često je i novčano pomagao siromašne, nemoćne i bolesne. Bila su mu svaka vrata otvorena i svi su ga prihvaćali kao osobu koja zaslužuje najveće povjerenje, a tako se je i on odnosio prema drugima.

Njegovim odlaskom s ovoga svijeta Zaostrožani su najviše izgubili. Zato taj neprežaljeni gubitak opravdava riječ kojom smo naslovili ovaj opraštaj od našega dragog Pokojnika. Doista s potpunom se pravom može ustvrditi, da je smrću fra Aleksandra Ribičića umro najdragocjeniji dio Zaostroga!

Priznanje i zahvalnost bibliofilu i piscu fra Aleksandru

Mjesto riječi opraštaja

Naš dragi fra Aleksandar bio je fratar i svećenik koji je silno ljubio svoje kleričko zvanje i izgarao kao pastoralni djelatnik radeći na slavu Božju i korist povjerenih mu duša. Jedan mi je njegov prijatelj nedavno rekao da je fra Aleksandar «posljednji kasićni franjevac staroga kova». Čini se da to nije daleko od istine.

Budući da su drugi nastojali sa svoga aspekta osvijetliti njegov život i djelovanje, ja bih se želio osvrnuti samo na jedan vid, za koji mnogi smatraju da ne spada na pastoral.

Stari su Grci od riječi *philos* (prijatelj) i *sophia* (mudrost) stvorili složenicu *filozof*, koja označava ne samo čovjeka koji se bavi filozofima i filozofijom, nego u prvom redu onoga koji istražuje smisao i svrhu svemira i čovjeka. Slično i grčke riječi *biblos* (knjiga) i *philos* dadoše europskoj kulturi i civilizaciji riječ *bibliofil*, koja označava čovjeka koji ne samo da voli knjige, nego ih i skuplja i čuva, a onda ih i proučava i koristi, pa čak i piše.

Budući da je fra Aleksandar bio dugo godina u Zaostrogu *knjižničar* samostanske knjižnice, *župnik* i *gvardijan* (dva mandata), svaki je dan gledao «veliku hrpu» knjiga koje su bile u jadnom stanju nakon strahota II. svjetskog rata, poratnih neprilika i posebno velikoga potresa, koji je u siječnju 1962. god. zadesio Makarsko primorje i gotovo srušio Samostan u Zaostrogu. Kada su se prilike nešto sredile i kad je uređen prostor za samostansku knjižnicu, na poticaj jednoga vrhunskog intelektualca, prihvatio se posla i ustrajno i marljivo radio. Iako nije bio stručni bibliotekar, ipak je obavio dobar dio posla.

No, imao je i suradnika, od kojih treba posebno istaknuti *dr. Pavla Knezovića*, koji je kroz duge godine preko ljeta stručno i ustrajno radio. Rezultat toga dugogodišnjega rada su dvije knjige: «*Blago knjižnice Kačićeva samostana u*

Zaostrogu» (1999.), u kojoj su obrađene 24 inkunabule i 336 knjiga na stranim jezicima, koje su tiskane u XVI. stoljeću, i «*Stare i rijetke hrvatske knjige samostana u Zaostrogu»* (2002.), koja obrađuje 329 tzv. «*vetustiora croatica*», tj. knjige na hrvatskom jeziku tiskane do 1850. godine. Kad se zbroje jedne i druge, to je 689 vrlo vrijednih i rijetkih knjiga, od kojih su neke *unikati* i stoga spadaju među najvrjednije knjige što ih posjeduju knjižnice u Hrvatskoj. Sve su one stručno obrađene, objavljene i tako postale dostupne svim zainteresiranim znanstvenicima. Da je taj veliki i važni posao obavljen velika je zasluga našega fra Aleksandra.

Fra Aleksandar je imao vrlo mnogo poznanika i prijatelja. Uspio je od njih dobiti, uglavnom na dar, *oko 10.000* naslova, tiskanih u posljednjih 50-ak godina. Ako se tome pribroje i mnogi časopisi i nekoliko tisuća turističkih prospekata iz domovine i inozemstva, onda treba priznati da je fra Aleksandar doprinio samostanskoj knjižnici više nego bilo tko drugi.

Knjige treba čuvati, ali bi bila prava šteta, ako bi bile pohranjene u knjižnicama kao da su u grobnicama i ako ih nitko ne bi smio ni dirnuti. Toga je fra Aleksandar bi svjestan, pa je rado posuđivao onima koji su tražili. Ne samo da su navraćali učenici i studenti koji su trebali pisati maturalne i diplomske radove, nego i mnogi sa završenim fakultetima koji su pripremali radove za magisterij ili doktorat. Ako ne bi bilo knjige u knjižnici u Zaostrogu, znao ju je naći u drugim mjestima: Makarskoj, Sinju, Zadru, Zagrebu, Sarajevu i drugdje. I kao dugogodišnji arhivar brinuo se za arhivske dokumente i pružao ih znanstvenicima na korištenje.

Ne samo to. S puno je ljubavi i mara čuvao samostanske muzejske zbirke i rado bio vodičem brojnim turistima koji su dolazili u Kačićev samostan. Čak je kao gvardijan tiskao *Prvi turistički samostanski vodič*. Kad je primao brojne učenike raznih škola, najprije bi ih uveo u samostansku crkvu, kratko bi se pomolili, zapjevali koju crkvenu pjesmu, a onda bi im govorio o crkvi, fra Andriji Kačiću (u crkvi je pokopan), klausturu, muzejskim zbirkama, knjižnici i «*Botaničkom vrtu*», za koji je na poseban način zaslužan. Ne samo da je sadio i zalijevao, nego je i donosio nove biljke iz raznih krajeva domovine, ali i iz inozemstva, npr. iz Njemačke.

Jednom mi je rekao kako nikada nije pomislio da će napisati neku knjižicu. No, dugogodišnje drugovanje s knjigama i arhivskim dokumentima, potpomognuto savjetima prijatelja i znanstvenika, ponukalo ga je da se prihvati pera. Tako je fra Aleksandar od knjižničara, arhivara i turističkoga vodiča postao i pisac. Evo njegovih objavljenih djela:

1. *PODACI*. U prigodi 400. obljetnice prvoga spomena imena Podaca, Podaca, 1972., str. 172. Naslovu stranicu izradio akad. slikar Mladen

Veža. Obradena je geografija, povijest mjesta i župe, privreda, stanovništvo i turizam, sažeci na stranim jezicima (njemački, francuski, engleski i talijanski), literatura, ilustrirano.

2. *CRTICE O ŠKOLSTVU U ZAOSTROGU*. U prigodi 100. obljetnice pučke škole u Zaostrogu (1888.–1988.), Zaostrog, 1989., str. 142. Povijest samostana i škola u samostanu (pučka, srednja, novicijat, filozofija i teologija), popisi učenika i profesora sa životopisima, sve o pučkoj školi (gradnja, učenici i učitelji), literatura, sažeci na engleskom i njemačkom jeziku, ilustrirano.
3. *MOJ KRIŽ NA MRTVIM ZGRADAMA*. Doživljaji stablino–plinsko–baćinskog župnika, Zaostrog, 1992., str. 167. Pregled prošlosti i sadašnjosti župe Pline–Stabline i Baćine, literatura, sažeci na njemačkom i engleskom jeziku, ilustrirano.
4. *MOJ KRIŽ NA ŽIVIM ZGRADAMA*. Zaostrog, 1993., str. 151. Opis života i djelovanja u poratno doba u Imotskoj krajini (1949.–1961.), posebno djelovanje župskoga pomoćnika u Imotskomu i župnika u Prološcu, literatura, sažeci na engleskom i njemačkom jeziku, ilustrirano.
5. *BONACE I NEVERE*. U povodu 500.obljetnice prvog spomena imena Zaostrog, Zaostrog, 1994., str. 342. Zanimljivo štivo putopisnoga, memoarskog i esejističkog karaktera pruža «zgode i nezgode», autobiografske doživljaje fratra u Imotskoj krajini Makarskom primorju. U «olovno doba» bilo je puno problema i poteškoća, «nevera», ali je bilo i lijepih trenutaka, «bonaca». Literatura, sažeci na engleskom i njemačkom jeziku, ilustrirano.
6. *GLAS SRCA*. Zaostrog, 1995., str. 96. Zbirka pjesama (religiozne, refleksivne, rodbinske, prijateljske...). Oprema i crteži: Jozo Bekavac. Zanimljivo je da su neke pjesme iz ove zbirke prevedene na španjolski u Caracasu (Venezuela).
7. *ZRNCA ZAHVALNOSTI*. Zaostrog, 1996., str. 96. Zbirka pjesama (teme: duhovnost, domovina, priroda...). Oprema i crteži: Jozo Bekavac.
8. *PODRIJETLO RIBIČIĆA U BRELIMA*. Zaostrog, 1997., str.158. Obraden je zaselak u kojima živi pleme Ribičića, navedeno podrijetlo, zanimanja, svećenici i iseljenici. Oprema: Jozo Bekavac, literatura, ilustrirano.
9. *ARBORETUM KAČIĆEVA SAMOSTANA*. Zaostrog, 2004., str. 120. U prigodi velikoga jubileja fra Andrije Kačića (1704.– 17. IV.– 2004.) knjiga donosi članke i pjesmu o fra Andriji i prikaz postanka (1971.) i razvoja «botaničkoga vrta», koji je u novije vrijeme nazvan «arboretum». U prilozima su navedene brojne ljekovite biljke, stari botaničari, školstvo, kulturno blago i turizam u Zaostrogu. Literatura, bogato ilustrirano u boji.

Kako je već spomenuto, fra Aleksandar je kao gvardijan i odgovorni urednik izdao vodič *FRANJEVAČKI SAMOSTAN ZAOSTROG* (tekst fra Karlo Jurišić), Zaostrog, 1981., str. 24. Sažeci na stranim jezicima (njemački, engleski, talijanski, češki), ilustracije u boji, (naklada: 10.000 primjeraka).

Fra Aleksandar se povremeno javljao prigodnim člancima i pjesmama u raznim publikacijama.

Hrvatsko književno-znanstveno društvo, Klub znanstvenika i književnika u Rijeci, primio je fra Aleksandra u Društvo kao redovitoga člana (Marija Katarina Kujundžić, predsjednica, Rijeka, 6. I. 1993.).

Više je puta fra Aleksandar govorio za novine i HRTV o duhovnom, povijesnom i kulturnom blagu Kačićeva samostana u Zaostrogu.

Treba upozoriti da nema puno fratara koji su doživjeli da je još za njihova života napisana knjiga o njihovom životu i djelovanju. To je za fra Aleksandra učinila mlada profesorica hrvatskoga jezika Diana Zovko u knjizi pod naslovom *MARATONAC U HABITU*, Brela-Široki Brijeg, 2002., str. 335. Kazalo imena, ilustrirano.

I još nešto. Koliko je fra Aleksandar cijenio *BIBLIJU*, knjigu nad knjigama, *MISAL* i *ČASOSLOV*, dvije knjige koje su svojevrsni sažetak i tumač Biblije, najbolje pokazuje sljedeća činjenica. Kad je došao u bolnicu u Split i liječnici mu rekli da mora ostati nekoliko dana, odmah je zamolio jednoga mladića da pođe u Samostan Gospe od Zdravlja i zamoli oca gvardijana da mu pošalje Časoslov, da bi kao svećenik i redovnik mogao redovito moliti službenu crkvenu molitvu.

Zbilja, dan prije smrti nije mogao ostaviti ljepše svjedočanstvo svoje ljubavi prema svetim knjigama i prema službenoj crkvenoj molitvi – *Časoslovu!*

Fra Gabrijel Jurišić

† fra Mijo Čaleta

Br. 01-272/05.

Split, 31. svibnja 2005.

Predmet: *Molitva za pok. fra Miju Čaletu*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Miju Čaletu, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. Misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologiju pojedinih samostana neka se upiše na dan 29. svibnja 2005. godine:

Fra Mijo Čaleta rodio se 15. kolovoza 1946. u Vinovcu (Blizna). U novicijat stupio 13. srpnja 1963. na Visovcu. Svečane zavjete položio 5. travnja 1970. u Makarskoj. Od 1980. godine obnašao je službu profesora matematike na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, a od 1988. do 1991. službu definitora Provincije.

Umro je u bolnici Križine u Splitu, 29. svibnja 2005. godine, a 31. svibnja 2005. pokopan u samostansku grobnicu u Sinju.

Homilija oca Vikara

U ime odsutnog i bolesnog o. Provincijala koji bi ovom zgodom bio ovdje, pozdravljam Vas, draga braćo svećenici, redovnici, redovnice, poštovana rodbino, cijenjeni profesori i nastavnici iz naše Franjevačke klasične gimnazije, dragi bogoslovi i sjemeništarci te ostali đaci iz naše Gimnazije, prijatelji i znanci našega brata pok. fra Mije Čaleta, dragi vjernici!

Kad smrt progovori, tada čovjek i ljudska riječ zašuti. Ali u tom trenutku živa i djelotvorna Riječ Božja snažno i jasno progovara:

“Pravednik, ako i umre prije vremena, naći će mir. Jer duljina dana ne čini starost časnom, niti se ona mjeri brojem godina. Već razboritost – to su sjedine ljudske, i krepostan život – zrela starost... Stekavši savršenstvo u malo vremena, dugo je živio.”

Ovu Božju riječ možemo primijeniti i na našega brata pok. fra Miju. Iako je preminuo u 58. godini života, dugo je živio.

Fra Mijo Čaleta, rođen je 8. kolovoza 1946. u Vinovcu, župa Blizna, od oca Marijana i majke Stane r. Čaleta. Kršten je 8. rujna 1946. u Primoštenu s imenom Mijo. Krizmanje 15. kolovoza 1960. u rodnoj župi Blizna. Prva četiri razreda osnovne škole pohađao je u Vinovcu, od 1953. do 1957. Od 5. do 8. razreda pohađao je školu u Blizni, od 1957. do 1961. godine. Franjevačku klasičnu gimnaziju pohađao je u Sinju, od 1961. do 1967. Filozofiju i teologiju pohađao je u Makarskoj, od 1967. do 1973.

Stupio je u novicijat na Visovcu, 13. srpnja 1963.

Svečane zavjete položio je u Makarskoj, 5. travnja 1970.

Red đakonata primio je u Makarskoj, 5. prosinca 1971.

Za svećenika je zaređen u Drnišu, 29. lipnja 1972.

Svoju mladu misu slavio je u rodnoj župi Blizna, 2. srpnja 1972. godine.

Poslije svećeničkog ređenja poslan je u Frankfurt na Majni – u Njemačkoj, na studij matematike – za potrebe nastave na našoj Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji. Po dolasku sa studija Uprava provincije odredila mu je službu profesora na našoj klasičnoj gimnaziji u Sinju. Tu je službu obavljao od 1980. do svoje smrti.

Osim profesorske službe bio je i zamjenik ravnatelja naše gimnazije.

Od 1988. do 1991. bio je definator Provincije, a u samostanskom životu uvijek je stajao na raspolaganju svojim starješinama.

Dragi fra Mijo, u malo godina dugo si živio. Za tvoj život mogli bismo ukratko ovako kazati: bio si skroman, jednostavan, tih i radin fratar. Bio si prepoznatljiv kao mali brat svetog o. Franje. Tvoja tiha prisutnost ugodno je i pozitivno utjecala na životnu i radnu sredinu, kako u Sinju – u samostanu, tako i u gimnaziji.

Biti profesor matematike kroz 25 godina zahtijevalo je mnogo strpljivosti, ljubavi i ustrajnosti. Smatram da to mogu posvjedočiti svi tvoji bivši i današnji kolege profesori, a na poseban način tvoji dragi učenici.

U ime franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, u ime mnogopoštovanog o. Provincijala i u svoje osobno ime, zahvaljujem o. nadbiskupu Marinu Barišiću na *izrazima* sućuti, o. gvardijanu ovog samostana, ravnatelju naše klasične gimnazije, svim prisutnim svećenicima, redovnicima i redovnicama, bogoslovima i sjemeništarcima, rodbini, prijateljima i znancima te bolničkom osoblju bolnice Križine u Splitu.

Hvala svima vama koji ste sudjelovali na ovoj svetoj misi za našeg brata pok. fra Miju Čaletu.

Ovdje, u svetištu čudotvorne Gospe Sinjske, u kojem je fra Mijo proveo najveći dio svoga života i rada, preporučimo našega pok. brata u svoje osobne i zajedničke molitve. Osobna i zajednička molitva za pokojne znak su zajedništva, vjere, pravde, ljubavi i mira.

U ime naše Franjevačke provincije izražavam iskrenu sućut ožalošćenoj rodbini: bratu Jeri s obitelji i sestri Boji s obitelji.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine, i svjetlost vječna neka mu svijetli. Amen!

Oproštaj ravnatelja Franjevačke klasične gimnazije u Sinju fra Nedjeljka Jukića

Za nas kršćane ne postoji dvojba kad se nađemo pred pitanjem je li smrt svršetak ili samo prijelaz u novo postojanje. Mi tada odgovaramo izričajem vjere: Smrt nije svršetak nego prijelaz.

No, ipak kao ljudi uvijek ostanemo potreseni onom stranom smrti koja je nedokučiva, tajanstvena, nepoznata i našim osobnim iskustvom neprovjerljiva, a time i našoj ljudskoj naravi u najmanju ruku neprivlačna, da ne kažem odbojna i zastrašujuća. I to je jedan od razloga da je svaka smrt povod uozbiljenju, a smrt bliske osobe, uz to i prerana, još je i više – ona je gubitak i osakaćenje, koliko god vjerom spoznavali da je to samo privremeno. Jedan rimski pisac (Publilius Syrus) napisao: *Homo totiens moritur quotiens amittit suos* (Čovjek umire onoliko puta koliko puta izgubi svoje drage). Doista, smrt, sa svim onim što je prati, postaje dio nas samih svaki put kad od nas odvoji osobu s kojom smo dijelili životnu svakodnevicu, radosti i tegobe. Jedan dio nas ostaje postojati jedino kao uspomena po kojoj ipak i nakon tvarnog razdjeljenja draga osoba ostaje prisutnom i bliskom.

Naša se gimnazijska zajednica evo u manje od dva mjeseca dvaput blisko suočava sa smrću: najprije nas je tragično napustio učenik na pragu obećavajućeg života, a sada prerano odlazi učitelj, redovnički subrat i kolega, naš dragi fra Mijo. I dok tajnu i nelagodu smrti proničemo i nadvladavamo svjetlom vjere, uvjereni da se život dragih nam osoba nastavlja u novome i bogatijem obliku, želimo dati oduška našoj boli, ali i odati svoje poštovanje jednome predanu ovozemaljskom životu čovjeka, redovnika i učitelja koji se trošio i izgarao tu među nama i kojega je opaka bolest obilježila mučeničkom patnjom u njegovu posljednjem mjesecu trajanja. Želimo zadržati u uspomeni ono što je sada od nas odvojeno fizički. Želimo u sjećanju zadržati dragi lik, nasmješten i dobrodušan, sa svim onim obilježjem plemenite ljudskosti koje smo bili svjedoci i kojom smo bili obogaćivani. Želimo našem fra Miji zahvaliti za plemenitost i dobrotu prizivajući u sjećanje ono što je on bio.

Kako ovdje nije potrebno iz fra Mijina životopisa ponavljati što je već rekao provincijski vikar fra Petar, ograničit ću se na ono što o fra Miji treba dodati kao o čovjeku, fratru i osobito profesoru Franjevačke klasične gimnazije u Sinju.

Nakon studija matematike na Sveučilištu Johan Wolfgang Goete u Frankfurtu fra Mijo 1980. postaje profesorom na Franjevačkoj gimnaziji u Sinju i tu službu obavlja do smrti 29. svibnja 2005.

Svih 25 godina profesorske službe predavao je matematiku, desetak godina fiziku, nekoliko godina informatiku i jedne školske godine i sociologiju.

Uz profesorski rad bavio se i spisateljstvom. Suradivao je u časopisima *Služba Božja* i *Marija*, a u *Općem religijskom rječniku* obradio je više natuknica. Napisao je i objavio sljedeće opsežnije studije: *Zoričićeva Aritmetika* (u *Kačić*, 16/1984.), *Život i rad fra Josipa Olujića* (u *Čuvari baštine*, Zbornik radova,

Imotski 1989.), *Život i rad dr. fra Roka Rogošića* (u *Zbornik radova Općine Dugopolje, Zagreb–Dogopolje 2001.*), *Nastavni plan i program Franjevačke klasične gimnazije u Sinju* (u *Franjevačka klasična gimnazija u Sinju, Radovi sa znanstvenog skupa, Split–Sinj 2004.*).

Tako suhoparno navedeni biografski i bibliografski podaci mogu tek djelomice i vrlo površno ocrtati osobu koju ovdje komemoriramo. A fra Mijo je bio neusporedivo više i nemjerljivo bogatija osoba s vrlinama koje treba istaknuti.

Ponajprije o fra Miji kao čovjeku i fratru. Nerijetko je teško govoriti o pokojniku, pogotovu onda kad treba govoriti usuprot općem mnijenju i poznatim, a neugodnim činjenicama. Ali naprotiv nije teško govoriti o pokojniku koji je bio dobar čovjek, kojega su svi doživljavali kao utjelovljenu dobrotu i bezazlenost. Govoriti o takvome znači ne imati potrebe za licemjermem niti posezati za pomalo ciničnom izrekom: *De mortuis nihil nisi bene* (O mrtvima samo najbolje). Govoriti o fra Miji kao čovjeku i fratru nije teško jer treba se samo osloniti na vlastiti doživljaj i poslušati što drugi kažu kako su ga oni doživjeli. Jučer reče jedan fratar: "Živio je tiho i samozatajno, govorio je malo i sažeto jer je pazio da ne bi protiv bilo koga nešto loše rekao." Doista to je rijetka krepost jer lako je upasti u napast ili neoprez pa se ogriješiti o bližnjega suvišnom i neodmjerenom riječju. Fra Mijo nije bio od takvih: govorio je malo, često poentirao šaljivom dosjetkom i znao inteligentnom šalom otupiti katkad ožestalu raspravu. Nije znao ne učiniti uslugu kad ju je tkogod zatražio, a sam je rijetko tražio pomoć. Nikoga nije opterećivao svojim tegobama nego se s njima strpljivo nosio. Moguće je reći još puno toga, posebno i uopćeno, ali mi se čini da zaslužuje da se istakne još jedna odlika: znao se radovati tuđem uspjehu i znao je to izreći na jednostavan i iskren način onom svojom kratkom rečenicom što je zvučala potpunije i iskrenije od gomile laski, rečenicom koja glasi: "Znaš, ono ti je dobro!" Bio je blagoslov za one s kojima je dijelio život jer je i samom svojom pojavom pokazivao da trebamo biti dobri ljudi, a onda iz toga proizlazi sve drugo što je poželjno.

A fra Mijo kao profesor. Predavao je matematiku, predmet koji općenito nije omiljen kod mnogih učenika. To sa sobom nerijetko nosi i predodređenje neuspjeha u pedagoškom radu, a sasvim je ljudski da se s neuspjehom rađaju osjećaji frustracije i nezadovoljstva, ti nemili pratitelji pedagoškog rada zbog kojih mnogi učitelji što su do kraja predani svome pozivu znaju prerano izgorjeti. Fra Mijo je prema svojim učenicima primjenjivao pedagoški poželjan individualan pristup. Uvijek je vodio računa o cjelini osobe učenika, o njegovim sklonostima, ne namećući svoje nastavno područje kao jedino mjerodavno. Unatoč razočaranjima koja su bolna kad nema pravog rezultata imao je duboko

razumijevanje za učenike s poteškoćama u njegovu predmetu i znao je za njih naći dobru riječ, istaknuti pozitivnu crtu osobnosti i darovitosti. A s druge strane onima koji su za njegove predmete pokazivali dodatan interes i sklonost davao je daleko iznad onoga što je bio obvezan. Njima je velikodušno darivao i svoja subotnja prijedpodneva tijekom kojih je, umjesto odmora od tjednih napora, u našoj školi ustrajno s njima rješavao zadatke, otkrivao im i uvodio ih u dodatno nastavno gradivo, spremao ih za natjecanja i s njima stizao i do državne razine. Posljednjih nekoliko godina rijetki su bili brojevi *Matematičko-fizičkog lista*, a da u njima nije bilo pokoje rješenje zadatka koje je izradio netko od fra Mijinih zauzetih učenika. Neki su za to dobivali i nagrade, a on je svoju zadovoljštinu nalazio u činjenici da su pokazali interes za njegov predmet i da su u tome uspjevali. Sve je to proizlazilo iz njegove osobe, prožete dobrotom i samozatajom. A s druge strane donijelo mu je poštovanje i priznanje među profesorima kolegama po struci.

Eto, uvjeren sam da je to slika koju ćemo mi u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji – učenici, profesori i ostali uposlenici – sačuvati u uspomeni na našeg profesora, redovničkog subrata i kolegu; slika je to obilježena blagim smješkom, pronicljivim sitnim očima iza krupnih naočala, onižom tjelesnom staturom, ali velikim ljudskim i fratarskim srcem.

Fra Mijinim odlaskom, kao što to obično biva kad ode tiha i samozatajna osoba, veličine gubitka postajemo svjesni tek kada se on dogodio. Naša gimnazijska i franjevačka zajednica gube na svojoj duhovnoj i intelektualnoj fizionomiji kao što mozaik gubi kad iz njega istrgnemo kamenčić koji mu daje posebnu živopisnost.

Zato naša gimnazijska zajednica zbog fra Mijina prerana preminuća dijeli osjećaj boli s njegovom bližom i daljnjom rodbinom i cijelom Franjevačkom provincijom Presvetog Otkupitelja, a svoju zahvalnost za ono čime nas je oplemenjivao upotpunjujemo molitvom svemogućem Bogu da njegovu dobrotu i predanost nagradi vječnom nagradom.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Oproštaj dr. fra Jure Brkana

Poznavao sam Te još iz osmogodišnje škole. Posebno smo bili prijatelji i postali kolege od mjeseca rujna 1961. godine, kada smo se zajedno u popularnoj *reri* dovezli iz Splita u Sinj, u pratnji naših očeva.

Potom smo upisali Franjevačku klasičnu gimnaziju pod okriljem Čudotvorne Gospe Sinjske. U Makarskoj smo živjeli skupa do 1972. godine, poslije toga smo poslani na različita mjesta i različite smo službe obnašali.

U nedjelju navečer 29. svibnja, posljednji sam Te put vidio živa. Držao sam Te za ruku i rekao kolega Brkan-Barba, kako si me ti zvao. Pogledao si. Ništa mi nisi rekao. Donio sam Ti hostiju i sveto ulje. Nisam Te pričestio niti pomazao. Rekli su mi da je to već učinio don Ćiro i Tvoj gvardijan.

Pogledao sam oko sebe po sobi: bili su prisutni Tvoji najbliži, od braće fratara: fra Ante, tajnik Provincije, fra Zoran Kutleša, gvardijan i fra Eugen iz Sinja. Kao čovjek i Tvoj kolega, okrenuo sam se, izišao iz bolesničke sobe i rastužio se. Zaključio sam, fra Mijo umire. Odbrojani su mu dani ovozemnog života. Bože, je li to moguće? To sam rekao i fratrima u Splitu. Sjetio sam se naših razgovora kada smo obojica bili uvjereni da ćeš Ti meni govoriti na sprovodu, a desilo se, evo, suprotno.

Kolega fra Mijo nije lako govoriti ni meni koji sam dosta puta govorio na fratarskim sprovodima, ali ipak pred ovim tužnim zborom, izražavam nadu u koju si i Ti čvrsto vjerovao da ćeš uskrsnuti s Kristom «Otkupiteljem čovjeka», jer «Ako dakle umriješmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime....».

Dragi kolega živio si iskreno i pošteno kao katolik, svećenik i franjevac i Hrvat; služio si Katoličkoj Crkvi u Franjevačkom redu manje braće; radio si kao profesor matematike, neumorno si u radu, tiho i nenametljivo, pravio med poput sestre pčelice. Upravo radi toga i Tvoje čvrste vjere u Krista i njegovo uskrsnuće, uvjeren sam da ćeš i Ti s Kristom uskrsnuti i imati život vječni.

Dok se od Tebe ovdje opraštam, dotle Ti izražavan veliko hvala u ime Tvojih sedam kolega, Šime za Te moli u Rimu, te u ime Tvoje najbliže rodbine: brata Jere, sestre Boje, nevjeste Stane, njihove djece, nevjesta i unučica koji su Te dječjim srcem voljeli.

Dragi kolega, sve što Ti na kraju mogu reći jest, ostaješ nam u lijepom sjećanju, molit ćemo za Te: Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Dragi fra Mijo, Hvala Ti za sve!

Opraštaj fra Ferde Jukića, župnika u Blizni

Mnogopoštovani oče Vikaru, braćo svećenici, ožalošćena rodbino, braćo i sestre.

Opraštam se od fra Mije Ćalete u ime njegove rodne župe Blizna.

Jučer, 30. svibnja, u jutarnjim satima zvona župne crkve sv. Ante i zvona sv. Mihovila navijestila su da je umro naš fra Mijo. Vijest se munjevito proširila. Ljudi su s nevjericom prihvaćali tu gorku istinu jer smo se svi nadali proteklih

mjesec dana, da će se fra Mijo othrvati teškoj bolesti. Molili smo za njegovo zdravlje i preporučivali ga Božjoj Providnosti. No, dragi Bog je tako htio te ga je uzeo sebi, pozvavši ga iz vremena u vječnost.

Bog ga je dao i Bog ga uzeo, neka je hvaljeno i slavljeno Njegovo ime uvijek.

Fra Mijo je jedan od trojice iz župe Blizna, koji su izabrali duhovni stalež u svećeničko-redovničkom pozivu. Prije dvije godine dragi Bog je pozvao fra Jerka, a pred dva dana i našega fra Miju, obojicu u naponu snaga. Međutim, Bog daje svakom čovjeku dovoljno vremena da odradi svoj poziv. I našem fra Miji je dragi Bog dao relativno lijep broj godina da izvrši svoje poslanje.

Mi ga u župi Blizna dobro poznajemo. Tu su njegovi korijeni. Poznavali smo mu oca Marijana i majku Stanu koji su preminuli u Gospodinu. U Blizni je stekao osnovnu naobrazbu. Nakon što je odlučio postati svećenikom i redovnikom, franjevcem, to je u našoj provinciji i ostvario. Vidjevši u njemu vrijednog člana našeg bratstva, uprava Provincije ga je poslala na posebni studij gdje se osposobio za profesora. Tu je službu uspješno obavljao sve do svoje smrti, što mogu posvjedočiti njegovi učenici.

Uz svoj profesorski posao, obavljao je svećeničke i redovničke dužnosti. Nama je u Blizni dolazio uz poziv i bez poziva. Nijedna fešta nije prošla bez njegova sudjelovanja. Veselio se i bio je pun radosti ako smo što uspjeli ostvariti u duhovnom i materijalnom pogledu.

Nedavno su položeni prvi metri asfalta u njegovim Čaletama. Tome su prethodile radne akcije u kojim je i on sudjelovao. Želio je i rodnu kuću obnoviti, da bi, kad uđe u mirovinu, koji put se u njoj i odmorio. Želja mu se, eto, nije ostvarila. Bog je htio drugačije, stoga se danas od njega opraštamo.

Dragi naš fra Mijo, ponosni smo na Tebe.

Radio si tamo gdje Te je Božja Providnost postavila. To si, sigurno, odradio vrhunski. Pomagao si, u prvom redu, duhovno i materijalno u granicama mogućeg, s čime smo dobro upoznati i u župi Blizna. To cijenimo. Velika Ti hvala na svemu.

I molimo dragog Boga neka Te kao takvog prepozna i nagradi u svom kraljevstvu životom vječnim. Amen.

Oproštaj prof. Andelka Marića

Dopustite da se, u ime Županijskog vijeća profesora matematike i u ime Matematičkog društva Sinj, u nekoliko riječi oprostim od našeg člana i osobnog prijatelja, dobrog fra Mije.

Neću govoriti o pokojniku kao svećeniku ili kao redovniku, premda bi se i o tome imalo što reći.

Svatko tko je se s fra Mijom susretao morao je zapaziti da je svoje svećeništvo duboko i savjesno živio i da mu pritom, za nas laike, ponekad i stroga redovnička pravila nisu predstavljala nikakvih prepreka. Naime, rekao bih upravo kao redovnik-franjevac bio je još potpuniji svećenik.

Često se prigodom nečije smrti u narodu kaže: «Bog pravednika zove k sebi, a grešnika čeka na pokoru.» Ako je to tako, što se nadamo da jest, onda je zbog toga naš pokojnik otišao onamo gdje «ima mnogo stanova» prije mnogih od nas, starijih od njega. Nije li to i nama opomena?

Sada nekoliko riječi o fra Miji kao profesoru i odgojitelju.

Franjevačka klasična gimnazija u Sinju je jedina od dvadesetak vjerskih škola u Hrvatskoj čiji su učenici zapaženi i u nastavi matematike. Nema, u zadnjih nekoliko godina, broja Matematičko-fizičkog lista, časopisa za učenike srednjih škola, u kojem se ne pojavi rad nekog učenika te škole. Rijetkost je da se u klasičnim gimnazijama održava i njeguje dodatna nastava iz matematike. Fra Mijo je to redovito činio, za svoje učenike svake subote. Rezultati su bili ne samo zapaženi, nego i izvrsni. Učenici te škole poslije gradskog i županijskog dospijevali su čak i do državnog natjecanja iz matematike. To se postizavalo zahvaljujući samo radu pokojnoga fra Mijie.

Posljednjih nekoliko godina zanimala su ga granična područja fizike i filozofije, a time i teologije. Pratio je sve što se o tim pitanjima događa u svjetskoj znanosti. Mislim da je šteta što ta svoja razmišljanja i spoznaje fra Mijo nije zapisivao.

Dragi fra Mijo, vjerujemo da nas svojim preobraženim tijelom već gledaš i slušaš i da su Ti sve tajne koje su nam u ovome tijelu nedokučive i o kojima smo često pričali prestale biti tajne.

Dragi naš pater Michael, tako sam te uvijek zvao, mi se sada molimo za Tebe, a Ti se pred Svevišnjim zauzmi za nas, jer kako je rečeno *u Njegovu domu ima mnogo stanova*.

Oproštaj fra Zorana Kutleše, sinjskog gvardijana

Kao gvardijan ove redovničke zajednice želim se oprostiti od našega subrata fra Mije Čalete. Bio je ugledni član ove samostanske obitelji od 1980. u kojoj je djelovao kao profesor, ispovjednik i propovjednik.

Bio je “čovjek dobre volje”, dragi prijatelj, zaljubljenik u zvijezde. Uvijek srdačan i neposredan, živio je tiho, skromno, nenametljivo i radišno, u svojoj

franjevačkoj jednostavnosti uvijek dragi subesjednik i prijatelj. Spreman pomoći svakome, a posebno bolesnoj braći.

Nije nikada bio sjajnoga zdravlja, ali se nikada nije s njim ozbiljno ni bavio. Zazirao je od bolnica i pregleda, na svoju štetu i našu žalost. Pozlilo mu je 28. travnja oko 19 sati. Pozvali smo hitnu pomoć koja je došla za desetak minuta, na čemu im i ovom zgodom iskreno zahvaljujem. Nakon što su mu iz pluća ispumpali vodu, i stabilizirali podivljali tlak, prebacili su ga na hitnu u splitsku bolnicu Križine. Tu se iznenađujuće brzo oporavljao. Već nakon dva dana s njim smo se šalili, radujući se njegovu povratku u zajednicu.

Na žalost, nakon jednog detaljnijeg pregleda, stanje se nenadano počelo komplicirati. Kirurškim zahvatom morao mu se odstraniti veliki dio tankoga crijeva. Od tada počinje fra Mijina agonija i naša strepnja. Podnosio je svoje teško stanje u neizdrživim bolima, strpljivo kao Job. Često smo ga obilazili u njegovoj nemoći. A on kao da je predosjećao da se bliži kraj. Zaželio je da ga ispovjedim, što sam i učinio.

Posljednjih se dana gasio kao svijeća.

Naše su se strepnje obistinile 29. svibnja malo prije 21 sat, dakle (točno) mjesec dana nakon njegova odlaska u bolnicu.

Kao da nam ga je netko ukrao, reče netko od subraće. Uistinu tako se i osjećamo. Ugasio se u tišini bolničke sobe, ne rekavši ni zbogom, tiho i nečujno, isto onako kako je i živio.

Slivno (Zbornik radova u prigodi 250. obljetnice crkve Presvetoga Trojstva), priredila Dragica Selak – Zeljko, 2004.

Na 370 stranica velikog formata obrađeno je osam poglavlja: I. Zemljopisna obilježja; II. Vjerski objekti; III. Arheološki prilog; IV. Demografski prilozi; V. Povijesni prilozi; VI. Etnografski prilozi; VII. Kultura i sport, i VIII. Sličice iz Slivna.

Gotovo svi navedeni naslovi daju jasnu sliku Slivna s zemljopisno-demografskog, povijesno-etnografskog, kulturno-povijesnog te duhovno-političkog gledišta od najstarijeg doba do 2003. godine.

Narudžba: Župni ured Slivno, 21 272 Slivno, tel./fax. 021/855-100

«Slivno je postalo kolijevkom čovjeka i njegove obitelji u davnoj prošlosti. Premda ovdje nisu objavljena nikakva arheološka iskapanja, ipak ilirske gomile i stećci svjedoče o više tisućljetnoj nazočnosti čovjeka na ovim prostorima.

Stoga možemo sa sigurnošću reći da su kroz dugi niz stoljeća ovuda prolazili i ovdje živjeli različiti narodi i kulture, okupljeni oko svojih narodnih, plemenskih i vjerskih voda.

Dolaskom Hrvata u ove krajeve Slivno postaje njihova baština i, evo, gotovo 14 stoljeća, usprkos svim nedaćama, ne dopušta da se istrgne iz te nacionalne, vjerske i kulturne cjeline.

U starini Slivno pripada župi Vrhodolu Donjem.

U doba Turaka franjevci preuzimaju dušobrižništvo za Slivno, koje je 1747. godine postalo samostalnom župom. Ubrzo nakon osamostaljenja vjernici Slivna počinju razmišljati o vlastitoj odgovarajućoj crkvi i tako 1753. godine dovrše župnu crkvu Presvetoga Trojstva.»

Fra Rafael Begić, župnik

J. Ivan Prcela, HRVATSKI HOLOKAUST II.

Dokumenti i svjedočanstva o poratnim pokoljima u Jugoslaviji. Drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Nakladnik: Hrvatsko žrtvoslovno društvo, Zagreb 2005., str. 583.

Sadržaj: Uvodni tekstovi (III-XXXVIII), Pregled hrvatske povijesti (S. Guldescu, 4-23), Srpsko-hrvatski sukob (D. M. Baxter, 24), Povlačenje Hrvatske vojske (V. Luburić, 37), Izručivanje HV (88), Pokolj u Bleiburgu i

Mariboru (94), Bleiburg i međunarodno pravo (Z. Šeparović, 122). Središnji i najvrjedniji dio – *Dokumenti o pokolju* (135–511). Prilozi i dodatak, u kojima se ističu: «Moja zadnja poruka» (Slavko Kvaternik, 535–539), Bibliografija o genocidu (553–561) navodi preko 170 jedinica na hrvatskom, engleskom, francuskom, njemačkom, slovenskom, srpskom, španjolskom i talijanskom jeziku. Sažetak na engleskom. Kazalo imena.

Treba čestitati na ovoj knjizi našem dragom Ivanu, bratu pok. fra Bone, studentu bogoslovlja u Makarskoj i Rimu («Antonianum»), magistru francuske književnosti i ustrajnom istraživaču genocida nad hrvatskim narodom. Rezultat njegovih istraživanja su dva izdanja knjige na engleskom jeziku «*Operation Slaughterhouse*» (1970. i 1995.) i dva na hrvatskom «*Hrvatski holokaust II.*» (2001. i 2005.).

Knjigu toplo preporučujemo ocima gvardijanima i župnicima za samostanske i župske knjižnice.

FRATERNITAS - 5/6. 2005

Papinsko sveučilište Antonianum: ustanova otvorena znanju

Uzdignuće Antonianuma na Papinsko sveučilište proslavljeno je javnim činom 9. ožujka 2005.

Priznanje za naš *Antonianum*, koje postaje Papinsko sveučilište, dolazi u trenutku posebno znakovitom za naš Red: slavlja milosti početaka u godini 2008., osamstote obljetnice osnutka Reda Manje braće, za koju ćemo se početi pripremati već idućeg listopada. Koristeći tu milost, sveopće se bratstvo obvezalo prijeći put pretemeljidbe koja nas, u stvaralačkoj vjernosti, kao što to od nas traži Crkva, i vraćajući se bitnomu, kao što je od nas zatražio Generalni kapitul iz 2003., nuka da se ponovno prilagodimo početnoj karizmi, kako bismo bolje odgovorili na potrebe našega poziva/ poslanja i izazovima koje nam donosi današnji svijet. Stoga, zajedno sa svetošću života i blizine običnim ljudima, potpuno smo uvjereni da je studij glavna potreba, kako je u svoje vrijeme zapažao Tommaso da Eccleston, koji je tvrdio kako Red Manje braće stoji na dva stupa: svetosti života i studiju, a kako nas je podsjetio sam Ivan Pavao II. u poruci Generalnom kapitolu iz 1991.

Ta potreba za studijima kako bi se zajamčila braći kakvoća života i svjedočanstva vodi nas ne samo vrjednovanju studija "ad intra", za nas same, nego djelovanju kako bismo našli mjesto na novim areopazima na kojima se stvara i prenosi kultura. Sigurni smo kako su sveučilišta i zavodi povlaštena mjesta za te areopage. Znakovito je da naš Red koji nije vezan ni za jednu usku djelatnost, a još manje za onu odgojnu, trenutno broji 14 sveučilišta, 6 teoloških fakulteta, više od 50 teološko-filozofskih visokih škola i preko 150 zavoda. Papinsko je sveučilište Antonianum, bez dvojbe, miljenik našega Reda, jer je, iako je brojem studenata mnogo manja od drugih učilišnih ustanova Reda, smatrana «njegovim osnovnim studijskim središtem» (RFF 122,1). Papinsko se sveučilište Antonianum treba isticati po svome značaju sveučilišta, papinskoga i franjevačkoga.

Sveučilište PSA zadržava vlastiti izgled, koji mu daju četiri fakulteta, to jest: teološki fakultet, fakultet biblijskih znanosti i arheologije, filozofski fakultet i fakultet crkvenoga prava, treba se isticati kao ustanova otvorena cjelovitosti znanja, dajući vlastiti doprinos stvaranju kulture u službi čovjeku i, stoga, stvaranju kulture koja ide s onu stranu mjerila primjenjivosti, učinka i suparništva, načela svakako bliskih gospodarstvu kao i samima sveučilištima. Stoga, slijedeći stoljetno naslijeđe velikih

predstavnik franjevačke škole, PSA se treba usmjeriti na «posredovanje» znanja u službi čovjeka, nadilazeći tako moć znanja koja iskorištava čovjeka.

Dragi profesori, učinite sve što je moguće kako bi naše Sveučilište u uskoj suradnji s Papinskom marijanskom akademijom, sa Skotističkim povjerenstvom i Zavodom sv. Bonaventure iz Grottaferrate te s drugim Papinskim sveučilištima iz Rima, bilo kulturalna radionica u kojoj teologija, filozofija, prirodne i humanističke znanosti djelotvorno razgovaraju. Sveučilište koje se smatra takvim treba se isticati kao ustanova koja gradi mostove, ustanova koja daje veliku pozornost komunikaciji s drugim, ne na uzgredan i predvidljiv način, već kao pravi i vlastiti način rada i kao trajno nadahnuće mišljenja i istraživanja provedenoga sa znanstvenom strogošću.

(cjelovito se predavanje može naći na stranici:
http://www.ofm.org/wordpress/it_02.php)

Fra José Rodríguez Carballo

Habemus Papam: Benedikt XVI.

Iz pisma Redu Manje braće

Te Deum Laudamus! Da, iz našega se srca i naših usana danas uzdigao pjesan hvale i zahvaljivanja, jer «zajednica odgovorna za ostavštinu ključeva Kraljevstva», zajedno s Duhom Svetim, izabrala je 265. Petrova nasljednika, u osobi Benedikta XVI.

Nakon dana šutnje, potresenosti, razmišljanja i zahvalnoga spomena za dugo papinstvo Ivana Pavla II., Velikoga, koji nas je vodio za ruku posljednjih desetljeća XX. stoljeća, kršćanska zajednica živi sa snažnom radošću i zahvalnošću svoju sadašnjost: Gospodin joj je darovao novoga Pastira prema svome srcu, Pastira koji ima zadaću izvesti je «na pučinu», na početku trećega tisućljeća. Otvorilo se tako novo milosno doba za Crkvu. U Sikstinskoj je kapeli, naime, još jednom odjeknuo poziv Uskrsloga: slijedi me! Ovaj put poziv je upućen kardinalu Josephu Ratzingeru, koji je, prihvaćajući naum volje Božje, «odbacio» sve i prihvatio voditi Crkvu u budućnost, uzdajući se jedinio u obećanje Uskrsloga: «Ja sam s vama u sve dane, do svršetaka svijeta» (Mt 28, 20). Na početku ovoga novog puta, mi Manja braća, u zajedništvu s cijelom Crkvom i u dijeljenju očekivanja ljudi dobre volje, želimo zajamčiti papi Benediktu XVI. našu poslušnost i poštovanje, prema srcu sv. Franje, i našu raspoloživost da zadovoljimo njegove želje. «Jednostavnom i skromnom radniku u Gospodnjem vinogradu» obećavamo da mu nikada neće uzmanjkati naša molitva, naša

ljubav i naša suradnja. Uskrsli Gospodin neka blagoslovi Benedikta XVI., podupre svojom milošću povjerenu mu službu, kako bi nas mogao voditi «u spoznaji Krista, njegove ljubavi, istinske radosti».

Fra José Rodríguez Carballo, *ofm*

Zbogom, Ivane Pavle II., “Veliki”

Bila je subota uvečer, 2. travnja 2005. Slijedeći stoljetni običaj, kardinal komornik, Eduardo Martínez Somalo, u 21.37 minuta, ustvrdio je smrt zovući krsnim imenom Papu. Potom je skinuo ribarev prsten s prsta. Ivan Pavao II. je umro: njegovo se papinstvo završilo!

Donosimo dio poruke Generalnoga ministra Reda u povodu smrti Ivana Pavla II.

Dugo je vrijeme papinskoga vladanja Karola Wojtyła svršilo, po ljubaznoj Božjoj providnosti, upravo u uskrsnoj osmini. [...] Gospodin ga je prihvatio u svoje naručje kako bi mu rekao hvala, jer prema primljenom pozivu, koji je utvrđivao braću i sestre u vjeri riječju, svojim evanđeoskim životom i na kraju tajnovitom snagom trpljenja prihvaćenog i preoblikovanoga u svjedočanstvo, pretvarajući Trg sv. Petra u «središte svijeta». Šutnja, naime, Ivana Pavla II. u njegovim posljednjim danima, postala je rječiti govor, dajući smisao i vrijednost izgovorenim riječima, često previđenim, u 27 godina visokog i proročkoga učiteljavanja. [...] Zahvali Uskrsloga odmah se pridodao onaj Crkve, svakoga vjernika, muževa i žena dobre volje, naraštaja mladih kojemu je uvijek hrabro pokazivao obzorja. Toj zbornoj zahvalnosti želi se pridodati naše hvala, hvala Manje braće: za posebnu vezu koja oduvijek postoji između našega Reda i «gospodina pape»; poglavito za očinsku skrb i pomnju kojom je Ivan Pavao II. slijedio naše bratstvo od 1987. do danas, dajući nam uvijek vidljive znakove naklonosti, blizine i poštovanja. Vratit ćemo se na njegovo naučavanje s obzirom na franjevačku i klarinsku karizmu, posebno u prigodama generalnih kapitula. Našu očinsku zahvalnost izražavamo, u trenutku u kojem ga je «sestrica smrt» odvela u Očevu kuću, prizivajući u sjećanje neke «zadaće» što ih je povjerio Manjoj braći, gotovo kao duhovnu oporuku: opsluživati evanđelje Gospodina našega Isusa Krista po načinu života što ga je usvojio sv. Franjo; služiti i ljubiti ljude po Siromaškovu primjeru; naviještati evanđelje: poziv, poslanje i razlog postojanja Manje braće; ispuniti potrebu za nadom ljudi našega vremena izvornim doprinosom koji izvire iz iskustva osobitog za sv. Franju; gledati na sv. Franju kao «forma Minorum, virtutis speculum, recti via, regula morum»; ići u srce naroda, kao «pučki franjevci»; staviti evanđelje u središte suvremene kulture i povijesti slijedeći primjer sv. Franje i velike kulturne

baštine Reda; odgovoriti na zahtjeve bitnosti i izvornosti našim «duhovnim životom», to jest živeći i svjedočeći vrijednosti franjevačke karizme. [...] «Tebi pripada hvala, moj Gospodine» za našega papu Ivana Pavla II. jer, «on, Svevišnji, nosi tvoju sliku»!

LIBIJA – Manja braća u Libiji

Od 26. veljače do 3. ožujka 2005., fra Francesco Bravi, generalni vikar i fra Vincenzo Brocanelli, ravnatelj za misije, posjetili su franjevce koji žive i rade u Libiji. Na proputovanju su se nakratko zaustavili na Malti, gdje su susreli provincijala i neke od definitora. Malteška je provincija pravno odgovorna za franjevačku nazočnost u Libiji. Na dolasku u libijsku zemlju dočekali su ih dvojica apostolskih vikara franjevaca i franjevci iz dvaju bratstava.

U Libiji su dva apostolska vikarijata povjerena Redu: u Tripoliju, u kojem stoluje mons. Giovanni Martinelli, OFM i onaj u Benghaziu u kojem je mons. Silvestro C. Magro, OFM, a s njima surađuju dva naša bratstva.

Bratstvo, koje ima sjedište uz crkvu Sv. Franje u Tripoliju, čine fra Melito Pinili, gvardijan, fra Celso Larracas, Filipinci, i fra Gabrail Annulla Bihit Abdul Malek iz Egipta. Osim njih tu su i dvojica svjetovnih svećenika: Daniel Farrugia (Maltežanin), generalni vikar, i Amet Kual (Sudanac), mladi svećenik učlanjen u sam vikarijat. Don Vanni Bressan, svećenik Talijan, živi i djeluje u području Sebhe. Franjevci i dvojica svećenika žive u istoj kući, s biskupom.

Drugo bratstvo ima sjedište uz crkvu Bezgrješne u Benghayiju a čine ga: fra Amado Baranquel, gvardijan, fra Ronnie Asuero, Filipinci, fra Antoni Boleslaw Maciejowski i fra Virgilio Patuiski, Poljaci.

S njima je i salezijanac o. Tadeusz Kierbiedz, koji je generalni vikar, a obično stanuje u gradu Dorni.

Franjevci, zajedno sa svjetovnim svećenikom Filipincom žive u istoj kući, dok biskup ima mali stan u istoj zgradi. Osnovni rad je pastoralna skrb tolikih kršćanskih zajednica iz tuđinstva (Filipinci, Indijci, Poljaci, Talijani, Arapi, Afrikanci, Anglofoni i Frankofoni); posjet i slavlje sakramenata u različitim poljima rada u pustinji; skrb za ženske redovničke zajednice.

Našim su franjevcima uručeni posljednji dokumenti Reda, a na poseban način nacrt proslave 800. obljetnice od osnutka Reda. S njima su proživljeni srdačni i otvoreni trenutci susreta, razmijene i molitve.

Fra Francesco i fra Vincenzo susreli su redovnice koje pripadaju različitim ustanovama koje djeluju u vikarijatu u Tripoliju.

ITALIJA – Usklađivanje novčane pomoći

U Redu postoje provincije i kustodije koje imaju novčanih poteškoća u provođenju osnovnih potreba za bratski život i za formaciju vlastitih pripravnika i braće. Slijedeći nauk našega oca Franje, te se jedinice utječu Gospodnjem stolu i očituju svoje potrebe Generalnom ministru i bratstvu.

U Redu su, na općoj i pokrajinskoj razini, nastala različita tijela kako bi se suočila s tim stanjem. Zaželjeli su se susretati redovito i usklađivati djelovanje kako bi poboljšali način stvarnog izražavanja uzajamnosti u Redu: Povjerenstvo Generalne kurije za novčana potraživanja (CRF), Generalno tajništvo za franjevačke misije u Waterfordu, (Wisconsin SAD – SGFM/W), Missionszentrale der Franziskaner sa sjedištem u Bonnu (MZF) i područni ured u Beču, Austrija, Franziskaner für Mittel- und Osteuropa (FMO).

Nakon prvog susreta 18. rujna 2004., drugi se susret održao 12. ožujka 2005. a na njemu su sudjelovali: fra Sereno Baiardi (SGFM/W), fra Stephan Ottenbreit (MZF), fra Ulrich Zankanella (FMO) zajedno s članovima CFR-a: generalni vikar, fra Francesco Bravi (predsjednik), fra Finian McGinn, fra Luis Cabrera, fra Nestor Schwerz, fra Vincenzo Brocanelli, fra Massimo Fusarelli, fra Giancarlo Lati i fra James Perluzzi (tajnik). Kao “Skupina za uskladbu novčane pomoći”, ta su tijela započela međusobno općenje o primljenim zahtjevima. Započeto je proučavanje obnove puta novčanih traženja od Generalne kurije: novi bi postupak mogao stupiti na snagu 2006. godine. Skupina traži još tješnju suradnju, u nadi kako može učiniti braću osjetljivima na trenutne potrebe i prikupiti potrebna sredstva kako bi odgovorili na te potrebe.

MAĐARSKA – Ujedinjenje mađarskih provincija

Nakon novog zakonodavstva na snazi u našem Redu, generalna je uprava proučila stanje u provinciji Sv. Marije u Mađarskoj izvanrednim pohodom.

Nakon razmišljanja o stanju u dvjema mađarskim provincijama, donesene su tri osnovne odluke: sadašnje provincije u Mađarskoj, Sv. Marije i Sv. Ivana Kapistrana, trebat će se ujediniti u jednu provinciju; taj će se postupak trebati dovršiti do lipnja 2008., ostaje, svakako, mogućnost da se dvije provincije ujedine i ranije; do stvaranja nove jedinice, provincija Sv. Marije očuvat će naslov “provincije”.

Kako bi pratio pripravu ujedinjenja imenovan je kao generalni izaslanik fra Mihály Bőjte (provincija Sv. Stjepana kralja, Rumunjska), sa zadaćama opisanim u dekretu imenovanja. Generalni je vikar priopćio odluku za

vrijeme zajedničkog susreta dvaju definatorija koji se dogodio 14. prosinca 2004. u Budimpešti.

Dva su definatorija, pod vodstvom generalnog izaslanika, već započela pripreme za ujedinjenje.

VELIKA BRITANIJA – Franciscan International Study Centre iz Canterburyja

“Franciscan International Study Centre” iz Canterburyja u Engleskoj se priključio Sveučilištu iz Velsa koje ima sjedište u Lampeteru, kako bi zadobio građansko priznanje za studijske naslove koje daje onima koji ga pohađaju.

Studenti iz ove godine pripadaju 21 redovničkoj ustanovi i dolaze iz 24 zemlje. Upisani su na tečajeve za diplomu u franjevačkim studijima, tečaj za franjevačke odgojitelje i niz predavanja za postizanje bakalaureata u teologiji.

U mjesecu će rujnu 2005. bit pokrenut novi studij o franjevaštvu koji će biti moguće dovršiti uz 6 nizova predavanja i završnom radnjom.

Središte pohađaju i oni koji žele provesti subotnja razdoblja koristeći široki izbor predavanja što ih drže predavači priznati na međunarodnoj razini. Tomu se pridodaje i tečaj duhovnosti što ga vode pozvani stručnjaci koji uvode učenike u različite oblike molitve i duhovnog razlučivanja. Za obavijesti o tečajevima i subotnjim razdobljima moguće se obratiti s. Margaret McGrath FMSJ, e-naslov: franstudies@franciscans.ac.uk; za obavijesti o tečajevima za odgojitelje i bakalaureat moguće je stupiti u vezu s ravnateljem: Philippe Yates OFM, e-naslov: sLry@franciscans.ac.uk.

U istom središtu u Canterburyju bit će moguće pohađati ubrzani tečaj engleskog jezika u trajanju od 50 sati u razdoblju od dva tjedna, od 1. do 12. kolovoza 2005. Cijena tečaja je 900,00 eura, a uključuje smještaj u jednokrevetnoj sobi, hranu i studijske izlete.

Za upis se moguće obratiti na faks: +44.1227.768648
ili e-naslov: elizabeth.m@franciscans.ac.uk

ITALIJA – Brat Franjo, časopis o franjevačkoj kulturi

Na poticaj rimske franjevačke provincije Sv. Petra i Pavla, od 2001., «*Brat Franjo*», časopis o franjevačkoj kulturi, nastavlja djelovanje povijesnih novina koje su doživjele 71. godinu postojanja, s novim izgledom. Časopis izlazi svakih šest mjeseci (u dva godišnja sveska u travnju i studenome), a koristi se suradnjom «Visoke škole o franjevačkim i srednjovjekovnim studijima» Papinskog sveučilišta Antonianuma i podrške što je daje provincija Sv.

Mihaela Arkandela iz Pulje i Moliza. Duboka preinaka časopisa zadržava svoju franjevačku osobnost i nudi priloge uzete iz velike baštine što ju je ostavila nezaobilazna povijest Franje Asiškoga. Dokazi valjani, kritičko istraživanje, doprinosi razumljivi, tematske raščlambe, prijedlozi za čitanje; opće teme i mjesni sadržaji, ponekad na različitim jezicima, strogo obrađuju složenu franjevačku tematiku koja je sastavnica društvene, kulturalne i religijske povijesti Zapada.

Nakana da obrađuje pojavu franjevaštva u njegovim različitim dijelovima bez vremenskih i predmetnih ograničenja te da postane valjano znanstveno sredstvo nagrađena je suradnjom velikog broja znanstvenika međunarodnog ugleda i povećanjem broja pretplatnika.

«*Brat Franjo*», osim časopisa, promiče godišnje susrete i tiskovine uvijek o franjevaštvu te surađuje s drugim bićima u brojnim pothvatima uvijek s franjevačkim sadržajima. Obavijesti o pretplati moguće je dobiti na e-naslovu:

frate.francesco@iol.it

ili na stranici:

<http://www.antonianum.ofm.org/studimedievali/fratefrancesco.html>.

RUMUNJSKA – Ekumenski most “Asiz–Temišvar”

U Temišvaru, u Rumunjskoj, 10. i 11. veljače 2005. održan je susret između Povjerenstva za razgovor Reda Manje braće, pravoslavnog metropolita Nicolae Corneanu i predstavnika različitih crkvenih zajednica. Poticaj je za susret došao od metropolita nakon duhovnih vježbi u studenome 2003., koje su u Temišvaru imali franjevci i franjevke zajedno s pravoslavnim samostancima i samostankama. Metropolit Nicolae Corneanu je pisao Generalnom ministru očitujući zanimanje za nastavak i stabilnost odnosa između mitropolije i franjevaca. Pojavila se misao o stvaranju najboljeg mosta, otvorenog na svim razinama, koji bi imao uporišne točke u Asizu i Temišvaru, kako bi izrazio suglasje između franjevačke i pravoslavne duhovnosti. Posjet generalnoga definitora, fra Miguela Vallecilloa i fra Tecle Vetrailia, predsjednika i tajnika povjerenstva za razgovor predstavlja odgovor na tu želju. Susretu su pribivali katolički i grko-katolički biskup, baptistički pastor, kalvinistički pastor, predsjednik židovskih zajednica, predstavnici mitropolije, i mjesni franjevci. U razgovoru su ocrtane neke uporišne točke za zajednički put u skoroj budućnosti: duhovne vježbe i iskustva, razmjena posjeta, skupovi o duhovnosti, ekumenska i franjevačka knjižnica, izdavački pothvati. U knjižnici mitropolije već je nazočan odsjek franjevaštva, koji jamči trajnu nazočnost franjevačke poruke na raspolaganju studentima

teologije. U pripravi je knjiga, na rumunjskom i talijanskom, koja donosi životopise pravoslavnih i franjevačkih svetaca kako bi se drugi upoznao, ne po stanjima sukoba koja često obilježavaju odnose, već po najboljim svjedočanstvima što ih nude sveci.

Prvi je plod susreta bio raspoloživost manje braće iz Temišvara da se uključe u pothvat imenujući izaslanika koji će predstavljati Red u poticajnom odboru.

Možemo ustvrditi kako je susret bio snažno iskustvo ekumenizma shvaćenoga, ne toliko kao službeni dogovor na polju nauka, koliko razmjena stvarnih iskustava kršćanskoga života.

ITALIJA – Kardinalska skupština u Rimu

Uoči kardinalske skupštine za izbor novoga pape, 14. travnja 2005., bratstvo Generalne kurije ugostilo je za večeru kardinale franjevce nazočne u Rimu. Naš je Red s četiri kardinala izbornika bio najzastupljeniji redovnički red na skupštini: Kard. László Paskai OFM, umirovljeni nadbiskup nadbiskupije Esztergom-Budimpešta (Mađarska), rođen u Szegedu, 8. svibnja 1927. Za svećenika zaređen 3. ožujka 1951. za biskupa 5. travnja 1978., a kardinal je postao 28. lipnja 1986.

Kard. Claudio Hummes OFM, nadbiskup Sao Paola (Brazil), rođen u Montenegru, nadbiskupija Porto Alegre, 8. kolovoza 1934. Za svećenika zaređen 3. kolovoza 1958., za biskupa 25. svibnja 1975., a kardinal je postao 21. veljače 2001.

Kard. Wilfrid Fox Napier OFM, nadbiskup Durbana (Južnoafrička Republika) rođen u Swartbergu, nadbiskupija Kokstad, 8. ožujka 1941. Za svećenika je zaređen 25. srpnja 1970., za biskupa 28. veljače 1981., a kardinal je postao 21. veljače 2001.

Kard. Carlos Amigo Vallejo OFM, nadbiskup Siviglie (Španjolska), rođen u Medini de Rioseco, nadbiskupija Valladolid, 23. kolovoza 1934. Za svećenika je zaređen 17. kolovoza 1960., za biskupa 28. travnja 1974., a kardinal je postao 21. listopada 2003.

Redu Manje braće pripadaju još tri kardinala koji, budući da imaju preko 80 godina, nisu bili među kardinalima izbornicima: kard. Paulo Evaristo Arns, kard. Aloísio Lorscheider (Brazil) i Alexandre José Maria dos Santos (Mozambik).

U ponedjeljak, 18. travnja, u zajedništvu s cijelom Crkvom koja «je molila Gospodina kako bi joj dao dar Pastira po njegovu srcu», fra José Rodríguez Carballo, generalni ministar OFM, predvodio je misu “Pro Romano Pontifice eligendo” u crkvi Generalne kurije.

ITALIJA – Duhovne vježbe za franjevce “under 10”

“Susrećući se..., slutnja i nada” naslov je duhovnih vježbi upriličenih za mlade franjevce sa sjevera Italije koji su položili svečane zavjete u posljednjih deset godina. Vježbe su održane u Armenu, u Pijemontu, u blizini Ortskoga jezera od 28. ožujka do 2. travnja 2005. Bilo je to vrijeme milosti i okrijepe za šezdeset mladih franjevacu.

“Da su srca gorjela” tijekom tih dana zasluga je mudroga i bratskoga nastupa fra Giacomina Binia bivšega generalnog ministra, koji je kao «stariji brat» znao uliti radost i nadu.

Obrađene su se tematike uglavnom odnosile na bitne točke prioriteta Reda: malenost, molitva i pobožnost, evangelizacija.

Ono što je doprinijelo djelotvornom produblivanju tema, bila je velika razmjena mišljenja po malim skupinama i na skupštini. Koristan je doprinos bio i prikazivanje pothvata koji nastaju u provincijama, nakon pozornog čitanja znakova vremena i nakon velikodušnog odgovora na pitanje kako danas živjeti našu franjevačku karizmu. Fra Giacomo je ostavio veliku nadu i obvezu mladim fratrima ali i izazov: «Ono što je najvažnije, nije količina usluga koje nudimo, već kakvoća našega karizmatičnoga života».

Važan i znakovit bio je susret s benediktinskom opaticom samostana Sv. Julija, majkom Canopi, koja je govorila o proroštvu posvećenoga života.

Na kraju je generalni tajnik za formaciju i studije Reda, fra Massimo Fusarelli, naglasio kako je ovaj susret bio «proročki znak» za suradnju među provincijama.

Mladi su franjevci s vježbi otišli osnaženi u uvjerenju kako «granice» provincije jesu, i trebaju biti, samo zamišljene crte koje zauvijek padaju kad nađu u razgovoru i suradnji prigodu da postanu «otvorena vrata» za općenje.

ITALIJA – Konferencija franjevačke obitelji i Franciscans Internationala

Popodne 21. ožujka 2005., u Generalnoj kuriji Manje braće u Rimu održan je susret Konferencije franjevačke obitelji i «vijeća» Franciscans Internationala (FI). Prisustvovali su: predsjednica, s. Denise Boyle, FMDM, s. Margaret Mary Kimmins, OSF, fra Joao Benedito Ferreira de Araujo, OFMConv, Ana Maria Olmeto Ramos, FSR, fra Markus Heinze, OFM, Attilio Galimberti, FSR, Lucy Almirañez, FSR, fra Goran Dabić, TOR, fra Tewelde Beyene, OFMCap. S njima je bio i fra John Quigley, OFM, izvršni ravnatelj FI, i izvršna tajnica, Anne Niehaus. Predstavnici su franjevačke nevladine ustanove opisali svoj rad u UN u uredima u New Yorku i Ženevi. Postoji nada da će u skorijoj budućnosti, svaki kontinent imati sjedište FI.

Nastojanje «da se da glas onima koji ga nemaju» doveo je do razmišljanja o preinaci unutarnjega ustroja, kako bi se dala što stručnija usluga i na tragu očekivanja franjevačkoga svijeta. Jedan od najzahtjevnijih izazova s kojim se treba suočiti je prodiranje vrijednosti koje pokreću FI u formaciju franjevaca i franjevačku evangelizaciju i stoga je sve potrebnije upoznati rad nevladinih ustanova u franjevačkom svijetu. Konferencija franjevačke obitelji, potvrđujući svoju potporu radu FI, obvezala se načiniti pismo u kojem će potvrditi istu. Na sljedećem sastanku KFO, bit će izabran predstavnik koji će jamčiti trajnu vezu s FI i pojačati suradnju. Za obavijesti o FI može se pogledati e-stranica: <http://www.franciscansinternational.org>

ITALIJA – Međunarodni izvršni odbor za evangelizaciju i misije

U Rimu se, u Generalnoj kuriji Manje braće, 29. ožujka 2005. sastao Franjevački međunarodni izvršni odbor za evangelizaciju i misije (COFIEM), tijelo za pomoć generalnom tajništvu za evangelizaciju i misije. Odbor je započeo rad čitanjem naputaka o temi evangelizacije koji se nalaze u dokumentu «Milost početaka».

Odbor je proučio i donio potrebne promjene za nacrt posebnih statuta za COFIEM i GEM koje će podastrijeti Generalnom definatoriju na odobrenje. Potom je odbor nastavio raščlambom posljednje skupštine iz listopada 2004., na kojoj su utvrđeni novi oblici i načini za pokretanje promjene u poticanju u konferencijama i provincijama. Posebno je izradio osnovni nacrt «provincijskoga projekta za evangelizaciju i misije» i smjernice za izradu pomagala za misijsko poticanje i usmjerenje za župski pastoral. Uskoro će biti objavljeni ishodi istraživanja o različitim pastoralnim nazočnostima franjevaca, koje je načinjeno u prošlom šestogodištu. Razmišljalo se kako razvrstati nove oblike i pothvate evangelizacije, a predložen je obrazac za provjeru misijskoga poticanja u jedinicama.

Odbor je odredio sastav iduće skupštine koja će se održati od 13. do 21. veljače 2006. u Santo Domingu, u Srednjoj Americi, a koja će obrađivati temu «Sjećanje i proroštvo u evangelizaciji i misijama (Jučer i danas prema budućnosti)». U susretu s odborom, generalni je ministar fra Josč Carballo zahvalio i ohrabrio sudionike da nastave službu poticanja u toj protežnici, pokazujući i na izazove s kojim se treba suočiti.

Raspravljalo se i o mogućnosti promicanja misionarskih i evangelizatorskih iskustava za mlade franjevce koji su u formaciji. Odbor je ustvrdio kako je potrebno ponovno otkriti povijest misijskih nazočnosti provincija i konferencija i poboljšanje odnosa između SGEM i tajništva u provincijama i konferencijama.

Za vrijeme radova, odbor je pregledao dio filma što ga je ostvario tim stručnjaka, a od kojega će se načiniti DVD koji prikazuje djelo misijske evangelizacije Manje braće u svijetu.

DEMOKRATSKA REPUBLIKA KONGO – Sjeme posijano u zemlju

Provincija Sv. Benedikta Afričkoga najbrojnija je nazočnost Reda u Africi, njoj pripada oko 220 franjevaca koji žive u 28 bratstava smještenih u četiri pokrajine Demokratske Republike Konga. Već gotovo devet godina Kongo živi u ratnom stanju u koje su uključene probitačne skupine i zemlje koje plaćaju ratnike.

Prostorna širina, naglašeno pomanjkanje komunikacije, nesigurnost što je izazivaju razbojničke družine i nepropisne vojske koje napadaju putnike, zajedno s visokim životnim troškovima, otežavaju poticanje i upravljanje provincijom.

Od 19. ožujka do 18. travnja 2005. definator za Afriku, fra Amaral Bernardo Amaral posjetio je franjevce provincije Sv. Benedikta Afričkoga iz Konga.

Prvih je dana fra Amaral posjetio novicijat s 14 novaka. Okružje je krajnje siromašno, polazeći od nedostatka hrane, ali to nije ograničilo radost i topli prijam što su ga priredili za fra Amarala. “U tebi vidimo pomniju Generalnoga ministra i Reda prema nama”, posvjedočio je jedan od novaka.

Sljedećih se dana održao susret franjevaca koji žive u četiri bratstva oko Lubumbashia, sjedišta Katange. Fra Amaral je potom proveo jedan dan s mladim franjevcima koji žive «franjevačku godinu». To je vrijeme, nakon filozofskoga studija, posvećeno produbljivanju franjevačke karizme u doticaju sa stvarnim siromaštvom. Mladi franjevci, njih 11, u pratnji fra Damiana Isabella, dijele iskustvo «djece s ulice», ovisnika i drugih oblika siromaštva. Na kraju dana, zajedno s njihovim odgojiteljem, razmjenjuju mišljenja, razmišljaju i mole nad proživljenim iskustvom.

Od 21. do 27. ožujka fra Amaral je posjetio bogosloviju u Lubumbashiu koja ugošćuje 63 mlada studenta i 8 odgojitelja. Tu je proveo Veliki tjedan i proslavio uskršno trodnevlje. Od 30. ožujka do 3. travnja generalni je definator posjetio bratstvo u pokrajini Kasai, susrećući franjevce i klarise iz samostana Mbujimayi.

Sljedećih je dana susreo zajednicu u Kinshasi a od 10. do 15. franjevce iz pokrajine Kivu. Fra Amaralu se svidjela pozornost i pomnja s kojom se priprema i slavi liturgija.

U susretu s mladim franjevcima, fra Amaral je provjerio razloge koji potiču mlade da žive franjevačkim životom. Svi izražavaju želju da žive život u

bratstvu, u molitvi, malenosti i blizini ljudima, a posebno onima koji trpe posljedice rata i nasilja.

U Kongu su franjevci uvijek bili bliski narodu dijeleći s njime i najteže trenutke kao i «udarce» sa strane vojnika i nasilnika.

Provincija Sv. Benedikta je sjeme bačeno u zemlju koje će, po proročkoj nazočnosti franjevačkih bratstava, moći doprinijeti pomirenju i miru u ovoj zemlji koju obilježavaju podjele i nasilje.

Knjige o franjevaštvu

- BUFFON Giuseppe, *Les Franciscains en Terre Sainte (1869–1889), Religion et politique. Une recherche institutionnelle*, Les Éditions du Cerf – Les Éditions Franciscaines (Paris, 2005). Franjevci su Svetoj zemlji bili viđeni kao “beskorisni”, “natražni”, “neznalice”, “nedjelotvorni”... Ipak, nazočni su do dana današnjega. Koji je razlog tog trajanja? Na kraju XIX. stoljeća, republikanska Francuska, sila zaštitnica, htjela ih je udaljiti u korist «nacionalnih» redovničkih ustanova, sposobnih uhvatiti se u koštac s protestantskom poduzetnošću koju su podržavale Engleska i Njemačka. Francuski su diplomati došli u Rim kako bi dobili podršku. Europskim državnim silama kustodija je suprotstavila međunarodnost... Njezin je ustroj, naime, izmicao svim nadzorima i u tom je, upravo, stajala njezina snaga i razlog otpora. Knjiga nudi tumačenje čije zanimanje prelazi uvelike zanimanje ispitanog slučaja. Razlog je upravljanje vlastito Redu, mješavina ispravne ravnoteže između demokracije i ovisnosti vješto postignute: neka vrsta «razumskoga bezvlašća» koje je omogućilo kustodiji da se odupre političkim europskim silama zadržavajući snažnu franjevačku osobnost. Knjiga je, na francuskom, tiskana doprinosom Papinskoga sveučilišta Antonianuma.
- BINI Giacomo, *Audite, sorelle, un itinerario per rifondare la vita consacrata*, Edizioni Messaggero (Padova, 2005).” Svezak, pod nadzorom s. Diane Pape, OSC, prikuplja neke govore i propovijedi fra Giacoma Binia što ih je uputio klarisama a koje su snimljene u prigodama posjeta federacijama klarisa ili franjevačkim provincijama u Italiji. Iako u različitim vremenima i mjestima, fra Giacomo je ponudio posve nova stajališta o formaciji, poniranju, putništvu, zavjetima, ustrojima, nadopunjavanju između prvoga i drugoga Reda, međunaraštajnim odnosima, oblikovanju za odnos, Mariji, poslanju u Crkvi za svijet. Štivo nudi mogućnost ući u svijet kontemplativki i podijeliti s njima trajno traganje za Bogom u vlastitom životu i u sadašnjem trenutku povijesti. Prigoda je to približiti se njima i spoznati kako na rubu postoje osobe koje su predane učiniti vidljivim nevidljivo, utjelovljujući Boga s nama.

- AA.VV., Strumenti di Pace, guidati dallo Spirito Santo (Atti del Congresso Internazionale GPSC del 2000), COMPI (Assisi, 2005). Spisi zborovanja «Pravda, mir i očuvanje stvorenoga» održanoga 2000. u Vossenacku (Njemačka), tvore obilan izvor vijesti, raščlambi, razmišljanja i prijedloga ponuđenih svima onima koji očima Franje Asiškoga ljube stvoreno, slavu Svevišnjega Boga i povijest čovjeka, kojega je stvorio na svoju sliku i priliku.

Male-velike vijesti

- U prigodi nesreće koja je pogodila jugoistok Azije, fra François Paquette, iz provincije Sv. Josipa iz Montreala, s 20 dobrovoljaca usklađivao je slanje pomoći iz Los Aglesa (SAD) narodima koje je pogodio vodeni val. Među dobrovoljcima su bila i dvojica franjevca iz Oaklanda, iz provincije Sv. Barbare u Kaliforniji. Fra François je imao zaduženje pratiti zahtjeve za pomoć koje su uputile vjerske ustanove (njih 190 – budističke pagode, hinduistički hramovi i muslimanske džamije) u Šri Lanki, Indoneziji, Indiji i Tajlandu. Neki su od tih središta primili i više od 400 izbjeglica. Fra François je savjetnik u generalnom tajništvu za međureligijske poslove u UN.
- Generalni je ministar, s velikim brojem franjevaca, posebno pristiglima iz Poljske, sudjelovao na pogrebu pape Ivana Pavla II. na trgu Sv. Petra, u petak 8. travnja 2005.
- U crkvi Generalne kurije 13. travnja slavljen je misa zadušnica za papu Ivana Pavla II. Uz Generalnoga ministra, koji je predvodio slavlje, sudjelovali su franjevci iz drugih kuća podložnih generalnome ministru kao i iz drugih franjevačkih kuća iz Rima. Crkvu su ispunile časne sestre iz različitih ustanova i franjevački svjetovnjaci.
- Konferencija franjevačke obitelji (KFO) na čijem je čelu trenutno fra José Rodríguez Carballo, generalni ministar OFM priprema «pismo o miru». Pismo je upućeno čovječanstvu našega vremena. Na susretu održanom 21. ožujka u Generalnoj kuriji Manje braće u Rimu, fra José Rodríguez Carballo, s. M. Carola Thomann, predsjednica CFI-TOR; fra Ferdinando Scocca, izaslanik generalnoga ministra TOR; fra Aurelio Laita, izaslanik generalnoga ministra OFMCap i gosp. Alfonso Petrone, izaslanik generalnoga ministra FSR posvetili su jutarnji sastanak pregledu i krajnjem odobrenju pisma. Na sastanku nije bio nazočan, zbog neodgodive obveze, fra Joachim Giermek, generalni ministar OFMConv. Kao znak uzajamnosti i kako bi svjedočili želju za mirom kršćanima koji žive u područjima sukoba, određeno je da jedan od sljedeći susreta bude održan u Svetoj Zemlji.

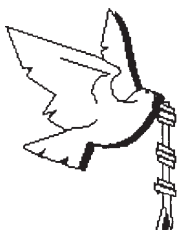
- Otvoren je upis za tečaj talijanskoga jezika koji će se održati na ljeto, od 27. kolovoza do 28. rujna 2005., na Antonianumu u Rimu. Tko želi sudjelovati treba poslati pravovremeno vlastitu upisnicu na generalno tajništvo za formaciju i studije e-poštom formngen@ofm.org ili predstojniku studenata fra Vidalu Rodriguezu Lopezu na naslov vidalfray@yahoo.it - tel. 06.70373686 - Via Merulana 124 - 00185 Roma.
- Od 8. do 30. listopada 2005., na La Verni i Asizu (Italija), održava se Međunarodni susret za učitelje novaka. Tajništvo za formaciju i studije podsjeća one franjevce kojima treba dopuštenje za ulazak u Italiju da žurno pošalju vlastite podatke (ime i prezime koji se nalaze u putovnici; mjesto i nadnevak rođenja; državljanstvo; potpuni naslov stanovanja; broj putovnice i tko ju je izdao, zemlja gdje se nalazi talijansko predstavništvo koje izdaje dopuštenje).

Novi provincijali

- *Fra Ferdinando Campana* u provinciji Sv. Jakova Markijskoga (Italija), ponovno izabran za prov. ministra.
- *Fra Carmelo Finocchiaro* u provinciji Presvetoga Imena Isusova na Siciliji (Italija), ponovno izabran za prov. ministra.
- *Fra Marino Porcelli* u rimskoj provinciji Sv. Apostola Petra i Pavla (Italija).
- *Fra Željko Železnjak* u provinciji Sv. Ćirila i Metoda (Hrvatska).
- *Fra Leonardo García Aragón* je izabran za predsjednika utemeljenja Presvetoga Imena Isusova u Srednjoj Americi.

Generalove obveze

- Od 2. do 14. svibnja - redovito zasjedanje generalnoga definitorija (Rim).
- Od 9. do 10. svibnja - Susret s predsjednicima Konferencija Reda (Rim).
- Od 25. do 27. svibnja - posjet prov. Sv. Franje sa stigmama (Firenca) u Italiji.
- Od 30. svibnja do 2. lipnja - sudjelovanje na provincijskom kapitolu prov. Presvetoga Imena (New York) u SAD.

FRATERNITAS - OFM - Rim

Odgovorni urednik: Gino Concetti - Urednik : Gianfranco Pinto Ostuni
 Internet: <http://www.ofm.org/fraternitas>. E-naslov: comngen@ofm.org